

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204352

UNIVERSAL
LIBRARY

ఆన్ని స్వామ్యాలూ
భమిడిపాటి రాధాకృష్ణవి.

ప్రథమ ముద్రణం
మే 1958-1000
ద్వితీయ ముద్రణం
నవంబరు 1958 - 1000

Checked 1969

హా చ్చ లి క

కేవలం వినోదం నిమిత్తమైనా సరే, లేక సామ్మ వనాలు
చేసుకొనే నిమిత్తమైనా సరే, ఈ ప్రదర్శనాలలో ఎదైనా
సభ ఎదట ఆడదలచిన ప్రతి సంఘంనారున్నా ముందు గానే,
నాకు వ్రాసి లిఖితానుమతి పొందక పోవడం కాపీ
నెట్ చట్టప్రకారం ఒక నేరం గనక, ఆసంగతి గమ
నించి లిఖితానుమతి పొంది తరువాతనే ఆడుకోవాలి.

భమిడిపాటి రాధాకృష్ణ.

రా జ మ ం డ్రీ

శ్రీ కొండపల్లి ముద్రాశాల

రా జ మ ం డ్రీ

వెల

రూ పా యి

రక దూ ధో డూ !

రంగాల పేర్లు

- (1) పెళ్ళికూతురు ముసిలి వేషంలో పలాయనం
- (2) ముసిలవిడ పెళ్ళికూతు రకడం
- (3) ముసిలివరుడే పెళ్ళికూతురిక రాయబారి కావడం
- (4) తండ్రికి రెండు త్ర రాలు
- (5) మఠంలోటలో మగోజంట
- (6) రెండున్నర వివాహాలు

పా త్ర లు

- పరిధానం—(జలేశం కొడుకు; విశాలకి ప్రియుడు)
 జలేశం—(పరిధానానికి కిశోరికీ తండ్రి)
 నభోమణి—(కిశోరికీ ప్రియుడు)
 సుందోదరం—(కిశోరికీ తండ్రి యొందిన ముసిలి)
 క రాశం—(సుందోదరానికి స్నేహితుడు)
 తంపటి—(పరిధానం నాకరు)
 కిశోరి—(క ధానానుకి)
 విశాల—(కిశోరికీ స్నేహితు రాలు; మగో వధువు)
 అమ్మతల్లి—(జలేశం ఇంటిపెత్తనం చేసిపెట్టే సకేశ)

సంకేతములు : (నటించేవారికి)

R F - కు. ఎ. - కుడిపిఎర	L B - ఎ. బె. - ఎడమవెనక
R M - కు. మ. - కుడిమధ్య	M F - మ. ఎ. - మధ్యఎడర
R B - కు. బె. - కుడివెనక	M M - మ. మ. - మధ్యమధ్య
L F - ఎ. ఎ. - ఎడమపిఎర	M B - మ. బె. - మధ్యవెనక
L M - ఎ. మ. - ఎడమమధ్య	

రీతి ద్వారా పుస్తకం :

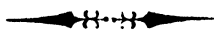
పాత్ర : వచ్చే రింగులు

ప—	1, 2, 4, 5, 6
జ—	1, 2, 4, 6
న—	1, 3, 5, 6
మం—	1, 2, 3, 4, 6
క—	1, 2, 3
తం—	1, 4, 6
కె—	1, 3, 5, 6
బి—	1, 5, 6
ఆ—	1, 2, 6

రంగు : వచ్చే పాత్రలు

1.	—	తం, న, కె, జ, ప, ఆ, బి, మం.
2.	—	జ, మం, ఆ, కె, ప
3.	—	కె, జ, న, మం
4.	—	జ, తం, ప, మం
5.	—	కె, బి, న, ప
6.	—	న, మం, కె, ప, బి, జ, ఆ

ఈ డూ జో డూ !

రంగం-1

[వీధి. ఒక గుడ్డిలాంతరు పుచ్చుగుని, తంపటి
R F నించి నిద్దరమత్తుగా నడుచుగుంటూ వస్తాడు.]

—చాలారాత్రి గడిచింది. (పైకి ఇటూ అటూ చూసి) ఇక ఆట్టే ఉండదు. అబ్బు! నౌకరీ లన్నింటిలోకీ. మోహంలో చిక్కడ యువకుడిదగ్గర నౌకరీ చెయ్యడం మరీ చచ్చేచావు! ప్రేమ వ్యాపారమే ఎరగని ఘటాన్ని కాను నేను. కాని, నా ప్రేమరకం వాస్తవికం, నా యజమాని పరిధానంగారి ప్రేమరకం మానసికం. సరి సరి. (అని ఉలిక్కిపడి బాగా మెలుకువ తెచ్చుగుని) వెంటనే వెళ్ళాలి. నా యజమాని, నాకోసం చూస్తూంటాడు. వారి ప్రేయసి విశాల. ఈ క్షణంలో నా యజమాని, విశాలగారి యింటోంచి క్షేమంగా బయటపడడానికి పన్నాగం పన్ను తూంటారు. (వినడం అభినయించి) ఎదో గానం వినిపిస్తోంది. ఓహో, అల్లాచెప్పు! నా యజమానిగారి స్నేహితుడు నభోమణిగారై ఉంటుంది. వారికి కిశోరిమీద ప్రేమ. కిశోరి నా యజమానిగారి చెల్లెలు. కిశోరిగారికి మేలుకొలుపులు పాడేటందుకు నభోమణిగారు వచ్చిఉంటారు. బహుశా, అంతే! అయితే ముసిలి బాబుగారు లేచేస్తాడు. లేచి

“అబ్బాయీ” అంటూ కొడుకుకోసం కేక లేస్తాడు. ఆలస్యం చెయ్యకుండా నా పనిమీద నే నుండాలి. ఈ పక్కనించి పోతాను. (ఆని R F నించే వెనక్కి పోతాడు.)

[R F నించి సభోమణి చేతిలో మురళి

పట్టుకుని వస్తాడు.]

న—అయ్యో! నా హృదయం యొక్క కోమలత్వం ఈ యంత్రం పాడగలదా? నా నిట్టూర్పుయొక్క వినయం దీనికి అలవడుతుందా? ఊరుకోలేక యత్నించాను! గానంయొక్క మహిమ మెలుకువలో ఉన్నవాళ్ళని జోల కొట్టేస్తుంది. నిద్రలోవాళ్ళని లేపేస్తుంది. నా ప్రేయసి కిశోరి, నిద్రలో ఉంటుంది నా గానం ఆమెని జోకొట్టి నిద్రలోనే ఉంచినా నాకు బాధే. లేక అది ఆవిడ నిద్ర చెడగొట్టినా నాకు బాధే. వచ్చి గానం చేస్తూన్నది నేనని ఆమెకి తెలియాలిగాని, కోమలమైన ఆమె నిద్రకి మాత్రం భంగం కాకూడదని నా ఆశయం.

[L B నించి కిశోరి వస్తుంది.]

న—కిశోరి!

కి—మణి!

న—నీకు నిద్రాభంగం చేశానా?

కి—లేదు, నేను నిద్రలో లేను.

న—నువ్వు మెలుకువలోనే ఉంటే, నిన్ను నిద్ర పుచ్చేటంత సౌఖ్యం నా గానంలో లేదా?

కి—ఈ గాసంలో నువ్వే స్ఫురించడంవల్ల దానిలో ఉండే సౌఖ్యం గమనించడానికి నాకు తీరుబడి లేకపోయింది.

న—నువ్వు నిద్ర మెలుకువలు రెండింటిలోనూ ఉన్నావా?

కి—రెండింటిలోనూ లేను.

న—నువ్వు అసతిరించావా?

కి—ఉద్ధరించేవాళ్ళు అల్లాఅనుకుంటారు.

న—నువ్వు ఉదయించావా?

కి—లేదు. నా జీవితం ఉదయించింది.

[L F నొచి జలేశం నిద్దరమత్తుగా వస్తాడు]

జ—ఏమిటీసంతా! ఫిడేశ్ కీచు, పిల్లంగోర్ల గిలగిల, ఊవడాలు, బాదడాలు, గోకడాలు, గీకడాలు, అరుపులు, చరుపులు, ఈలలు, కూతలు ఫీ! పొండి, అవతలకి పొండి పాడుసజ్జ! పాటలుట!

కి—నాన్నా, అదేమిటి మీరు! అంతమోటుగా!

న—నేను ప్రేమలో విధేయుణ్ణుండి.

జ—అమ్మాయి! చాలాచులు. ఇట్లాంటిపా నువ్వు చెవిని బెట్టవలసింది? ఈపాటిదయచెయ్, ఇంట్లోకి!

కి—మణీ! శెలవు.

న—నువ్వు వెళ్ళిపోవాలా, కిశోరీ?

కి,న—మనం మళ్ళీ, త్వరలో, కలుద్దాం. మనకి శత్రువు లున్నా, ప్రేమదేవుడు, మనపక్షం దెబ్బలాడతాడు.

జ—వదీ తుపాకీ!

కి,న—ప్రేమబాధ, ప్రేమదేవుడికి తెలుస్తుంది.

జ—దీని రవ్వలు (తుపాకీ ఝలిపిస్తూ) మీ బుర్రల్లో ప్రవేశిస్తే, మీకూ తెలుస్తుంది. [నభోమణి RF కీ, కిశోరి LB కీ పరుగు పరుగున వెళ్ళిపోగా, జలేశం దీవిగా LI కి పోతాడు.]

[రెండోతర పడుతుంది. RF నుంచి ఆలోచిస్తూ

పరిధానం వస్తాడు.]

తం—(వెనకాలే వస్తూ) అయ్యగారండీ!

ప—(వెనక్కి-తిరిగి వాణ్ణిచూసి మళ్ళీ ఆలోచనలో పడతాడు.)

తం—నన్నుడిగి తేనండి, నిజంగా; వారానికో ఎంతకో కాస్తంత నిద్దరడంతు,.....

ప—ఊరుకో, శుంఠా! నిద్దరసంగతి నాదగ్గర ఎత్తుకు.

తం—అబ్బేబ్బే అది కాదుస్వామీ! నే చెప్పేది మిక్కిలి సీచంగా, మోటుగా, గాఢంగా ఉంటుండే గుర్రు నిద్దర కాదండి. లలితమైన ఒక కనుమూత, ఒక అరగంట పాటు కునుకు-దాల్లోఉండే మజా గ్రహించడానికేనా-ఉండి తీరాలనే విషయం నా ఆలోచనలోంచి కొట్టి పారేయ్య లేకుండా ఉన్నాను.

ప—ఈపాటి నోరుమూసుకో, కోతీ!...అయ్యో! విశాలా! నువ్వెంత క్రూరురాలవ! నాకువిశ్రాంతి లేకుండా చేస్తువిగదా!

తం—నాకూ అల్లానే జరిగింది.

ప—ఓరి. నీదేవుడు ఇదైపోనూ! ఇల్లాంటి వరకంలో ట్రా వేళాకోళం!—అయ్యో! పోసీ మర్యాదలూ జరిగాయూ అంటే, నన్ను ఆవ్యక్తి ప్రేమించిందా? ఏమో! నేను నమ్మను.

తం—నేనూ అంటే.

ప—లేక, ఒక్కొక్క సమయంలో తమ కోరిక లేమిటో తమకే తెలియకపోడం ప్రీజాతి ఆక్షణం కాదు గదా!

తం—తెలియకపోడమే? మాబాగా తెలుస్తాయి. పైకి అనరు!

ప—అయ్యో! ఈ భూప్రపంచంలో, విశాలవంటి అసందర్భపు ఘటం మరొకరు ఉంటారా?

తం—(తనలో) ఆ. మరొకరు ఉన్నారు.

ప—బేరా! ఉన్నారు. ఆమె చాచల్యానికి దాసోహం చేసే సాధుజంతువు.

తం—(తనలో) ఈయన అల్లా అనక మాసరని నాకు తెలుసు.

ప—విశాల! క్షణానికో ధోరణి, విసిగిస్తుంది. తన మాటే పైనుండాలి, తను పట్టిన కుంఠేటికి మూడేకాళ్ళు, పెడసరంగా అసంగతంగా వ్యవహరిస్తుంది. ఆమె తెలివి తక్కువలూ నేరాలూ పోగుచేస్తే గందరగోళం తయారవు

తుంది. ఆమె చూపులే తిరస్కరణం! ఇక ఆమె నవ్వులు-ఓరి పాడుడేవుడా—ఆ నవ్వులు నాకు జ్ఞాపకం రాకపోయినా తీరిపోను! ఆ నవ్వుల్లో, ప్రజ్వలించే మనోహరత్వం, మనోహారమైన ప్రజ్వలనం ఉన్నాయి—అయ్యోయ్యో! ఆ నవ్వులు నేనేట్లా వదులుకోగలను? ఆ నవ్వులు నాకు దక్కనినాడు, నేనే ఉండను. ఉన్నా నాకు మతి ఉండదు.

తం—అయ్యో! ఆ దిక్కుమాలిన నవ్వులే సర్వ నాశనం చేశాయి.

ప—ఆహా! ఆమె మహిమలు మరచిపోయి, ఆమె తప్పులు మాత్రమే తల్చుకున్నానా, నిష్పాక్షికమైన బుద్ధి వ్యవహరించి, నిరంకుశ ప్రేమని నిరాయుధం చేస్తుంది! కాని, మళ్ళీ ఆవిడ మనోచార్బల్యాలన్నీ ఏకరువుపెడుతూ కూచున్నానా, ప్రేమ తలెత్తి ఆవిడ సౌందర్యాల్లో ప్రతి సౌందర్యానీ గమనిస్తూంటుంది, బుద్ధి గడ్డితినేస్తుంది.

తం—(R F కి చూసి) అయ్యో! నభోమణిగారు ఇల్లా వస్తున్నారు.

ప—సరే, నువ్వింటికి నడు. ఇప్పుడే వస్తాను

తం—ఔర! ఆ దిక్కుమాలి నవ్వులవల్ల ఇదంతా!
(అని L F కి పోతాడు)

(R F నించి నభోమణి వస్తాడు)

ప—మణీ! మా యింటిఎదట ఇంతకి ముందే నువ్వు గానం చేశావని మా తంపటి నాతో చెప్పాడు. మా నాన్న తేచాడా?

న—ఆ, ఆ గానం ఆయనకీ పరితమైన వికారం ఏదో కలిగిస్తుందిగావును, ఆయన కేకలూ బొబ్బలూ ఆకంభించాడు. లేచి చక్కానచ్చాను. సరేగాని, నువ్వు లేచావే, ఇంత పుద్రాళే!

ప—నీతో లోగడ చెప్పానేమో! నాప్రేయసి విశాలని మరప్రవేశం చేయించడానికి రేపటికి ముహూర్తం పెట్టించింది, ఆవిడ సవిత్రల్లిగారు, —విశాల ఆ స్తికైంక ర్యం చేసే సంగల్పుతో! ఈ సంగతి వినగానే, నాకు మతి పోయి, నేవెళ్ళి విశాల దాసీని లోబరుచుకుని రాత్రి రెండు గంటలవేళ విశాల గదిలో ప్రవేశించాను. విశాల మెలుకువ గానే ఉందిగాని వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తోంది.

న—నువ్వు చాలా అదృష్టవంతుడవు పరిధానం!

ప— అబ్బ నీ తొంపర బంగారంగాను, చివరంటా వినవయ్యా!—ఆమట్టున విశాల ఎరుదుతిరిగి చెలరేగి, ఔరారా! ఇల్లాంటి అపరాధివేళ నాగదిలో దూరావా? మహా నమ్మతగ్గ రాడీలానే ఉన్నావు ఎక్కడోగాని! అంటూ నన్ను తలవాచేందుకు తిట్టింది.

న—అవు నవును. మొదట్లో గావును అదంతా!

ప—అబ్బే! మొదట్లోకాదు. నామాట ఒక్కటి ఆమె వినిపించుకోకపోతేనా! నేను గనక తక్షణం వెళ్ళి పోకపోతే, తన సవిత్రల్లినికుడా లేవకొడతానంది.

న—సరే, సరే, చివరికి ?

ప—చివరికా ? వెళ్ళినవాణ్ణి వెళ్ళినట్టుగా ఖరాగా ఇవతలికి వచ్చెయ్యవలసిచ్చింది.

స—ఆమెకి కోపం తెప్పించే పన్ను ఏమీ నువ్వు చెయ్యలేదు ?

ప—లేదు లేదు, దైవకృపవల్ల ! ఎవోచ్చీ ముద్దు పెట్టుకున్నాను—ఒకటి రెండు డజన్ల ముద్దులు.

స—అంతేకదా ! ఇంకా ఏముటో బ్రహ్మాండం చేస్తావేమిటి ? అంతకంటే దాఖలా మరేం కావాలి ?

ప—అబ్బ అదికాదోయ్ ! నేను పిసరం తేనా అతిక్రమించలేదు మర్యాద.

స—ఓయి దేవుడా. నీమాట కాదయ్యూ, నే ననేదీ—ఆవిడమాట. ఒక్కసంగతి చెప్పు పరిధానం ! ఆ తలుపు తాళంచెవి వాళ్ళదగ్గర ఉందా లేదా ?

ప—ఉంది. నేను ఇవతలికి రావడంతోటే దాసీ మనిషి ఆ తాళంచెవి దాచేసింది.

స—అంటే అర్థం, ఆ దాసీపిల్ల యజమానురాలు నీతో లేచివస్తుం దన్నమాట—కావలిస్తే చెవికదపాయిస్తాను.

ప—ఆమె లేచివచ్చినా, నా పోటీదారు పుణ్యం పండిందేమో ! నా ప్రస్తుతస్థితిలో నేను ప్రతీవార్షీ అనుమానిస్తూనే ఉన్నాను—నీమాట చెపుదూ ఎవరో ఎందుకూ ! లోగడ నువ్వొక మెని దేవదూత అనేవాడవే, నే నిప్పు డంటూన్నట్టు !

న—అవును, నిజమే. అనేవాణ్ణి - నన్నావిడ గణించడం లేదని నేను గ్రహించుకునేవరకూ! తరవాత నేను నిదానించి చూస్తే, ఆవిడలో నాకు సల్లక్షణమేకనవడలేదు. కంటితళ్ళుకు-అంటావు. నాకేసే చూడని కంట్లో తళ్ళుకు నే నెల్లా చూడగలను! అధరామృతం - అటావు. నేను ఆనడం ఆసుభవమైన అధరంమీద నాకు అమృతం ఎట్లా గోచరిస్తుంది? నన్ను కోరని కన్య చెక్కిళ్ళు సహజ సుందరాలైతే, అద్దాలైతే? నామీద ఆనురాగం వాటిల్లో ప్రతిఫలిస్తే తప్ప నా కెట్లా తెలుస్తుంది! ఆమె పాణి కోమలం కావచ్చు, నేను గ్రహించి చూడంచే! పైగా కృతజ్ఞతతో అది నాచెయ్యి గ్రహించననూ? ఆమె హృదయం సొంగి పోతుంది దీక్షగా చూడమంటావు. పోనీ అల్లానే చూస్తును, ఆవిడ నిట్టూర్పు లన్నీ నన్ను గురించే అయితే! అదంతా అల్లా ఉంచు, పరిధానం! నాప్రేమకి వ్యక్తకలక్ష్యం నీ పోదరి, ఆ విషయంలో నాకు సాయంచేస్తేవా, విశాల గురించి నీకు నేను అడ్డురాను.

ప—నా చాయశక్తులూ, కుటుంబగౌరవానికి లోటు రానంతవరకు, నీకు నేను సాయం చేస్తానని నీకే తెలుసు, కాని లేవదీసుకుపోవడం తగదు.

న—కాని, నువ్వు, విశాలని లేవదీసుకు పోవచ్చా?

ప—ఓ, ఆనారివేరు! మనం ఇతర ఆడవాళ్ళతో వ్యవహరించగల రీతిగా ఇతరులు మన ఆడవాళ్ళతో వ్యవహ

రించ వచ్చని మనం అనుకుంటామా? అసలు, అదీగాక, విశాలని రేపంటే రేపే మరప్రవేశం చేయిస్తారు మరి.

న—అయితే, నన్ను గురించిన పరిస్థితులుకుడా అంత పాడుగానూ ఉన్నాయిగా మరి! నీ సోదరిని రేపంటే రేపే పాపాలకాదు మండోదరాన్ని వెళ్ళాడి తీరాలని బలవంతం చేస్తున్నాడుగా మినాన్న!—సరి, ఒక్కసారి, రా. ఆలోచన చేసి పన్నుదాం.

ప—నేను యింటికి పోవాలి.

న—మరి, సెలవు.

ప—మణీ! మరోమాట, ఒకవేళ నువ్వు మా కిశోరిని ప్రేమించి ఉండకపోయినా, విశాల దగ్గర్నించి నాకు ఉద్వాసన చెప్పించ దల్చుకుంటావేమో అనుకుందాం అంటే, నీదగ్గర ఎంత నిజాయితీ ఉందీ! ఎల్లాంటి స్నేహం నీదీ!

న—అదా! స్నేహం బుద్ధికి కట్టుబడి ఉంటుంది. కాని, ప్రేమారాధనచేసే హృదయంలో సౌందర్యంతో పేచీవచ్చినప్పుడు, ఏదీ ద్రోహంకాదు, ఏద్రోహమైనా దైనవల్ల రద్దైపోతుంది. స్నేహితుడితో చేసిన ప్రమాణం చట్టప్రకారం ఉండే శపథంమాత్రమే అని నా అభిప్రాయం. కాని, నేను ఆరాధించే మహిమలకి అనుకూలంగావర్తించడం మతమే అనుకుంటాను.

(R F కి వెళ్ళిపోతాడు.)

ప—ఈవిషయంలో ఎప్పుడు మణిని ప్రశ్నించినా ఇతని సమాధానం రీతి ఏదో చప్పరించినట్లు ఉంటుంది. కాని, నాకు కొంత భయం కలిగిస్తూ ఉంటుంది—ఇంతాచేసి చివరికి, విశాల ఇళ్లకే ప్రేమిస్తే! అనుమానానికి తగ్గకారణాలూ కనిపిస్తాయి, మళ్ళీ ఆమె నన్నే ప్రేమిస్తోందనడానికి బలీయం అయిన నివర్తనాలూ ఉన్నాయి. నా భయాలన్నీ నిజం అవుతాయా. నాలంత దరిచూపండదు. లేక అవేవీ నిజం కానట్లు తేల్చేటా, అటువంటి ఆనందానికి నేను తగను. అనుమానం ఆనేది, హృదయ విదారకంగా ఉండే అనేక క్షోభలకీ మూలం. అనుమానంపడ్డ ఘటానికిగాని అనుమానం అంటే బోధబడదు. నా ప్రేయసి తన నవ్వులు నామీద విసిరే టప్పటి ఆనందంలో నేను ఆమెని ఎంత ఆరాధిస్తానో నేనే ఎరగను. కాని, ఆ నవ్వుల్లో చిన్నభాగం మరొకరికి ఎవరికేనా దఖలు పడిందా, నేను ఆ నవ్వుల్ని లోగడ ఎల్లా మెచ్చుకోగలిగానా అని ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. ఇల్లాంటి నా పరితాపానికి దరీ అంచూ ఎప్పటికో! ఆమె మరీ దగాలని తెలుసుగున్న మీదటకుడా నేను మరీ పెరిని పడిపోవడం ఎందుకో! (LM కి పోతాడు. రెండోతెర లేస్తుంది. జలేశం ఇంటిభాగం)

కిశోరి—(LM నించి ప్రవేశించి, దిక్కులు వెతికి, LB కి వెళ్ళి మళ్ళీ వస్తుంది)

అమ్మతల్లి—(వెనకాలే వస్తుంది)

కి—(చప్పుడు చెయ్యొద్దు అన్నట్టు అభినయిస్తుంది)

అ—(బాగర్ అభినయిస్తుంది)

కి—(మెల్లిగా) మనం నెగ్గుతామా? అమ్మతల్లి?

అ—రూఢిగా.

కి—వమిటి మళ్ళీ చెప్పా - మన పథకం.

అ—ఉత్తరం నాచేతుల్లో ఉండగా, టూనాన్న చేత నేను పట్టుబడతాను. నన్ను ఇంట్లోంచి గెంటేస్తాడు. నా సామానుగత్రా తీసుకుని నేనే పోతానని ఇంట్లో ప్రవేశిస్తాను. నువ్వక్కడ సిద్ధంగాఉండి నావేషంధరించి వెళ్ళిపో! నేను గదిలో వెళ్ళి కూతురులాగ సూచుంటాను.

కి—ఈ పన్నాగం తిరిగిపోదంటావా?

అ—ఎంతమాత్రం తిరిగిపోదు. కాని తక్షణం ఆచరించాలి. ఆగదిలో సర్వమూసిద్ధంచేశాను మద్దిదైవాధీనం.

కి—తను చెప్పినవాణ్ణి నేను ముడ్రెట్టుకోకపోతే మానాన్న చేసిన శపథం విన్నావా? తను నామొహం చూడట్ట.

అ—అబ్బ, అవును కిశోరీ, ఆయన తన స్నేహితుడితో చెప్పినమాటలు నేను విన్నాను. అక్షరాలా చెప్పతాను విను. “రేపు మా అమ్మాయిని నిక్కచ్చీచేస్తాను. ఇసకపుట్ల - మండోదరాన్ని వెళ్ళాడతావా, ఆడవా అని ఆఖరుసారి అడిగేస్తాను. మాపిల్ల వెంటనే సరే అసకనసగడం మొదలెట్టినదా, దానికి జ్ఞానోదయం అయేవరకూ దానిమొహం చూడనని ప్రమాణం చేసేస్తాను.” అన్నారు.

కి—మానాన్న నీజేనామాట అన్నారంటే, ఆచూశే పట్టుకుని నుహా మొండిగా వేళ్ళానుతారు. ఆ స్వభావాన్నే ఆధారంచేసుకుని వేశావన్నమాట ఈఎత్తు. నా దాసీ దానికి ఈ రహస్యం తెలుసా ?

అ—ఆ. కాని, కిశోరి ! మనం నెగ్గిపో నువ్వు ఆచ్చి మండ్లోదరంమీద హక్కు వదులుకుని, అతనికొకటి వాకు అప్పగించి ఊదకోవాలి.

కి—అందు కభ్యంతరంకుడానా ! హృదయపూర్వకంగా ఆతణ్ణి నీకు సమర్పించేస్తాను. అతణ్ణి నువ్వు స్వాధీనం చేసుకో. నీకు సుఖం కలగాలని ప్రార్థిస్తాను. నే నరంజేమణి ఎంత పేదవాణో, మండ్లోదరం అంత ధనికుడు.

అ—(LM కేసి చూసి) ఆవేపునుంచి నాన్నగారు వస్తున్నట్టున్నారు. మణి నీకు రాసిన ఉత్తరం ఇల్లాలే. త్వరగా. దానిమూలాన్నేగా నన్ను ఇంట్లోంచి పంపించెయ్యవలసిన అవసరం తీసుకురావలసిందీ ! అది నీ కింకా అందనట్టుగా కనిపించడానికి, జాగ్రత్తగా ముద్ర మళ్ళీ వేసేయ్యాలి.

కి—(ఉత్తరం ఇస్తుంది)

అ—(L B కి వెళ్ళిపోతుంది)

(L M నించి ముందు జనేశం, వెనకాలే పరిధానం వస్తారు. కిశోరి R M కేసి జరిగి నుంచుంటుంది)

జ—ఒరే ! పరిధానం ! ఏమిటి సంగతి ? ఆ పాడు పిల్లినరాలు గీక్కుంటూ, ఆగాడిద బూరాలు ఊదుకుంటూ,

ప్రేమగీతాలు పాడుకుంటూ, చుట్టుపక్కవాళ్ళకి విశ్రాంతి లేకుండాచేస్తూ, నువ్వుకూడా ఊరేగుతున్నావా ఏమిటి? ఘో! ఘో! చెల్లాయికి మాగొప్పగా చూపిస్తున్నావు, మార్గం! కాని, ఏమమ్మోయ్, అమ్మాయి! నేచెప్పనచ్చిందేమిటంటే, అర్థరాత్రివేళ, ఈ అంకమ్మ శివాలూ ఈ మోహపు కేంద్రనాలూ, ఇవన్నీ మరి నేను సహించను. ఇవి చెవిద్వారా ప్రవేశించి తద్వారా బుద్ధిని లేవదీసుకుపోతాయి, అల్లరికి అంతం అంటూ ఉండాలి—మంజోవరం ఇహనో ఇప్పుడో వస్తాడు. కేపు నువ్వతణ్ణి వెళ్ళి ఆడాలి.

కీ—నేను బతిగి ఉండగా అతణ్ణి వెళ్ళాడనండి.

ప—అవునుగానండి, నాన్నగారూ! అల్లాంటి ఘటం మీకు అల్లుడు కావాలని ఎల్లా కోరుకుంటున్నారండీ. ఆశ్చర్యంగా ఉంది.

జ—చిత్తం, చిత్తం అబ్బాయిగారు. కోరందేకూడా, మీ విలవగల చాదస్తం నామీద రుద్దుతున్నారు. సరే దయచేసి చెప్పండి. ఆయనమీద ఏమిటి తమ ఆక్షేపణ?

ప—మొదటి సంగతి అతనిమాట యాస.

జ—అతనికి యాస ఎంతమాత్రం లేదండి, అబ్బాయి గారూ! ఇప్పుడు అతనింత స్వచ్ఛంగా మాట్లాడలేనివాళ్ళు చాలామంది ఉన్నారు.

ప—అతడు మతం మార్చేశాడు.

జ—అదో పొరపాటు నీలో. కొత్తమతం మళ్ళీ మార్చేసి పాతమతంలోకి అతడు వచ్చి ఆరువారాలు దాటింది.

ప—ఆస్తి కలుస్తుందని పాతమతం వదులుకున్నాడు. ఏదేనా కొత్తమతం సంపాదించడానికి వ్యవధి సరిపోయి ఉండదు.

కి—అందుచేత దేవాలయానికీ అమ్మవారుగుడికీ మధ్యనుండే పాడుగోడలాగ, పాతనిబంధనకీ కొత్త నిబంధనకీ మధ్యనుండే తెల్ల కాగితాలులాగ ఆయన ఉండిపోయాడు.

జ—ఇంకా ఏమన్నా ఉంటే కానీండి.

ప—అతడి శీలంలో ఎన్నతగ్గ లక్షణం ఏమిటంటే, ఇతరులకి టోపీ వెయ్యడంలోనూ, ఇతరులమీద నక్కజిత్తులు ప్రయోగించడంలోనూ, అతనికి ఉండే ప్రబలత్వం.

కి—కాని, ఆయనదగ్గర దగాకోరుతనంకంటే మూర్ఖత్వమే ఎక్కువపాళ్ళు ఉందనిన్నీ, ఇతరుల నిమిత్తం ఆయన అల్లుతూండే టోపీ సాధారణంగా ఆయన నెత్తిమీదికే వస్తూ ఉంటుందనిన్నీ విన్నాను.

ప—నిజమే, కిశోరీ! ఒక్కొక్కడు తుపాకీ పేలుస్తాడు—లక్ష్యాన్ని కొట్టలేకపోడం అల్లాఉండగా, తన తుపాకీయే వెనక్కి అదరడంవల్ల ఆ అదురుకి తను దెబ్బ తింటాడు.

కి—ఇంతెందుకూ! భర్త అయేటందుకు ఉండరాని మిక్కిలి అవలక్షణం ఆయన్ని ఆశ్రయించింది, - ఏమిటంటే నేను వారిని కోరుకోకపోవడం.

జ—చెప్పొచ్చావు పోవమ్మా! ఆయన నిన్ను కోరుకున్నాడు. ఒకపక్షాన్ని కోరిక ఉంటే చాలు. వివాహం అంటే, ఇరుపక్షాలవారూ చెరిసహం కోరుకుని బయల్దేరి మధ్యదాగ్లో కలుసుకోగూడదు. నీ నైజం పులుపు, అతడి స్వభావం మధురం. మంచిస్థలం చక్కాలంటే, పులుపు రకాల్ని అంటుకడితేసరి.

కి—ఆయన్ని వరుడని అనడం నాకు అసహ్యం, భర్త అని భావించడం మంట!

జ—అల్లగా! ఎమోలే! వివాహం సాధారణంగా గొప్ప పరివర్తనం తీసుగొస్తుంది — కాని, కత్తి దెబ్బాకింద ఉండాలి వ్యవహారం—అతణ్ణినువ్వు స్వీకరిస్తావా స్వీకరించవా?

కి—నేను మీమాట జవదాశు విషయం ఇదితప్ప మరేదీ ఉండదు.

జ—నాన్నకి మనశ్శాంతి అనేది ఉండా లంటావా?

కి—ఓ! ఒక్కగాని ఒక్కకూతుర్ని దిక్కుమాలిం దాన్నిగా చేశానే అనే పరితాపం నాన్నని పట్టుకోకుండా ఉండేటంత మనశ్శాంతి నాన్నకి ఉండా లంటాను.

జ—సరే, సరే, అయితే, అమ్మాయి జాగ్రత్తగా విను. ఇంతటినించి నీకు బుద్ధిగలిగే పర్యంతమూ నీమొహం

చూడను, నీతో మాట్లాడను. — మరేవిగా సమాధానంవద్దు, నోరుముయ్ - ఇది, లేకపోతే నీగది, ఈ చోట్లే నువ్వు మసలాలి. నీగదికి తాళం వెయ్యకుండా నేను ఇంట్లోంచి బయటికి అడుగుపెట్టను. నేను యింట్లో ఉండేటప్పుడుకుడా నాగదిలోంచి తప్ప నీవగిరికి ఒక్క పిట్టేనా రావడానికి వీల్లేదు. ఎవరి పెరితనం ఎక్కువో బోధపడుతుంది. ఇంకా అవతలకి, నా కంటపడకు - నీ విధి నీకు తెలియనీ.

(అని, కిశోరిని LM కి గెంతుస్తాడు.)

ప—సాన్నా గారూ ! ఈ తరహా వ్యాపారంలో నా సోదరి అభిప్రాయం ఎటువైపు మొగ్గుగా ఉందో గమనించి తీరాలండి. అదీగాక, మణి నా ప్రత్యేక స్నేహితుడు గనక అతనియెడలకూడా కొంత మన్నన చూపించాలి.

జ—అవు నవును, నీ ప్రత్యేక స్నేహితుడు ! అది అతడికి గొప్పసిఫార్సే ! పాపం ! ఆషయంనో నేను తగినంత మర్యాద చూపించలేకపోయాను.

ప—అల్లా చెప్తా రేమిటి నాన్నా ! బతిగున్న వాళ్ళలో నాకు బావగారు ఎవరు కావాలంటే మణే అంటాను నేను.

జ—అసాధ్యం కాకపోవచ్చు. నా కూతురు కాని పిల్ల ఎవత్రేనా నీకు మరోచెల్లెలుంటే, దానికా సంబంధం కేటాయిం చెయ్యి, నేను నోరెత్తను. కాని, ప్రస్తుతంలో, దయచేసి, ఈ విషయం ముచ్చటించడం మరి మానేద్దాం.

ప—కాదు నాన్న గారూ! తోడబుట్టినిచానియందు నాకుగల మన్ననవల్లే నే నింతదూరం మాట్లాడాను.

జ—చాలాసంతోషం. మరి మిమ్మల్ని ప్రార్థించే దేమంటే, ఇక కన్నతండ్రియందు మీకుగల మన్ననవల్ల ఇంతటితో మీరు గట్టిగా నోరుమూసుకోండి.

ప—చిత్తం. అయిపోయిందండి. మరొక్క విజ్ఞాపన చేసి మరి ఆగుతాను. తమరు మా యీ డప్పుడు, ఇప్పుడెవరి మీరు రొకాయిస్తున్నారో ఆ అమ్మాయి తల్లిమీద మీకు మనస్సు గలిగి నప్పుడు ఎవరేనా మీకు అడ్డొస్తే ఏమనిపించి ఉండేదో ఒళ్ళురవ్వ విచారణ చెయ్యవలసిందిగా మిమ్మల్ని కోరుతున్నాను.

జ—బస్! అదిటోయ్! సరే, మీ అమ్మకి చాలా ధనం ఉండేది. నేను ఆవిడ ధనాన్ని ప్రేమించాను. అంతే మరేమిటుందీ? ఆవిడ ఆస్తికోసం ఆవిణ్ణి పెళ్ళాడాను. వాళ్ళనాన్న కోరికప్రకారం ఆవిడ నన్ను అంగీకరించింది. మాది మహా అనుకూల దాంపత్యం అనేవారుకాదూ! వారి మీద వీరి కెంతప్రేమ, వీరిమీద వారి కెంతప్రేమ అంటూ మేం ఆశలే పెట్టుకోలేదు. అందుకని మాకు ఆశాభంగాలు కలగనేలేదు. ఎప్పుడైనా కాస్తంత కోపతావాలు వచ్చినా క్షణంలో మళ్ళీ సదుకునేవాళ్ళం. దెబ్బలాట సరదా మా కిద్దరికీ ఉండేదికాదు. మరి ఆ యిల్లాలు గతించి నప్పుడు — నేను, అయ్యో! ఈవిడ ఇంకా కొంతకాలం ఉండటంలేదే

అని దుఃఖించాను. ఈ ఊళ్ళో ప్రతీ అభయ్యడూ అల్లా దుఃఖించగలడేమో కనుక్కోచూస్తాను. ...ఇక నేను వెళ్ళి అమ్మాయి గదిక మంచితాళం తెస్తాను. నువ్వు సుపుత్రుడివి గనుక మీ చెల్లాయికి ఏదేనా ఆజ్ఞ తిరస్కరణం గురించిన గంభీరోపన్యాసం ఇస్తావేమో వాపం త్వరగా తెముల్లు ఉన్నవ్యవధిలో వీలైనంత ఉపదేశంచెయ్యి, విన్నావా?...

(అని LM కి మొహం తీవ్రంగాపెట్టి వెళతాడు)

ప—బౌర! ఇక ఈ సంబంధం గురించి నా సేషి తుడు నభోమణి నీళ్ళు వదులుకోవలసిందే. కాని కిశోరి గట్టి పట్టుగలది. నాన్నగారికి తిక్క మిక్కుటం అయినకొద్దీ అమ్మాయి మక్కువ ఎక్కువవుతుంది. తమకే తెలియకుండా ఎవరు మనకు బాధకలిగిస్తారో వారంటే మనం అసహ్యించు గోడం ప్రకృతిసిద్ధం. ఇది లోకంలో సాధారణ విషయాల లోనే. కాని, హృదయ వ్యాపారాలలో స్త్రీ తను ఎవరి గురించేనా బాధపడవలసి వచ్చేవరకూ అంతగా వారిని ప్రేమించదు. బాధపడవలసివచ్చినకొద్దీ వారిని మరీఅసక్తితో ప్రేమిస్తుందికూడానూ!

(LM నించి గోలవినిపిస్తుంది)

—(LM కేసి చూసి) ఓహోహూ! ఏమిటిచెప్పా, ఈ గోల-మానాన్న ఎందుకోగాని, అమ్మతల్లిని కేకలేస్తున్నాడు. నేను ఇల్లా (RM కి చూపిస్తూ) తప్పుగుంటాను. (RM కి గబగబా వెళ్ళిపోతాడు.)

[L M నించి జలేశం, కుడిచేతులో ఉత్తరం పట్టుకుని,

ఎడంచేత్తో అమ్మతల్లిని ఈడ్చుకువస్తూ]

జ—ఎంతాశ్చర్యం! ఎంతాశ్చర్యం! పిసుగుపడ్డ
టైంది. ఎంతమోసం, ఎంతమోసం! పసికట్టినట్టు! నువ్వు

ఆ సభోమణిగాడి మనిషివి. మా అమ్మాయి లేచిపోవడం
పన్నాగంలో ప్రధాన నిర్వాహకురాలివి. ఎంతొచ్చిందీ,
నిన్ను ఉత్త దిప్పిపిడత నుంచినట్టు ఉంచినందుకూ!

అ—ఏమిటయ్యా!

జ—ఏమిటా? దిప్పిబామ్మ! ఏయేపిట్టలువాలాయో
ఋజువు చెయ్యడానికి! ఇప్పుడు నువ్వు నిన్ను ఎల్లా వెన
కేసుగు రాగలవో చెప్ప.

అ—సరేస్వామీ! నన్ను తమరు బరిమీద పట్టుకుని
ఈ ఉత్తరం ఊడలాక్కున్నారు. నా మనోవ్యాపారాలు
పోల్చేసుకున్నారు. ఇప్పుడు మరి నేను అల్లాంటివి లేనట్టు
మాట్లాడడం ఎందుకొచ్చినవనీ! నేను మణిగారి మనిషివి.
మీ అమ్మాయి మీకుచేసిన శాస్తి బాగాఉంది. మీబోటి
నిరంకుశపు తాగుబోతు లందరికీ అట్లానే కావాలి! కోమల
ప్రేమలంటే నాకెంతో ఆనందం. వాటి ప్రభావంకింద ఉన్న
వాళ్ళంతా నాకు స్నేహితులు.

జ—ఓసి అమ్మవారా! నీకు కోమల ప్రేమలంటూ
కూడా ఉన్నాయి? నీ ముఖలక్షణాలు దుర్భేద్యంగాదా,
వాటిల్లోంచి కోమల ప్రేమభావాలు నీలో ఎల్లా ప్రవేశించి

చాయీ అంటూ! ఎంతకేనా తగుదువే, ముసిలిమోసక త్తీ!
 అమ్మాయి నవరూపనంలో ఉంది. ఆ కుసుమానికి కాప
 లాగా ఉంటావని, నిన్ను ముళ్ళకంచెసి ఉంచినట్టుఉంచాను.
 పెనుభూతంలాంటి నీవైఖరి చూడ్డంతోటే శృంగారపురుషులు
 చెల్లాచెదరై పోతారనుకున్నాను. నీముఖమీద ఏమడత
 చూసినా ఇనపబోనూ, మరతుపాకీ స్ఫురిస్తాయిగదా అని
 భ్రమించాను—సరే సరే! తక్షణం నా యింట్లోంచి దయ
 చెయ్. కోమల ప్రేమలుట! ఛీ! నా యింట్లోంచి విరగ
 డైపో! ముంజూపు యోధులారా! పరమ చపలచిత్తీ!

అ—ఓయి, నీచరకపు తిట్లమారి ముసలివాలకపు-
 ఎవడవో ఆ మాటలని నా నోరుకూడా పాడుచేసుకోడం
 ఎందుకూ? ఓయీ, మృగమా, నీ గుహలోంచి నేను
 పోతాను. కాని నా బట్టా పాతా ఆట్టేపెట్టేసుగుంటూవా
 ఏమిటి? నావస్తువులు కొన్ని ఉన్నాయే మరీ!

జ—నిన్ను వేషంమీదే పట్టుకుంటినిగా! ఏం
 సంగ్రహించా వేమిటి?

అ—అయ్యా! నేను అమ్మాయిగారిదగ్గర సెలవు
 పుచ్చుకోవాలి. ఆవిడదగ్గర నా సొమ్ములు దాచుకున్నాను.
 పైగా, నా పైకప్పుదుస్తులూ వేలిముసుగులూ ఆవిడగదిలో
 ఉన్నాయి.

జ—(వెకిలిగా నవ్వుతూ) నీ మేలిముసుగు వస్త్రాలా? ఓయి దేవుడా! అవిలేకుండా నువ్వెడుతూంటే నీముఖంయొక్క అందం తలోకాస్తా జుర్రుకుంటారని నీకు భయంగావును, పాపం! సరే వెళ్ళు. వెళ్ళి పైకప్పు వస్త్రాలూ, మేలిముసుగు తెచ్చుకో. అంతే! అయిదు నిమిషాలు తిరక్కుండా నువ్వు నా గృహంలోంచి విరగడైపో. చూస్తావేం, అల్లా, వెళ్ళు లోపలికి.

(అమ్మతల్లి L M కి నిష్క్రమిస్తుంది)

ఎంత చక్కగా పన్నారో ఆల్లరివల! ఇవీ కూతుళ్ళు వల్ల సౌఖ్యాలు! కూతురు ఉందీ అంటే, జన్మకి యమచర. మనశ్శాంతి మృగ్యం. ఇరవైయేళ్ళు రాకుండానే తండ్రి బోధించిన ధర్మం హూమ్ అయిపోతుంది. అయ్యో, పెంకి కూతురైతే అడిగారూ—నిట్టూర్చడాలూ, మూలగడాలూ, చిక్కడాలూ, జీర్ణించడాలూ—కాల్చుగు తినేస్తుంది. యమచర. ఇల్లా వయస్సు వచ్చిందో, రాలేదో అనుకుంటూండగానే తండ్రిని డింకాకొట్టించే తెలివి బయల్పడుతుంది. అక్కణ్ణించి వరుళ్ళు, ఉత్తరాల దొత్తరాలతో తండ్రికి మొహంమొత్తిపోతుంది. తండ్రితెచ్చిన చక్కటి వరుడు బలాదూరై పోతాడు. పెంకికూతురైతే తరవాయి ఉండి పోతుందా—పోట్లాటలు, కాట్లాటలు—మూలివిరుపులు, ముక్కువిరుపులు—బాబో, యమచర,

(కిశోరి LM నించి అమృతల్లి వేషంతో, పైవస్త్రం

కప్పుగుని ముఖం ముసుగువేసుగుని, శబ్దం

లేకుండా ఏడుపు అభినయిస్తూ వస్తుంది]

[RM కేసి చూపిస్తూ) ఇల్లా నమ్మోయ్, గ్రంథ కర్త, ఇదీదారి. నాదీపూచీ, ఉద్వ్యాసన బహుకోమలంగా ఉంది. ఓహోహో! ఏడుపుగుడానా, నీకూ! ఆ కర్ర చెక్కిళ్ళమీద కన్నీళ్ళు ప్రవహించడానికి కర్పూరం రాచు గున్నావా ఏమిటో ఓవిడా! - (కిశోరి మెడ అటుతిప్పగా) అంతకన్న ఏం చెయ్యగలవు పాపం! మొహం చాటుసు గుంటున్నావు. అల్లా ఊహూ కుసిళ్ళూతూ ఉన్నావంటే గుండెపగిలి ఇదైపోతావు, జాగర్త. క్షమాపణ, గిమాపణ చెప్పడానికి నిన్ను నోరెత్త నివ్వను. అల్లామూగామ్మవాదలా ఉండి పోవడమే భేషగా ఉంది. ఇల్లా నడు. ఇల్లా సాగు. ఇల్లా దయచెయ్!

[అని RM కి కిశోరిని సాగనంపి తను కూడా వెనకాలే వెడతాడు. వెంటనే LM నించి అమృతల్లి ప్రవేశిస్తుంది.]

అ—ఓహో! జలేశజ్జానీ! నీకు మేలు కలగాలని దేవుణ్ణి ప్రార్థిస్తున్నాను. ఆహా! నిశ్చలప్రేమయొక్క ఆసక్తి వల్ల కలిగే ఫలితాలు అపరూపంగా ఉంటాయి! మరి నేను వెళ్ళి ఆరిందా నారీమణినై నా యజమానురాలులాగ నటిస్తాను. ఈ నటనలో నెగ్గుతానా, నేనూ నిశ్చయంగా ఆరిందానారీమణినే అవుతాను, జన్మకష్టతీరి పోతుంది, ఆలస్యం

చెయ్యకుండా వెళ్ళి గది పట్టి ఆరిందాఅమ్మాయి వేషం ధరిస్తాను. (LMకి తొందరగా వెడుతుంది.)

రెండో తెర పడగా, RM నించి విశాల వస్తుంది.]

వి—(తనలో) సవితి తల్లి పొరు పడలేకా, ఎంత ప్రియైడై తేం వరుడు వచ్చి వేళగానివేళ శృతి మీరడంవల్ల నేను పొందిన లోకువ భరించలేకా, ఇంట్లోంచి ఇవతలకీ వచ్చేశాను. ఉన్నసామ్మలన్నీ తెస్తానని, దాసీది వెనక్కి వెళ్ళి, ఇంకా రాలేదు. పరిధానంగారు నా కోపం బాగా హెచ్చు చేశారు గనక, ఆయన దగ్గరికి వెళ్ళను. మరిఎక్కడికి వెళ్ళనూ? కిశోరిని కలుసుగుందాం అంటే. కిశోరికి పితృ భక్తి మెండు. నన్ను చివాట్లు పెట్టచ్చు, లేక నన్ను యాగ్నేచేసి బయట పెట్టెయ్యచ్చు. ఏమిటి నాకు దారి? పోనీ గోమాత దగ్గరికి పోతాను. దాసీది వస్తుందేమో చూడాలి ఏదార్ని వస్తుందో. (అని LF కేసి జరిగి వెడుతుంది.)

[RF నుంచి వేషంలో కిశోరి ప్రవేశించి]

కి—అమ్మయ్య! ఇంట్లోంచి గెంటయ్య బడడంలో కృతార్థురాల్ని అయాను. బాగానే ఉంది. మరి యిప్పుడు మణిని కలియడం ఎల్లా? నేను అతడి వయినం వాకబు చెయ్యడం మొదలెడితినా పట్టుబడి పోతాను. పోనీ విశాలకి కబురుచేద్దాంఅంటే విశాలదంతా అతివినయం. ఏమంటుందో? (LF కేసి చూసి) ఏమి అదృష్టం! విశాలలాగ ఉండే! విశాలే! విశాలా?

వి—(ఆశ్చర్యంతో) కిఫోరీ ! మారు వేషంతుడా వేశావే ? ఆశ్చర్యంగా ఉండే !

కి—ఇదే మాశ్చర్యం ! ఇంకా ఆశ్చర్యపడు, విని-నేను మా యింట్లోంచి వారి పోయివచ్చాను.

వి—విజంగా ఆశ్చర్యమే ! ఈ పనిగుడించి నేను నీకు ఓ లెట్ట వరస ముట్టచెప్పి ఉండే దాన్ని ! వచ్చిన చిక్కే-మిటంట, నేనూ మాయింట్లోంచి ఇప్పుడే లే వొచ్చాను.

కి—అయ్యో నా విశాలా ! (అని విశాలను కౌగిలింపు గుంటుంట)

వి—అయితే, ఇల్లు వదిలిన సోదరీ ! ఇప్పుడు ఎక్కడికి నువ్వెళ్ళడం ?

కి—నా పరుసి దగ్గరికి ! నుప్పు- మా అన్నసి కలుసు గోడం నీకు ఆయిష్టం కాదని భావిస్తాను.

వి—కలుసుగోవలసిందే కాసి, ఆయన ఇందాకటి ప్రవర్తన తల్పుగుంటే, ఆయన్ని నేను ఓమిస్తానని అనుకోను.

కి—అంటే ?

వి—అంటేనా ! పగలల్లా అన్నం సయించక, రాత్రెల్లా నిద్రపట్టక నేను పరితాప పడిపడి శరీరం శియ్యార్పణం చేసి ఎల్లానో ఓ కంటితో ఓ కునుకు పోశూంటే, ఈయన గమ్ముమిని నాగదలోక చొరబడి, సన్ను దగ్గరికి

తీసుకుని, రక్షించడానికే వచ్చాననీ దాస్యవిమోచనం చేస్తాననీ శపథాలు చేస్తూ మోకరించి, చుంబించి, నానా ఇదీ చేసేశాడు. నేను ఆయన్ని కసురుకుని పంపేశాను. ఎంచే తంటే, అప్పట్లో ఆయన కనపరచిన వెరివొరవ చెల్లనిస్తే, నా హృదయం నా కెక్కడ స్వామిద్రోహం చేసిపోతుందో అని భయంవేసింది.

కి—ఇంత అపరాధం అతనివల్ల వచ్చినందుకు ఊమా పణ కోరుకునే నిమిత్తం, మా అన్నని నేనే నీ దగ్గరికి పంపి ఉండును. కాని, నేను లేచిరావడం అతనికి తెలియ నివ్వ లేదు. మరి నీకేమిటి ఆశ్రయం ?

వి—ప్రస్తుతం మతాధికారిణి గోమాత అనేఆవిడ, నాకు బంధువూ, స్నేహితురాలూనూ! అక్కడ నాకు ఊమం. ఆవిణ్ణి ఆశ్రయిస్తాను. నన్నడిగితే, నువ్వుకుడా అక్కడికి రావడం ప్రశస్తం.

కి—నేను రాను. నేను వెతికి మణిని పట్టుకుని తీర తాను. (అని LI' కేసి చూసి) ఉండుండు. అవును, నిజమే, నేను బతికున్నంత నిజం. ఇల్లా వస్తున్నాడు. ఎవడురా వాలో ఆమనిపే సరిగ్గా. ఇతణ్ణి నియోగించి మణిని కను క్కుంటాను.

వి—(అటుచూసి) ఎవడువాడూ? వింతస్వరూపంలా ఉన్నాడే ?

కి—అవును, ఈముద్దుల కుప్పనే మానాన్న నాకు భర్తగా చెయ్యదలిచాడు.

వి—నువ్వు వాడితో మాట్లాడతావా? నీకు మతి గాని పోయిందా?

కి— నా పథకం పట్టివ్వాలంటే, ఇక్కడే మిక్కిలి అర్హుడు, ఇంత అర్హుడు మరి భూమ్మీద ఉండడు. ఎందుచేత అని అడగవేం, వెళ్ళికావలసినినో రేపే అయినా, ఈ ఊళ్ళోకల్లా ఈయన చూడకుండా ఉంటా నన్నే.

వి—ఆయన్ని నువ్వెల్లా ఎరుగుదువు మరి?

కి—నిన్న మా యింటి కొచ్చాడు, మా నాన్నతో కూచున్నాడు. కిటికీలోంచి చూపించారు ఆయనకినన్ను.

వి—అయితే మరి నేను పోతాను.

కి—ఆగు, విశాలా!—ఒక అభిప్రాయం ఇప్పుడే తట్టింది. నువ్వు కాస్త అనుమతి ఇవ్వాలి. - అవసరాన్ని బట్టి నీపేరు నేను పెట్టుకోడానికి.

వి—నాపేరా? నీకు అప్రతిష్ఠకూడానూ! కావలిస్తే నీయిష్టం, అల్లానేకానీ మరి నేను ఆగను (వెళ్ళిపోతూ) కాని, కిశోరీ, నువ్వు మీఅన్ననిగాని కలియడం తటస్థిస్తే, ఆయనతో నా సంగతి ఏమీ చెప్పవద్దున్నీ—నేను గోమాతని ఆశ్రయించడం, ఆవిడ ముతాథికారిణి కావడం, ఆమఠం చదరపు మైదానం పడమటివైపు రెండోవరసలో ఉండడం— ఇవేవీ చెప్పకు.

కి—(నవ్వుతూ) ఓ, అడ్డనూ! నిన్ను కనుక్కోకుండా ఉండడానికి. నువ్వు చెప్పిన వయనాలన్నీ తూచా తప్పకుండా చెబుతాను. (విశాల RF కి వెళ్ళిపోతుంది.)

—ఇడుగో, మన నాటురకం కాముకుడు, తన్ని చూసుకుని పొంగిపోతూ ఇల్లా (LF) వస్తున్నాడు - ఇసక పుట్ట మంజోదరం!

[LF నించి అద్దంలో అందం చూసుకుంటూ మంజోదరం వస్తాడు. వెనకాలే కర్రాళం ఉంటాడు.]

మం—ఉయేయ్! కర్రాళం! నా అభిప్రాయం నువ్వు వినాలి. నా ముఖంయొక్క అడుగుకొనని కొంత గడ్డం విజృంభించి నప్పుడే నా కెక్కువ సంతోషం కలిగేటట్టు ఉంది.

క—అయ్యో నా ప్రీయస్నేహితుడా! ఇల్లాంటి మొహంతో ఉంటే నిన్ను ఆడది మెచ్చుకుంటుందని, ఏ మొహంపెట్టుకుని అనుకోగలవు?

మం—ఏం? నిక్షేపంలా మొహం ఉంటే, మొహాని కేరొగం? ఇల్లాంటి మొహంమీద కన్నుపడింది అంటే దృష్టి ఇందులో గుచ్చుకుపోయి చచ్చినా ఊడిరాదు కుడానూ! ఇక నా గడ్డం అందంగురించి ఇప్పవడని ఆడ పుట్టువుయొక్క అభిరుచి ఎంత నీచం ఆనాలో నేను చెప్పలేను (RF కేసి చూసి) అడుగో, చూడు. అప్పుడే ఒక

నారీమణి నా గడ్డంవల్ల అకర్షింపబడి ఆగిపోయిందో లేదో కనుక్కో, నా ప్రాణం పందెం.

క—స్వామీ! మీ సహాయం మిక్కిలి కాంక్షించి ఉన్న ఒక నారీమణిమాట మన్నించేటందుకు మీ రిప్పుడు స్వస్త చిత్తులేనా? (అని వేషం తొలగిస్తుంది)

మం—ఓయి బాబో! ఇవేంకళ్ళోయ్, కరాళం, చేపల్లగా! చక్కని చుక్కే! బహుశ, కరాళం, ఈభామకీ నామీద భ్రమకలిగినట్టుంది. కాబట్టి, మొట్టమొదట, కాంతా! నీ నామధేయం మాకు దయచేయవలసిందని నా విన్నపం.

కీ—నాపేరాండీ, నాపేరు విశాల.

మం—గాజూరావు కూతురువి విశాలవి కావుగద?

కీ—ఆయన కూతున్నేనండి.

మం—నిజంగా! ఆయన కూతురు తప్పిపోయిందని ఇప్పుడే విన్నాను.

కీ—కాని, అయ్యా! మీఅంత శృంగారమూర్తులు, గౌరవనీయులు, నమ్ముకున్న నాకు ద్రోహం చెయ్యలేరు సుమండి. నా నేరమల్లా ఏమిటి, ప్రేమ.

మం—(నవ్వుకుంటూ) అల్లానుటే! అల్లానుటే! నాకోసమని ఎంతప్రేమ వహించావే వెర్రిపిల్లకానా! అయితే, ఓ అమ్మాయి—నిన్ను నమ్మించి ద్రోహం చెయ్యడానికి మా'కేం బలుకుతుందిగనకా! అంచేత ఆ భయం

లేదు. నువ్వు నా గౌరవంగురించి నమ్మచ్చు. నా గౌరవం చాలా పెద్ద లెఖ్కుల్లో జమ. కాని, పాపం, నువ్వు నామీద ప్రేమగురించి చెప్పావే, ఆ విషయంలో శుద్ధ నిరాశే నీకు రాసింది.

కి—ఎందువల్లనండి, స్వామీ ?

మం—మరొకర్ని గురించి నేను, యాభిగా కట్టుబడి అయిపోయాను కాబట్టి!—కాలేదుటోయ్, కరాళం!

కి—కాదుకాదు, ఒళ్ళమాట వినండి.

మం—ఎంతమాత్రంకుడా వినను. వింటే ఆ విన్న దంతా ఏంజేసుకోనూ, పారెయ్యాలి! నిన్ను సగౌరవంగా ప్రేమించడం మొదలైనవి ఇప్పుడు అసంభవంగా! 'అది కాదండి, మరొహమోస్తరండి నేచెప్పేది' అంటావనుకో, నేను మెత్తబడ్డాననుకో. ఆమట్టున చర్రుమని జువ్వలాగ లేస్తాడు—ఎవడో ఏకృతఘ్నుడో నీకుంటారుగా—ఎఅన్నో, తమ్ముడో, దగ్గిరవా డెవడో ఒక దిక్కుమాలిన ఘటం! లేచి బయల్దేరి ఇంత మర్యాద ఉందిట్రా నీదగ్గరా అనిచెప్పి కత్తి పుచ్చుగుని నన్ను ఒళ్ళుశాడంటే, నాబుర్ర షికా రెడుతుంది చల్లగాలికి, మొండెం ఇక్కడే ఉంటుంది! అందుకని, అమ్మాయోయ్, నీకు పుణ్యం ఉంటుంది శీఘ్రంగా ఇంటికి దయచెయ్.

కి—(తనలో) ఓరి కుళ్ళుపుట్టా! (పైకి) కానండి, స్వామీ, నేను లేచివస్తా నభోమణిగురించండి.

మం—ఎట్లా ఎట్లా ! ఏమిటేమిటి ? అలాయి తే నువ్వు నన్ను గురించి కాదూ మోహంలోపడతా ?

కి—అబ్బే ! బాత్తిగా కాదండి.

మం—అయితే నువ్వు కళ్ళుమూసుకుని వొరబడే పొగరుమోతు మూడురాలివి ! కాబట్టి, మీనాన్నతో ఇది యావత్తూ చెబుతాను.

కి—ఇంతటి వీరులేనా మీరూ ?

మం—ఆగాగు ! నభోమణి అని కాదూ అన్నావు ? నభోమణి—ఈపేరు...దైవనూ, ఈసంగతి ప్రయోగించి ఏదేనా లాభం లాగచ్చు, స్వంతానికి...నభోమణి...

కి—అవును. మీరు మీప్రేమలో రాణించాలంటే నన్ను ఆయనదగ్గరికి చేర్పండి.

మం—ద్రోహదేవత సాక్షిగా, అల్లానే చేరుస్తాను. కరాళం విన్నావా, ఈ నభోమణిగా డున్నాడే, వీడేట— ఆ కిశోరివిషయంలో నాకు పోటీ. వాడికి ఈపిల్లని తీసికెళ్ళి ఎరపారేస్తే, నా ప్రేమరంగంలో నేనొళ్ళిణ్ణే మనిషిని అవుతాను. (నవ్వుతూ) చెప్పవోయ్, కరాళం! ఈ భావంతో చడం ఎంత అదృష్టం అంటావు?

క—చాలా అదృష్టం అండి, ఎంతో అదృష్టం, చచ్చినంత అదృష్టం.

మం—(తన బుర్ర చూపెట్టుకుంటూ) ఈ చిన్నారి బుర్ర ఎప్పుడూ వొత్తిపోదు (అద్దం చూసుకుంటూ) ఓరి

ఎంత జిత్తులమారివిరా మంజోదరం! నీ తస్మాదియ్యా,
 ఏమి నక్కజిత్తులురా నీవీ పుంధాకోర్! ఏమమ్మోయ్
 శ్రీమతి విశాలా! నాన్నేహితుడు నీకు కొన్ని సూచనలు
 చేస్తాడు, నువ్వు నమ్ముతావా, ఇతణ్ణి!

కి—ఆయ నెందుకండీ మధ్యా? మీరే మహా
 నీయులు, ఓమ్మల్నే నమ్ముతాను.

క—నారీ! నేనుపూత్రం! నేను నిన్ను దగా
 చెయ్యడం కేవలం అసంభవం. ఒకవేళ నాది అబద్ధమే
 చెప్పతూండే ప్రకృతి అయినా, నేను నీకు హాని చెయ్యలేను.
 నీమాటలు విశేషం గొప్పతనాన్ని సూచించవు గాని నీ
 మహిమలు నాచేత నిజమే పలికిస్తాయి, ఏ జీవుడూ నీయెడల
 మోసం నహించడు. ఏపరాయివాడూనీకు చెడు చెయ్యడు.
 నిన్ను కలిసిన వృద్ధులంతా నిన్ను స్నేహిస్తారు, యవకు
 లంతా ప్రేమిస్తారు. కాని నీహృదయాచ్ఛిణ్ణంతో మరొకర్ని
 ధన్యుల్ని చేశానని, ఆ యవకులికి తెలిసినప్పుడు కుడా,
 ఆశపై ఆశతో చెలరేగుతూండే వరభావాన్ని వాళ్ళు అరి
 కట్టుకుని సోదరభావం నీపట్ల వహిస్తారు. కాబట్టి ఓ
 అమ్మాయి, నాపయంలో మోసం గురించి భయపడకు,
 చెడుగురించి నెరవకు.

మం—కరాళం! ఈ యువతిని నా భవనానికి తీసుకు
 పద! నేను జలేశం ఇంటికి పరిగెట్టాలి. ఏమమ్మాయి నువ్వు
 గాని ఆ కిశోంని ఎరుగుచువా? ఆ అమ్మాయి సౌందర్యం
 దేవలోక సౌందర్యం! ఏమంటావు?

కి—నేను తమతో ఏకీభవించజాలనందుకు, తమరు నన్ను ఊమించాలి.

మం—ఏం? నేను ప్రతివాళ్ళ నోటంటూ అల్లాసే విన్నానే!

కి—అబ్బే! వాళ్ళనాన్నకి ఆ అమ్మాయి గురించి వల్లమాలిన పక్షపాతం అండీ! నామాట నమ్మండి, మీరే చూద్దురుగాని, ఆ అమ్మాయికి ఇళ్ళపెత్తనం చేసే ముసలమ్మలుంటారే, ఆ వాలకం ఉంటుంది.

మం—చూశావోయ్ కరాళం, ఇదే చుప్పనాటి గుణం అంటే! ఈ డొచ్చిన పిల్లలుంటారా, ఒకళ్ళని గురించి మరొకళ్ళు యుగం తిరిగినా మంచిమాటాడరు. (కరాళంతో) విన్నావా? నభోమణిని పట్టుకోవాలి. ఈ తుట్టని తీసిగెళ్ళి వాడికి అమర్చేస్తాను. అబ్బో అబ్బో! ఈ భాషం ఎంత అదృష్టవంతం! శ్రీమతి విశాలా! పరమ విధేయుణ్ణి, కరాళం! నీపనిమీద నువ్వుండు.

నా కాంతద్గిరికి వెడతాను. కనిపెట్టుగుని ఉంటుంది నాకోసం. వెళ్ళకుండానే ఎట్లా ఆశించగలను ఆవిడ మంద హాసం?

కి—శీఘ్రమే మీరు ప్రేమవిజయం సాధించి రావాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఈ లోపున నేను పడే బాధగురించి కొంచెం చింత చెయ్యండి—ఒంటరిని, నా వరుడుకి దూరం ఆయినదాన్ని, పరాయివాళ్ళని నమ్మకోవలసి వచ్చినదాన్ని.

మం—ముద్దుగుమ్మా ! నా స్నేహితుడైన యితణ్ణి నువ్వు విశ్వసించు. త్వరలోనే తేల్తుంది, ఇతడు సేనకుడు, సంరక్షకుడు, మార్గదర్శి-అని.

క—ఓ కోమలీ ! అయ్యో ! నన్నా శంకిస్తున్నావు ? మొదట నాసేవ స్వీకరించు, తరువాత కావలిస్తే నన్ను విసర్జించు. కాస్త నమ్మకమే ఉంచలేవూ ? నిన్నా నేను మోసగించడం ? ఇదివరకే నువ్వు దుఃఖంలో ఉన్నావా, అది చాలక నేను నిన్ను ఇంకా దుఃఖపెడతానా ? ఓ లతాంగీ ! నాదాస్యం పుచ్చుగో నచ్చకపోతే నౌఖరీ తీసెయ్య.

కీ—(మండోదరంతో) నాయెడల మీరు ఏమి ద్రోహం తలపెట్టినా మీకు సౌఖ్యం ఉండదు.

మం—నీయెడల ఎవడు ఏవడు ఏమిద్రోహం తలపెట్టినా, వాడికి సౌఖ్యం ఉండదు.

క—నీయెడల నేను ఏమిద్రోహం తలపెట్టినా, నాకు సౌఖ్యం ఉండదు.

కీ—(మండోదరంతో) నేచెప్పేది, మీమాట !

మం—నేచెప్పేది, ద్రోహిమాట !

క—నే చెప్పేది, నామాట !

(మండోదరం RF కీ, కిశోరి, కరాళాలు LF కీ

వెళ్ళడానికి యత్నిస్తూండగా, తెర.)

రంగం-2

[జలేశం యింట్లో ఒకగది. తక్కినయిల్లు ఎడమ వైపు. కుర్చీలమీద కూచుని జలేశమూ—మంజో దరమూ మాట్లాడుకుంటూ ఉంటారు.]

జ—విశాలే !

మం—ఆ.

జ—గాజూరావు కూతురే !

మం—ఆ.

జ—(వస్తూన్న నవ్వు నొక్కేస్తూ తండ్రిని వొదిలి లేచిపోయిందే ?

మం—ఒక్క దెబ్బని.

జ—(కొంచెం నవ్వుతూ) పాపం ! గాజూరావు ప్రెరివాడు !

మం—ఆ పైసంగతి వినండి. ఆ అమ్మాయిని నేరుగా తీసిగెళ్ళి నభోమణికి అప్పగించవలసినవాణ్ణి నేను. ఇందు మూలంగా దాన్ని గురించిన బాదరబందీలో వాడు పడి ఉంటాడు గనక మీ అమ్మాయి విషయంలో గోమాదులా బాధించేవా డెవడూ నాకుండడు. ఇది మంచిఎత్తు, ఏమంటారు ! జిత్తుతోకూడిన ఒక చక్కని తస్సా, ఏం ?

జ—ఫస్తూ ! ఒకటోరకం ! అవు నవును. దాన్ని పట్టిగెళ్ళి వాడినెత్తిని ఎక్కించు, సకలవిధాలా యత్నించి

(నవ్వుతూ) ఆ గాజూరావు ఎంత ఆమాయికు డనుకున్నావు!
వొత్తి ముసలిమూర్ఖుడు. పిల్లచేత ఇట్టి టోపీపడి ఊరు
కున్నాడు!

మం—అబ్బో! యువతుల జిత్తులన్నీ సాముజిత్తు
లంకీ! అదీ యధార్థమైనమాట!

జ—పోహోయ్! ఇవతలవాళ్ళు వొత్తి వాజమ్మ
లై తేనూ, వాళ్ళ జిత్తులన్నీనూ! ఎదీ, మా అమ్మాయిని
నామీద అల్లాంటిఎత్తు వెయ్యమను ఏంకేస్తానో! నా జాగ
ర్తని విారిపోయే కుయుక్తి పన్ననీమరీ! ఆమట్టున, హేం,
ఏమనుకున్నావో! ఏమంటావు పొన్నారి మంజోదరం!
ఏమిటి నీ అభిప్రాయం?

మం—నిజం, నిజం! స్త్రీజాతి మొత్తంలో ఎవళ్ళు
నై నాసరే, వచ్చి నాకు టోపీ వెయ్యమనండి చూద్దాం.
ఛస్తే, ఛస్తే, దైవకృపవల్ల. “మా జ్ఞానేశ్వర్ గాడికి
(మా అత్తయ్య నన్ను చిన్నతనంలో అల్లా పిల్చేది) నక్క
జిత్తులూ అవీ నక్కలకంటే బాగా తెలుసును” అంటోచ్చేది.

జ—మరే. అన్నిందాలూ పరమశుంఠ ఎవ డంటే
మన గాజూరావే.

మం—ఆ నెత్రిబాగులవాడు నభోమణి ఒకడూ
అల్లాంటి రకం!

జ—యధార్థం! ఇల్లాంటి చవటశిరోమణుల జోడూ
ఎక్కడా ఉండరు. మరి చాలు, పద. మా అమ్మాయిని

చూడ్డానికి, వేళయింది. ఈ ముట్టడి నువ్వు ఒంటరిగానే నిర్వహించు గోవాలయ్యోయ్, మంజోదర నేస్తం !

మం—మీరు కొద్దగా పరిచయవాక్యాలు చెప్పి—

జ—వీల్లేదు. మాపిల్ల తన పితృతిరస్కరణం ఉపసంహరించుకుని దాగ్లో పడేవరకూ నేను దానిమొహం చూడననిన్నీ దానిఎవట నోరు విప్పననిన్నీ పెద్ద బట్టుతో సహా ఘోరప్రమాణం చేసేశాను. నువ్వుగాని దాన్ని ఒడుపుగా దాగ్లోకి తీసుకురాగలిగావా, దానికి తండ్రి లభిస్తాడు, భర్తాచిక్కుతాడు.

మం—ఓయి పాడుదేవుడా ! ఆమె ఒంటరిగా ఉన్నప్పుడు వ్యవహరించడం నా తరంకాదు. సంపూర్ణ సౌందర్యంతో ముఖాముఖీ కాగానే నాకు కలిగే భయ భక్తులు మరి యే యితర సందర్భంలోనూ కలగవు. నన్నడిగితే కుచూపత్వమే మనశ్శాంతికరంగానూ, ప్రోత్సాహకరంగానూ ఉంటుంది. ఒకవేళ కన్య సౌందర్య శత్రువనుకోండి. అయినా మంజోదరం ఆ కన్యని విసర్జించడు. ముక్కుమీద కోపంగలది కాకుండా ఆ కన్య కాస్త రసజ్ఞురాలైఉంటే చాలు. ఆరోగ్యంగలదై నే చాలు. నేను ఆ ఆరోగ్యంపేరట ద్రావక శాంతి చేస్తూంటాను. కన్య నిటాగ్గా ఉంటే చాలండ్డీ, ఏకులాఉందా బుట్టబొమ్మలా ఉందా ? ఆరడుగులా, నాలుగా ? అంటూ పట్టింపులు నాకు లేవు.

నర్చస్సు ఎల్లాఉంటే ఏములిగిపోతుంది? ముతగగా ఉంటుందా, మరి మారదుగనక శాశ్వతం! కాస్త నేవలికంగా ఉంటుందా, అల్లానే కానీండి—అదీ అందమే. దవడలకి అక్కడక్కడ చిన్నచిన్న సొట్టలూ అవీ లేకపోతే వీడా పోయిరి అసలు ఆ కన్య నవ్వగలిగితే నాకు చాలు, ఆ మూతే వెయ్యి సొట్టలపెట్టు అనుకుంటాను. తీరిపోతుంది. ఆ కన్యజుట్టు జేగురో జాబరారంగో కానీండి, ఏమిటి లోటు! నేత్రాలు ఆకుపచ్చన కాకుండాఉంటే చాలుగదా, మనో వర్ణం ఏదైనా మంచిదే. కళ్ళకి తళుకులనీ, బెళుకులనీ ఊహలూ పేర్లెడతాడుగాని నాకు దురాశ లేదండి. కళ్ళు రెండుమాత్రం ఉంటే చాలదుటండీ మజాకా చూపించడానికీ! ఆ అమ్మాయి వీపుమీద ఓక మూపరంకుడాఉన్నా అది చిన్న పెద్ద ఏరకం అయినా సరే, అది లేనేలేదనుకో గల్గు నేను. దంతాలూ పళ్ళూ నల్లగా ఉండడంకంటే తెల్లగాఉన్నాసరే ఎక్కువ నాజూకే. ఇక ముఖం కోలగా అడుగున మొనతేలి ఉండేకంటే వక్రంగా ఉంటేనేఅందం. ఎక్కడోవిన్నాను. కానైతే ఒక్కటేషరతు—గడ్డంమాత్రం ఉండకూడదు.

జ—ఓయి, మంజోదరం, మంజోదరం! ఎల్లాంటి స్నేహితుడవయ్యా! మా కిశోరని చూసిన తరవాత నువ్వు ఈ ధోరణి పిరాయించి తీరతావు.

మం—అయ్యా! జలేశమహాశయా! మీతో బాంధవ్యం అనే గౌరవం—

జ—అది సరేనయ్యా, పిల్ల అందం చూసేసరికి నీకు మళ్ళీ మాట మంతీ ఉంటేనా! అంటూన్నవాణ్ణి తండ్రి నైపోతేంగాని, అనవలిసాస్తే అననూ అనాలి—పిల్ల చాలా అఖండురాలు. దాన్ని చూసీచూడగానే ముమ్మారులా నా మొఖమూ నాకళ్ళూ కనిపిస్తాయి. (కొంచెం కులాసాతో) నిజమే, నమ్ముతావో లేదో, అదొక మోస్తరు షోకేళా తళుకు! ఒక్కొక్కప్పుడు అదొక తమాషా తుంటరి బెళుకు! అచ్చంగా నేనే అనిపిస్తుంది.

మం—అయ్యో నా అందాల కొంటీ!

జ—ఇంకా విను. నవ్వుతుందా, అప్పుడు చిన్న సొట్ట ఉంటుంది, ఒఖ బుగ్గమీదే. అందం అంటే అదే అందం. అప్పుడు సొట్టఉన్న బుగ్గ అందం ఎక్కువో సొట్ట లేని బుగ్గ అందం ఎక్కువో, చెప్పగోమంటే నువ్వు నీళ్ళు నమిలి ఊరుకుంటావు.

మం—అయ్యో నా అందాలకొంటీ!

జ—అప్పుడు సిగ్గు చిమ్మి ఒకమాదిరి ముఖమల్ పట్టమీద గులాబీలు పరిచినట్టు ఆ చెక్కిళ్ళు కనిపించి ఆరోగ్య తేజానికి కొత్తసాగసు సుఫరించుతుంది.

మం—అయ్యో నా అందాల కొంటీ!

జ—కూసం ఉన్నట్టుండే ఆజమిలి నేతదుస్తుయొక్క శోభ పసుపుచుక్కల మూలంగా మరీ చక్కగా కని పిస్తుంది.

మం—నన్ను మంత్రించేస్తుంది, ఆ అందాలకొంటి !
ఆమెగాత్రం ఏవిధంగా ఉండుకుందో నెలవియ్యండి.

జ—గాత్రమా ! అపరూపానందం కలిగిస్తుంది. ఇక
ఎలానో అల్లా బలవంతపెట్టి అమ్మాయిచేత పాట పాడిం
చావా, నీకు స్పృహే ఉండదు. కోకిలే అచ్చంగా, వసంత
వనకోకిల ! లే ! లే ! ఆదాసీది నిన్ను గదిదగ్గరికి తీసు
కెడుతుంది.

మం—సరేనండి ! నేను నా ధైర్యాన్ని మేల్కొ
లిపి, ఆవిడ చిరికోపాల్ని సాహసంతో ఎదురుకుంటాను.

జ—ప్రేమోపోధాతం చురుగ్గా తెముల్చు. పిల్లదాని
మనస్సు అపహరించు, నెగ్గివచ్చిన దాఖలా నాకు కనపర్చ
వయ్యా, చిన్నారి జ్ఞానేశ్వర్ !

మం—ఒఖ్ఖసారి ఆగండి, నా స్నేహితు డొకడు,
కరాలం అనే ఆయన ఇక్కడికి నాకోసం వస్తాడుగాని,
అతడు రాగానే నాదగ్గరికి అతణ్ణి పంపండే ?

జ—అల్లానే, ఒసేన్ లారీ, లారీ !—(అని L F కేసి
తిరిగి కేకెట్టి) రావయ్యా, ఆ దాసీది నిన్ను ఆ గదిదగ్గరికి
తీసుకెడుతుంది. (అని L F కి నడిచి వెడుతూ, వెనక్కి తిరిగి
మంజోదరాన్ని చూసి) అదేమిటోయ్ ! అల్లా దిగజారి
పోతున్నావే, తుమ్మల్లో పొద్దుకూకినట్టూ ! (అని L F కి
నిష్క్రమిస్తాడు)

మం—(వెనకాలే కాళ్ళీడుస్తూ వెడతాడు)

రెంజోతెర పడుతుంది)

[మంజోదరం L నుంచి లోపల R వైపు తిరిగి RM

'నుంచి వచ్చి రెండోతెర ఎదట నిలబడతాడు.]

అక్కడకీ దాసీదాన్తో చెప్పిచూశాను. అమ్మాయిని తొందరపెట్టకే, తీరుబడిగా ఉన్నప్పుడే చూస్తానే, నావ కాశంగానూ, అని. అంటే అది అమ్మాయిగారు తక్షణమే చూస్తాం అన్నారండి, అని చెప్పింది. ఇల్లాంటి ప్రేమ చూపులకీ పనికొచ్చేటట్టు రంగం ఒకటి వెనకే నేను అభ్యాసంచేసి తరిఫీయతై ఉండవలసింది. పప్పులో కాలేస్తానని అప్పుడే హడలు బయల్దేరింది. విచారణ స్థలానికి ముద్దాయిగా వెళుతూన్నా ఇంత భయపడి ఉండను. అదుగో తలుపుతీసిన చప్పుడు. ఆ. వస్తూంటుంది. ఆ అమ్మాయి పట్టు దుస్తులు కదిలినా నాకు కంపరమే.

[రెండోతెర లేస్తుంది. రెండుకుర్చీ లుంటాయి కిశోరి వేషంలో అమ్మతల్లి LM నుంచి వచ్చి ఎడమవైపు కుర్చీదగ్గర నుంచుంటుంది. మనిషిరావడం కనిపెట్టి మంజోదరం తెర కేసి వీపుపెట్టి ఎదరకి జరుగుతాడు.]

మం—ప్రాణం పోతుంది బాబూ. అటుతిరిగితే!—
ఆ అందం ఒళ్ళదెబ్బ కొట్టందంటే, నాకు మాట పడిపోతుంది. ఆపిల్లే మొదట మాట్లాడితే బాగుండును.

అ—స్వామీ! తమ ఆనందం సెలవియ్యండి.

మం—(తనలో) అమ్మ! ఆ పిల్లే ప్రారంభంచేసింది బాబూ! ఆ ప్రారంభంకుడా చాలా మర్యాదగాఉంది (పైకి! సకిలించుతూ) అమ్మా!—అమ్మాయి! నేను చాలా విధాయకంగా ఉన్నాను.

అ—అబ్బే, అదేమి మాటండీ! వినవలిసింది నేను, అనవలిసింది మీరు.

మం—(తనలో) ఓరిదేవుడోయ్! ఈ మాటా పాడు గాలేదు. ఒఖమాటు పోసి తెగించి నేను అటు తొంగిచూస్తే, అమ్మబాబో - చూడలేను, చూడలేను, చూస్తునట్టయినా, ఆ కళ్ళల్లోని తుంటరితళ్ళకు నన్ను స్తభింపచేసేస్తుంది.

అ—తమ రేవో దీర్ఘలోచనలో ఉన్నట్టున్నారు. నా బలవంతం చొప్పునేనా, దయచేసి కూర్చోండి.

మం—(తనలో) ఓరిబాబో, ఓరిబాబో నన్నప్పుడే ఎంత త్వరగా సమదాయిస్తోందో! నారూపం చూసేసరికి దిగ్రభమ చెందింది. ఇల్లా పెడముఖంగా నుంచోడంవల్ల పని జరిగింది.

అ—రండి, స్వామీ! ఇదుగో కుర్చీ.

మం—గృహిణీ! అపారమైన నీ మంచితనం నన్ను వశపర్చేసుకుంది—నీఅంత అందం గల కాంత, అంత మనోహరమైన నేత్రాలతో, దయదల్చి నావంటి అల్పుణ్ణి చూడడం! (అమ్మతల్లి మంచోదరం చెయ్యి పట్టుకుంటుంది, అతడు మెడతిప్పి ఆవిణ్ణి చూస్తాడు.)

అ—నేనింత విధేయరాల్ని అయిపోవడం మీ కాశ్చర్యం అవుతోందిగావును.

మం—మరే, మరేసంజి. నేను ఒళ్ళరవ్వ ఆశ్చర్య పడుతూనే ఉన్నాను, అందుగురించి. (తనలో) ఛీ, దైవ సాక్షి ! ఈ ఘటం కిశోరికాదు—దీనికి మాలమ్మవయస్సుం టుంది.

అ—పూర్వాభిప్రాయాలన్నీ మా నాన్న గారి ఆజ్ఞల్ని బట్టి మారుతూంటాయి.

మం—(తనలో) వాళ్ళనాన్నట ! సీహో ! అయితే యిది కిశోరే ! ఆమాటే నిజం అయితే దైవమా, హా దైవమా ! తండ్రులు ఎంత అంధులోకదా !

అ—మండోదరస్వామీ !

మం—(తనలో) నిజమే ! ఆ చిన్నమ్మాయి చెప్పింది యధార్థమే. దీనికి ఇంటిపెత్తనం మనిషివాలకం స్పష్టంగా ఉంది. ఇంకా నయమే. నేను దీని ధనమాత్రమే ఏక లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాను. దీని రూపానికి ఆశించిఉంటే చచ్చేవాణ్ణి.

అ—మీరు కూచోరా ఏమిటండీ ? (అని, తను కూచుంటుంది.)

మం—క్షమించాలి. నేనండీ, తమరివిధేయతగురించి ఆశ్చర్యంలో పడిపోయి యింకా తేరుకోలేకుండా ఉన్నా నంటే (తనలో) దీని మొహాన్ని సాట్లలు దెయ్యపుసాట్లలు, నిజంగా!

అ—నేనిత చౌక అయిపోయానని మీరు ఆశ్చర్య పడుతూన్నందుకు నే నాశ్చర్యపడను ఉన్నమాట మొహం మీద అనేస్తాను. మీగురించి నాకు చాలా దురభిప్రాయం కలిగేటట్టు చేశారండి. పైగా మానాన్న బాధించడంకుడా మొదలెట్టాడు, అందుచేత నేను నభోమణికి కొంచెం ప్రోత్సాహం ఇవ్వడం మొదలెట్టాను. కానండీ, అయ్యా! మిమ్మల్ని మరొక మోస్తరుగా వర్ణించారండీ, నాయెదటా!

మం—చచ్చినంత ఒట్టు, మిమ్మల్ని మరొక మోస్తరుగా వర్ణించారండీ, నాదగ్గిరా? ఏమడుగుతారూ!

అ—కాని, మిమ్మల్ని చూడగానే, మీ వర్చస్సు నాపాలిట బాణం అయిపోయింది. ఇల్లాంటి అనుభవం నాకు జీవితంలో కలగలేదు.

మం—నాసంగతి అల్లానే అయిందండి. మీ ఠేజస్సు నాపాలిట మృత్యువైపోయి నన్ను గుండ చేసేసింది.

అ—అయ్యా! ఎల్లా జరిగిందో చూశారా? మీకూ, నాకూ గుడా దుర్బోధ చేసేశారు. నేను తల బిరుసుగా, పెడసరంగా ఉంటానని మీ రనుకున్నారు. ఇక మిమ్మల్ని గురించి నాతో సల్లగా, మొద్దులాగ, తప్పముక్కురంగణాలాగ, రూపమూ, మర్యాదలూ, తీవ్రీ, ఏమీ లేకుండా ఉండే మృగంఅని నూరిపోశారు.

మం—(తనలో) దీన్ని గురించి నాకు తెలిసిన విశేషాలు నేనుకుడా ఏకరువుపెడితే!

అ—కాని, తీరాచూస్తే, తమధోరణి ఎంతో ఉదారంగా ఉన్నవండీ ! విశాలహృదయాన్ని సూచించే ఆ వర్తనమూ, హృదయంలోకి చొరగల ఆ దృష్టి మంత్రించేసే ఆ నవ్వు ! ఏమని చెప్పను. ఎల్లా వర్ణించడం ?

మం—(తనలో) ఆఁ. ఆఁ, ఏమందీ ? మళ్ళీ ఒక సారి చూద్దాం దీనికేసి ! (చూస్తూ) అంత వాడుగా ఉన్నట్టు కనిపించటంలే దిప్పుడు !

అ—మీరు వడ్డిభాయిలాగ ఒళ్ళినాటికిలేదు. కుచ్చుల రంగడులా బోలె డున్నారు.

మం—(తనలో) ఔర ! దీని కంఠస్వరంలో, నిశ్చయంగా ఎవో ఆనందం ఇచ్చే దినుసు ఉండితీరింది.

అ—సంఘమర్యాదల్ని అతిక్రమించి యిల్లా మిమ్మల్ని స్తోత్రం చేస్తూన్నందుకు మీరు తప్పు పట్టదని ప్రార్థిస్తున్నాను. వాళ్ళు నన్ను మోసగించా లనుకున్నా నాకు మేలేజరిగింది గనక, నాహృదయం ఉప్పొంగిపోయి, వాక్కు ప్రవహించే స్తోంది.

మం—ఓహో ! ప్రియనారీ ! ఇటువంటి మాటలు పలుకుతూన్న నీ పెదవులకి నేను వందనం ఆచరించాలి. (గాలిలో ముద్దు పెట్టుకుంటాడు)—(తనలో) ఈ మె ధరించింది కుడా ఒక చక్కని ముఖమల్ పట్టు విశేషమే ! ఇదీ ఆయన వర్ణనలో సత్యం.

అ—ఏమిటండీ, ఊరిభేనూ ! మీవైఖరిలో చాలా అన్యూప దేశం ఉందండీ ! కానండీ, మీ గడ్డంమాత్రం తీయిం

చెయ్యాలండీ ! ఈ గడ్డంతో మిమ్మల్ని ముద్దెట్టుగునేకంటే ఏదుపందిని ముద్దెట్టుగోడం నయం.

మం—(తనలో) అల్లానేలేఅమ్మాయి ! కత్తి లోటా మిటీ నాకూ నీకూనూ !—(పైకి) సరేగాని, ఒళ్ళిపాట నాకు కటాక్షించుదూ !

అ—అవశ్యం ! కాని కొంచెం బొంగురుపోయిందండీ, గాత్రం (అని దగ్గుతుంది)

మం—(తనలో) ఆహా ! ఇదే వసంతవనకోకిల ! రెండు మూడు కోకిలలు ! పైకం ! (పైకి) అమ్మాయి నీ బొంగురు నాకు తెలుస్తోంది. నాప్రార్థన ఏమంటే అల్లాంటి గాత్రంతో ఇంత శాధకలిగేటట్టు...

అ—అబ్బే ! నాకు ఏమీ శాధలేదండీ, ఇదుగో వినండి.

లేతరకం పిల్లదాన్ని నాటురకం వరుడుమెచ్చి వచ్చి మొదటిసారిచూసి ఉన్న శాధ చెబుతూంటే చూపుచూపు కలియనీండి కన్యసిగ్గు హెచ్చుతుంది వరుడు చెయ్యిపట్టనీండి కన్యవణికి హడులుతుంది వరుడు పెదవిముట్టనీండి కన్య కొయ్య బారుతుంది దడదడదడ మనేగుండె కన్యభయానికి సూచన ! కొంతకాలం జరిగితే అంతభయం మరిఉండదు. కన్యధైర్యంతో వరుడి మొహంకేసి చూడగలదు వరుడు చెయ్యిపట్టనీండి దగ్గరికి లాక్కోనీండి

సిగ్గుకనచం జనించదు, కులాసాగా వసూవరులు
 కలిసిమెలసి తిరుగుతారు, గుడికి కలిసెవెడతారు
 కన్య ముసిముసినవ్వులే కన్యత్వప్తికి దాఖలా.

మం—అహాహా! ఇది పాటా, మంత్రమా, సమ్మో
 హనాస్త్రమా! నీ సంగతులు వింటూంటే, అమ్మాయి,
 నేను మిక్కిలిగా ప్రేమించేవారొకరు స్ఫురణకి వస్తున్నార-
 నీకూ ఆవిడకీ మహా దగ్గర పోలిక.

అ—ఏమింకా చెప్పరూ! మీరు అంత ప్రేమించే
 వారు మరొకరున్నారా?

మం—అబ్బేబ్బే! కంగారుపడకమ్మోయ్! ఇప్పుడు
 నా మనస్సులోకి వస్తామా అమ్మ, మాతల్లి మాతల్లి!
 మరెవరూకాదు.

అ—చాల్లేస్తురూ! తెలిసింది బండారం. నా సంభా
 షణతో మీరు ఆశ్చర్య చకితులైపోయారు. తల పాడై
 నట్టుంది. ఏమనడానికి తోచక ఇదవుతున్నారు.

మం—నిశ్చయంగా అంతేనండి, యధార్థం. నేను
 సందేహిస్తూ ఆలస్యం చెయ్యడం గురించి మీరు తీర్పు చెప్పే
 శారు. మీమాటనితీర్పు అనాలిగాని అంతకంటే తక్కువగా
 అనకూడదు. నా ఆలస్యానికి కారణం ఏముటో విన్నారా?
 నా సౌఖ్యం ఎప్పుడు పూర్తి అవుతుంది. జలేశంగారితో
 ఈవిడ దేవిరింపు ఎప్పుడు చెబుదాం, నన్ను అందునిమిత్తం
 ఆయన దగ్గరికి వెళ్ళనిమ్మని ఈవిణ్ణి ఎప్పుడు గట్టిగా అడుగుదాం,
 అని ఆలోచిస్తున్నాను.

అ—అదా! అయితే ఉన్నమాట మీతో అనేస్తున్నాను, మానాన్న అనుమతికోసం మీరు కూచుంటే నేను మీకు దక్కనేదక్కను.

మం—అయ్యో కర్కమా! ఎంచేత?

అ—తనయిష్టం నేను పాటిస్తేగాని నామొహం చూడనని మానాన్న కోపోద్రేకంలో, ఒట్టెట్టుగున్నాడు. అదేసమయంలో అతడు తెచ్చిన వరుణి నేను ఒల్లను అని నేనూ గట్టి శపథం చేశాను. యుగం తిరిగినా ఆ శపథం నేను భగ్నంచెయ్యను. మీకేమైనా సత్తాఉంటే ఏమైనా పన్నడం నేర్చుంటే ఆయనికి తెలియకుండా నన్ను లేవదీసుకుపోతేనే, నేను మీదాన్నవుతాను.

మం—(తలపంకించి, మూలుగుతాడు)

అ—అబ్బే, మీరింకా సందేహిస్తూంటే...

మం—(తనలో) ఇది మంచి పైత్యంలాగే కనిపిస్తుండే. నిజంగా. ఈ ప్రకారం ఆచరిస్తే, దీనిసామ్మూ నాకు దక్కుతుంది, తరవాత దీన్ని పొమ్మనచ్చు. అంటే దీనికీ వీళ్ళనాన్నకీ కుడా చెరోటోసీ వెయ్యచ్చు (పక్కకి తిరిగి అద్దం తీసి చూసుగుంటూ) అమ్మ దిక్కుమాలాడా! ఎంతటివాడవురా పోకిరీమంజోదరం? ఏమి జిత్తులురా నీవీ? అవునవును. నీమెదడు గట్టిది. కొంచెం విశ్రాంతి తీసుకోసి! దైవమా! దీన్ని మనస్సులో స్వీకరిస్తాను.

అ—ఏమండీ! ఏమి నిశ్చయించారు?

మం—లతాంగీ ! అతి సంతోషంవల్ల నాకు మాట పోయింది. నీచొరవ నేను మెచ్చుకున్నాను. నీ ప్రతిపాదన నేను మనసారా అంగీకరిస్తున్నాను. ఇందునిమిత్తం నా కృతజ్ఞత ప్రకటించడానికి నీ పల్లవహస్తంమీద ఇదే నాముద్ర (అని చెయ్యి పట్టుకుంటాడు)

అ—మీరు ఒకపని చెయ్యాలి. మనం తోటలో కొంచెం విహారించడానికని చెప్పి మానాన్నగారి అంగీకారం పుచ్చుకోండి. నేను మీకు మనస్పిచ్చినట్టుమాత్రం ఆయనతో అనకండి.

మం—ఎంతమాత్రం అనను. అంటే అంతా పాడై పోదూ ! ఎత్తువెయ్యడం విషయంలో ఎవడేనా, నా తరవాతే ! అదంతా నే ఒళ్ళిణ్ణీ చూస్తూ లేస్తూ, అది నాకు వదిలెయ్యమరి ! ఈయన అధీనంలోంచి నిన్ను ఈవేళే తొలగించేస్తాను.

అ—చిత్తం. ఈ వ్యాపారం నిర్వహించడం భారం మీదే. మిమ్మల్ని చూడగానే నాకు ఒళ్ళిసంగతి స్పష్టమూతోంది. ఏమిటంటారా, చిన్నచిన్న ఎత్తులికి తేలికగా లొంగిపోయేఘటం కాదుమీరు !

మం—నిజం చెప్పారండి మీరు, దేవుడు తస్మా గాయ్యా, శుద్ధ పచ్చినిజం అనేశారు (అని RF కేసి చూస్తాడు)

అ—ఏం ? అల్లా చూస్తున్నారు ?

మం—నాకోసం ఒకాయన రావాలి. నాకు ప్రాణ
స్నేహితుడులెంకి, వచ్చినా భయంలేదు. మనం సమ్మవచ్చు.
(RF కి వెళ్ళి కరాళాన్ని వెంటపెట్టుకుని వస్తాను) ఎంత
సేపాయె వచ్చావు ?

క—ఇదే రావడం. ఏమిటి గ్రంథం ?

మం—నువ్ చెప్పి.

క—విశాల మీయింట్లోవుంది. సభోమణి ఎక్కడా
కనపడకుండా మాయమైపోయాడు.

మం—సరేలే! వాణ్ణి నేనే వెతుగుతానులే. ఒరేయ్
కరాళం, విన్రా నాచిట్టి, నేను నెగ్గాన్రా, నేను లాభం
కొట్టాన్రా !

క—మీఆవిడ ఏదీ !

మం—ఓరి కొంటికోతీ, అదుగోరా, ఆ నుంచు
న్నావిడ.

క—ఆవిడా ! అదేమిటి కల్లోకి వచ్చేట్టు అల్లా
ఉండే ?

మం—చుఫ్ (అని కరాళం నోరుమూస్తాడు)

అ—ఏమిటండీ ! మీస్నేహితు డంటున్నాడూ ?

మం—ఏముందండీ ! అత్యద్భుతమైన మీ ఆకర్షణ
వంటిది ఎక్కడా చూడలేదుట, పట్టరాని సంతోషం వేసి
పోయి ఆమాటే నాతో అంటున్నాడు. కాదుటోయ్
కరాళం !

క—లోగడ ఎక్కడా ఇలాంటి రూపం చూడలేదు,
ముందు చూడగలనని అనుకోను

అ—ఎంత హృదయంగల ఆసామివయ్యా నువ్వు!
సరే! మండోదరరాజా! మనం ప్రస్తుతం ఎవరిదార్ని వారు
వెళ్ళిపోవడమే కర్తవ్యం, మన పన్నాగం మరవకండి.

మం—ఎంతమాట అంటిరీ! నాహృదయంమీద
ముద్రపడిపోతేనే. ఆపన్నాగమూ మీ దేవతామహిమ
లూనూ! ఆత్మదేవతా! సెలవు. ఒళ్ళిసారి నీ అనుజ్ఞతో,
(అని గాలిలో ముద్దు వెట్టుకుంటాడు.)

అ—మధుర మనోహారా! మహా మండోదరా,
మర్యాద మారేడూ, సెలవియ్యండి.

మం—(మోకరిస్తూ తలవంచి) ఇతడు నీ శాశ్వత
భృత్యుడు? (లేచి) కరాళం ఈ వియోగ ముహూర్త సంద
ర్భంలో నువ్వుకుడా కొన్ని ఉచితవాక్యాలు చెప్పవోయ్.

క—చెప్పవచ్చుగాని, ఈవిడపొగడ్లకి కొరుకుపడే
రకంకాదు. అయినాసరే, ఈసమయానికి అనుకూలంగా
ఇల్లా అంటాను.

ఈసమ్మేళన స్వభావసిద్ధం.
ఇటువంటిజోడు మరోటిచూడం.
వరుణ్ణిచూస్తే, శౌర్యంమేటి,
వధువుసరేసరి, శృంగారరాశి.

ఇవతలిమహిమలు అవతలవారూ
 అవతలిసాగసులు ఇవతలివారూ
 అన్యోన్యంగా కనిపెట్టుకునే
 జంటల దెంతటి అదృష్టమోమరి !
 ఎన్నోమాటలు చెప్పడమెందుకు ?
 ఆవిడ నీకోసం పుడితే, ను
 వ్యావిడకోసం పుట్టేఉన్నావ్,
 ఉభయతారకం అంటే ఇదేను !
 మీయిద్దరివీ చల్లనిచూపులు,
 మీసంతానం పుట్టుకతోటే
 తమవిధులన్నీ నేర్చుకుంటారు.
 కొడుకులు తండ్రిని మించినబుద్ధి,
 కూతుళ్ళమ్మని మించిన అందం,
 ఉండేసంతతి కడుపునపడడం,
 ఇక్కడి చొరవలు అక్కడి సాగసులు
 ఒక్కటిఅవడం, ఎంతటిభాగ్యం !
 మీజీవితకాలం యావత్తు
 ఎవరికి ఎంతటి ప్రజ్ఞలుగలవో
 అంతటి ధన్యత చేకూర్చాలని
 భాగ్యదేవతని ప్రార్థిస్తున్నా.

(RF కి ముందు కరాళమూ వెనకాల గర్వంతో
 మండోదరమూ వెళ్ళగా, LM కిఅమ్మతల్లి వెడుతుంది.
 రెండోతర పడుతుంది.)

[LI. నించి జలేశము వెనకాల

పరిధానము వస్తారు.]

జ—ఏమిటి నువ్వనేమాట ?

ప—మణి ఎందుచేత పనికిరాడు మీకూ ?

జ—అక్షరాలా పనికిరాడు, వాడు వల్ల కాదు—
అని నేనే అన్నాను. వాడి దారిద్ర్యంమాట చెప్ప ! అది
నువ్వు తొలగించగలవా ?

ప—పెద్ద ధనికుడు కాకపోతే కాకపోవచ్చుగానూ, దరిద్రుడు కాడండి. అంత పేరుప్రతిష్ఠలుగల పురాతన వంశానికి చెందినవాడు ఈరాష్ట్రంలో మరెవడూ లేడు.

జ—మాబాగాచెప్పావులే ! చాలారాష్ట్రాల్లో బహు పురాతన వంశాలకి చెందిన ముప్పివాళ్ళని నే నెరుగుదును, గాని పేరుప్రతిష్ఠలు గలవాళ్ళని ఎరగను. కుత్రాడివి నీకేం తెలుసు పోవోయ్ !

ప—మణిదగ్గర హృద్యంగా ఉండే లక్షణాలు చాలా ఉన్నాయండి.

జ—అవునూ. అయినాసరే వాడు దరిద్రుడురా ! ఆమచ్చ ఎల్లా తీసెయ్యగలవు వాడికీ, అంటాను. అతి విలాసంగా కానితిరుగుళ్ళు తిరిగి పిత్రార్జితం అంతా టమ టమా వేయించిన రిజాలా కాడుట్రా వాడూ !

ప—నాన్నగారూ ! అతనికి పిత్రార్జితం ఏమీలేదు. ఔదార్యంవల్ల అతడు రిక్తుడైపోయాడు గాని, దులాబీతనం

వల్ల కాదు. ఆ స్తంభే పోయిందిగాని, కళంకంలేని అతడి గౌరవమూ, కీర్తి నిల్చేడన్నాయి.

జ—ఫీ! పో! ఎక్కడో ఎద్దుమొద్దు స్వరూపం లాగ మాట్లాడతావేంరా! ఎంత గొప్పతనమేనా ఉండనీ, అది ఆ స్తి లేనిబాపత్రేతే హాస్యాస్పదం అవుతుంది,—మూతగ నూలుకోటుకి జరీకమ్మిలాగ !

ప—ఈమాటలు ఏషాహుకారు నోటంటో, ఏ వర్త కుడి నోటంటో వినవలసినవండీ. మీరు అనవలసినవి కావు.

జ—అవును. అయితే, నువ్వు షాహుకార్లనీ, వర్తకులనీ అంటున్నావేం, వాళ్ళే ఎక్కువ తెలివిగలవాళ్ళు. ఓరి వాజమ్మా, వాళ్ళు మొదట్లో నీకుమల్లనే పేరనీ, వంశంఅనీ, గణించినవాళ్ళే కాని క్రమేపీ బంగారం ఎ త పావనమైన పదార్థమో కనిపెట్టారు. అందుకని గుర్రాన్నీ, పశువుల్నీ కొనుక్కోనేటప్పుడు తప్ప వంశవృక్షాలు తిరగే స్తూండరు. (RF కేసి చూసి) కాని ఇడుగో మంజోదరం ఇల్లా వస్తున్నాడు. ఇతని వ్యాపారం కాయో పంజో?

ప—ఇతని నవమన్మథరూపం ఇతడి ప్రేమ వ్యావారంలో అద్భుతంగా పనిచేసి ఉంటుందని నమ్మకంగా చెప్పచ్చు.

జ—(RF కేసి చూసి) ఇడుగో, మంజోదరం !

ప—(RM కి వెళ్ళిపోతాడు.)

మం—(RF నించి వస్తాడు.)

జ—వచుయ్యా నేస్తం! పిల్లని ఓదారికి తీసు
గొచ్చావా?

మం—ఓ. చాలా సాధువుని చేసేశాను.

జ—ఏమిటేమిటి? దానితిక్కతిరిగిందా?

మం—నిక్షేపంలాగ. నేననుకున్నకంటె ఎక్కువ
ఆదరించింది నన్ను.

జ—ఆ చిట్టిపొట్టి అప్పరస నిన్ను చాలా మాత్యాద
చేసిందే?

మం—అవునండి, ఆ చిట్టిపొట్టి అప్పరస నన్ను
చాలా మర్యాదచేసింది.

జ—ఈమాట వినగానే నాసంతోషం వెల్లివిరిసి
పోతోంది. సరేసరే ఆ అందం చూసేసరికి నీకు ఆశ్చర్యం
వేసిపోలేదా?

మం—ఓ. చచ్చేటంత ఆశ్చర్యంవేసింది! శరే
గానండి, దయచేసి చెప్పండి, ఆపిల్లదాని వయస్సెంత?

జ—వయస్సా? ఉండు—ఎనిమిదీ పన్నెండూ—
ఇరవై.

మం—(నోరు వెళ్ళబెట్టి) ఇరవైయా?

జ—ఒక నెల ఇటూఅటూ కావచ్చు.

మం—అయితే ప్రమాణంగా చెప్తానువినండి. ఆ
యీడుపిల్ల లందర్లోకీ దీనంత ముసిలివాలకం పెద్దమ్మ
భూమ్మీద ఉండదు.

జ—ఒకవేళ నువ్వుల్లా అభిప్రాయపడుతున్నావేమో కాని ఇంత అందమైన పిల్ల నీకు వెతిగినా దొరకదని నా నమ్మకం.

మం—నూటికీ కోటికీ దొరకవచ్చులెంజి.

జ—కిశోరి మొహంలో సంసారంలో వాళ్ళందర్నీ పోల్చుగోవచ్చు.

మం—(తనలో) ఆ. సంసారంలో వాళ్ళందర్నీ పోల్చుగోవచ్చు, అదికూడా కొన్నాళ్ళు సంసారం చేసిందే అనికూడా పోల్చుగోవచ్చు.

జ—దానికళ్లు అచ్చంగా తండ్రికళ్లు.

మం—(తనలో) ఆకళ్లు వాళ్ళనాన్న కళ్ళవంటివే అని నేను వూహించుకోగలిగి ఉండును. కాని వాళ్ళమ్మగారి సులోచనాలజోడు పెట్టుగుంటే ఇప్పటికంటే బాగా దృష్టి ఆసిఉండును.

జ—అచ్చంగా మేనత్తముక్కు — ముత్తవతల్లి నుదురు. - వెంట్రుకవాసి తేడాలేకుండా.

మం—(తనలో) అవును. గడ్డం అచ్చంగాతాతగారి గడ్డం—వెంట్రుకవాసి తేడాలేకుండా,

జ—కాబట్టి నేస్తం—విధినిర్వహణం సరితూగదు గాని అందంతో—ఎల్లాంటి అందం, విన్నావా? తెచ్చిపెట్టు గున్న బాపతు కాదు, సహజంగా, శాశ్వతంగా ఉండే శోభ.

మం—అయితే కావచ్చు కానండీ, ఇప్పుడు ఆవిడికి ఇరవై యేళ్ళయితే, మరోయిరవై యేళ్ళు గడిచినా ముఖం యొక్క వయస్సుకి ఈడు సరిపోదు.

జ—ఓయి. గుడ్డిదేవుడా ! మం.నోదరం ! ఏమిటా వెటకారం ?

మం—కాదండి జలేశంగాడు ! మీరు త్రికరణంగా చెప్పుండి. మీ అన్మాయి అందంగా ఉంటుందనే మీఊహ ?

జ—ఈ వెలుగుసాక్షి, ఈఊళ్ళో ఎవరేనా అందంగా ఉంటే అదే.

మం—క్షమించండి, ఈకళ్ళుసాక్షి. అల్లాంటి దిక్కునూలిరూపం నే నెక్కడా చూడలేదు.

జ—అయ్యో మోసదేవతా ! నీకళ్ళు బహుశ గుడ్డి కళ్ళు.

మం—అబ్బే బ్బే ! ఇయిగో ! మీదే పక్షపాతం.

జ—ఏమిటి నీఊహ ? నాకు ఇంగితజ్ఞానం లేదా, అభిరుచిలేదా ? తళుసగలచర్మం, సుందరమైన నేత్రాలు, దంతంవంటి పల్వరస, హృదయమైన వికాసం, కోమలమైన రూపం, ఇవన్నీ కాక దివ్యమైన కంఠస్వరం, అపారమైన విలాసం ఇవన్నీ ఆకర్షణలు కాకపోతే మరి అందం అంటే ఏమిటో నాకు తెలియదు.

మం—అయ్యో కర్మమా ! తండ్రి అల్లాంటి కళ్ళతో చూస్తాడుగావును కూతుర్ని ! నేను బతికున్నంత ఒట్టు,

అవిడ మీరు చెప్పే ధోరణికే కేవలం చుక్క-ఎరురుగా ఉంది. అవిడ బమిలీపోగు పట్టుకుస్తులు ధరిస్తున్నారని మీరు. తీరా ఏంధరించినదంటే నాన్ కీను ముతకగుడ్డ - అని ప్రమాణం చేస్తాను. అవిడ కళ్ళుశేషాగ్లో మెల్లలక్షణం-బక అల్ప విశేషం-గుడ్డిలోమెల్ల! అవిడపళ్ళు-అన్నీదంతపుసరుకే అయి ఉంటుందిగాని తెల్లటిపన్ను ఒకటిఉంటే దాని యిరుగు పొరుగున, సల్లదంతపుపన్ను మరొకటిఉంటూ, తెలుపూ నలుపూ నలుపూ తెలుపూ కలగలుపుగా అచ్చంగా హార్మనీ మెట్లు లాగడన్నాయి. ఇక అవిడపాట! అవిడ దివ్యకంఠస్వరం-మహా ప్రభో అది ఎంతోకీవో సెంటి పెళ్ళునో జేవుడికే తెలియాలి, గాని ప్రపంచానికి ఎల్లాఉందంటే చంటిపిల్లలు చిల్లుబూరా ఉండినట్టుంది.

జ—ఓయి, మడగుజ్జుపోఖరీ! నాయింటోకొచ్చి నన్ను యూగీ చేస్తావా పో, లేచిపో, నాకొంపలోంచి.

ప—(RF నించి గబగ బానచ్చి) ఏమిటి నాన్న గాయా, ఏమిటిసంగతి?

జ—చూడు. ఈ పశుప్రాయుడి పొగరు! నీచెల్లెలు కురూపిట.

ప—అయితే ఈయనికి కళ్ళేనా పోయిఉంటాలి, తలేనా తిరిగిఉండాలి.

మం—(తనలో) ఓహో! వీళ్ళంతా లాలోచీ గావును. ఓరి దేవుడా! నేను చాలాహట్టుకి వెళ్ళినట్టున్నానే అనవసరంగా!

ప—తప్పకుండా ఇదేదో పొరపాటండీ, నాన్నా అమ్మాయిని కాక మరొకర్ని ఈయన చూసిఉండాలి.

జ—ఓరి, నీదేవుడు మాసిపోను. నువ్వు వాడికంటె అభాజనుడవులా ఉన్నావేమిరా ! ఏంపొరపాటు వచ్చిఉంటుంది ? కిశోరిని గదిలోపెట్టి నేను తాళం వెయ్యలేదూ ! ఆతాళంచెవి ఇదిగో నాజేబులో ఉండే ! దాసీది ఆ గది దగ్గరికి ఆయన్ని తీసిగెళ్ళిందిగదా ! ఇంకా పొరపాటుమిటి నీమోహం ? కాదు కాదు. ఈ దిక్కుమాలాడు నన్ను తూలనాడాలని సంకల్పించాడు మనింటి కొచ్చినవాడుగదా అని ఊరుకున్నానుగాని, ముసలాణ్ణి అయితేమాత్రం నాకేం లోటు-వీణ్ణి కత్తిడైతే నరికిపోగులెట్టి వీడికి తగినశాస్తి చేసిఉండేవాణ్ణి.

మం—(తనలో) ఈ చిక్కులోంచి వీలైనంత లాభ సాటిగా దాటుకోవాలి. దాని అందం ఎల్లా అహోరించినా, దానిఅస్తి అందం అంతకంటె తక్కువరకం కాదుగా ? ఇల్లా మారి చూస్తాను. (పైకి) స్వామీ ! నామాటనమ్మండి మీకు కష్టం కలగాలని నేను అనుకోలేదు. ఆపిల్లని నేను ప్రేమిస్తున్నాను. మనస్నేహం మన్నిస్తున్నాను. ఆవిడ నాకు దక్కేటట్టు చేసుగుని ఆనిణ్ణి మంచికో చెడ్డకో పెళ్ళాడతాననే ఇప్పుడుకుడా నా విన్నపం - నేను వేళాకోళం చెయ్యడంలేదని ప్రమాణంచేస్తాను.

జ—భీపో ! నాకోపం ఇప్పటికే చాలా చెలరేగి ఉంది. దాన్ని ఇంకా రేపకు,

మం—వమయ్యా! వీరిని కొంచెం కట్టెయ్యండి. మీకు మొక్కుతాను. ఈయన కోపం తాడిప్రమాణానికి పెరిగింది. పురుష వృషభా! మీరు మరీ ఉద్రేకంలో ఉన్నారు. నేను బయటికి పారిపోవాలి.

జ—ఓరి దగుల్బాజీతాగుబోతా! వెంటనే ఇక్కణ్ణించి లేచిపోరా!

మం—జలేశమహాశయ్యా! తాళండి, తాళండి. ఇక సరసాలు అల్లాడించి, త్రికరణంగా వ్యవహరించుదాం!

జ—ఎట్లా?

మం—(నవ్వుతూ) ఇందాకణ్ణించి నేను మీ అమ్మాయిని దూషించడం యావత్తూ నిజం అని మీ రనుకున్నాకో లేదో చెప్పండి. చెప్పకపోతే నన్ను చంపుకున్నట్టే!

జ—నిజమనే నీడేహా! కాదూ?

మం—(నవ్వుతూ) అబ్బేబ్బే! ఓరిదేవుడా! అదంతా ఉత్త ఛలోక్తికోసం అండీ! మీ కేమాత్రం కోపం వస్తుందో చూడాలని అల్లా అన్నాను.

జ—ఓరి నీసిగ్గొయ్యా, అంతేటోయ్! నువ్వింత తమాషారాయుడవని నేను అనుకోలేదు. హోరి (అని నవ్వుకుని) మోస దేవతసాక్షి! నాకు చాలాకోపం తెప్పించావుస్త్రీ. సరే సరే. కిశోరి అందంగా ఉంటుందని అంటావా?

మం—నిమ్మణంగా అంటారేం, ఇంకా! రంభా తిలోత్తమలు అమ్మాయి దిగదుడుపుకేనా పనికిరాదు.

జ—బౌర, బౌర! ఎంత చమత్కారపు భడవ్వీ ! ఏదీ చెయ్యిల్లాతే. పాడుదేవుడా! మనిద్దరిస్నేహం ఇందాకారాం, రాం అయిపోయిం దనుకున్నాను.

మం—(తనలో) నేనూ అనుకున్నాను. ఇది పెద్ద గొడవలోకి దిగుతుందని. కాని మాబాతి జిత్తులు ఇంకా ఉన్నాయని తేలింది.

జ—అబ్బ! నాకు సాధారణంగా కోపమేరాదు. కాని ఈ కోపోద్రేకంవల్ల నోరు ఆచ్ఛుగుపోయింది. ముందుకొంచెం ద్రానకం పుచ్చుగుందాం. పిల్ల ఆరోగ్యంయొక్క చలవగురించి మరికొంచెం పుచ్చుగుందాం. ఓసి వెర్రి కిశోరీ! (నవ్వుతూ) అది కురూపిట! మహా మంచి వేళాకోళమే.

మం—అయినా, చాలా సార్థకమైన వేళాకోళమండి, ఎంత చెప్పినా ! పదండి !

జ—రండి.

(అని LM కి ముందు జలేశం నడవగా వెనకాలే మంజోదరం నడిచిపోతాడు తెర)

రంగం-3

[మండ్రోదరం ఇంట్లో ఒకగది. ఒక సోఫామీద కిశోరి
కూచుని ఉంటుంది. ఆలోచిస్తుంది. లేచి
ఇటూఅటూ తిరుగుతుంది.]

కి—తండ్రిని చెడనాడుకున్న నాలాంటి పిల్ల నే
నున్నంత వింతపరిస్థితుల్లో ఉండడం ఎక్కడేనా విన్నామా ?
నాభర్త అవుతాడనుకున్నవాణ్ణి నేను పంపించాను, నామనో
హరుణ్ణి తీసుకురావడానికి నాతండ్రి నాకోసం ఎన్నినవా
డెళ్ళి నేను ఎన్నుకున్నవాణ్ణి వెంటబెట్టుకు రాజోతున్నాడు.
కాని ఇంత ఆశతో ఉన్నప్పుడు కాలసిలంబనం ఉత్సాహాన్ని
ఆర్చేస్తుంది. ఓ కాలదేవతా! నీకు రెక్కలున్నట్టు
మొదట్లో కవిత్వం చెప్పినవాడిపేరు వైకి ఊసుగురా.
అయ్యో! ప్రియురాలిని గురించి క్షణకాలమైనా ఎడబాటు
లేనివాడై ఉంటాడు, అతడు! ఎంచేతంటే, ఒక రోజైనా
సరే ప్రియురాలిని ఎడబాయవలసాచ్చి వియోగ బాధ అనుభ
వంలోకి వచ్చినవాడే అయింటే, ఎవడేనా నీకు రెక్క
లున్నట్టు వర్ణించగలడా, కాళ్ళే లేనట్టు భావించవచ్చుగాని!
(RF నించి కరాళం వస్తాడు) ఏమి సోదరా! మణి కనిపిం
చాడా ?

క—నేను ఎంతవెళ్ళి అతణ్ణి పట్టుకో లేకపోయాను,
సోదరీ! కాని నిస్సందేహంగా మా స్నేహితుడు మండ్రో
దరం అతణ్ణి ఇప్పుడే వెంట తీసుకుస్తాడని నాఉహా,

కి—అయ్యో, సిగ్గు సిగ్గు. మీరు యత్నం చేసింది యెదీ ? మీరు రక్షిస్తారని మిమ్మల్ని సమ్మోక్షన్న స్త్రీకి ఇంతేకదా మీరు కనపరిచే మర్యాద !

క—నమ్మవమ్మా సోదరీ ! నేనూ ఆ విషయం అశ్రద్ధగా లేను.

కి—ప్రేమ నహించి తన ప్రేమమూర్తిని చూడడానికి కనిపెట్టుకుని ఉండే స్త్రీకి ఊణికాలస్యంకుడా ఎంత దుర్భలమో మీ యిద్దరిలో ఏబకరికేనా తెలిసిఉంటే, మీరు ఈ విషయాన్ని ఇల్లా తేలికగా చూసిఉండరు !

క—కటకటా ! సోదరీ ! నాకు పూర్తిగా తెలుసును.

కి—అయితే సోదరా ! నువ్వెప్పుడైనా ప్రేమాశ్రమంలో ఉండినవాడవా ?

క—ఆ, కాని జీవితంలో ఇంక ఆ ఆశ్రమం నాకు వద్దు.

కి—నీ ప్రिय అంత కఠినరాలా ?

క—ఎల్ల కాలమూ కఠినంగా ఉంటే నేనింకా సుఖంగా ఉండేవాణ్ణి.

నా ప్రिय అసలే నవ్వకపోతే ఏ బాధానాకు తెలియకపోను నువ్వే ఆలోచించి చెప్పమరి ఆవిడ ద్రోహం, కాఠిన్యంవిను. బెంగపడకు, నన్ను పొందగల ఆశ వెంచుకోఅని నాతో

చెబుతూ

ఆరేమంటని పూర్తిగా ఆరనియ్యక మళ్ళీ ఊదడమెందుకు ? తను ఆశనాటి తనే తుంచనా గుండ్లెని మొండినిరసనతో !

గాలికిపోయే ఓడఉంటుంది దానికి భంగం వస్తుందనుకో
బద్దలైన ఆ ఓడమింఱొకడు దూకేసి చావబోతాడనుకో
గట్టకి వచ్చాం దూకకు చావకు అనేకేక వాడికి వినిపిస్తే
నిరాశ చెందక సంతోషంతో వాడిదింటాడు. వింటేంగనక
ఒడ్డుకి చేరకముందే పగిలిన ఓడభాగాలు కిందికి పోతాయి.
వాడూ కిందికిపోతాడుగదా ! వాడికిపట్టే దుస్థితి, వాడు
పొందే బాధా తలపోసిచూడు వాడిగతికంటే నాగతేం

నయం ?

కి—(RF కి చూసి) అమ్మా ! ఇడుగో మీ స్నేహి
తుడు, మణితో కలిసివస్తున్నాడు ! నేను లోపలికి వెడ
తాను, ఆయనకి కొంచెం ఆశ్చర్యం కలగడానికి (అని LM కి
వెళ్ళిపోతుంది.)

[RF నించి ముందు మంజోదరమూ వెనకాల
నభోమణీ వస్తారు]

స—నిజమేనండీ, నేస్తం ! మీరెదో పొరబడ్డారు.
విశాల నన్ను ప్రేమించడం ఏమిటి, నన్ను తీసుకురావడానికి
మిమ్మల్ని పంపించడం ఏమిటి ! అసంభవం. ఎవడేనా వింటే
నవ్విపోతాడు.

మం—ఉండవయ్యా ! తినబోతూ రుచి అడగడ
మెందుకుగనకా ! క్షణంఆగు తెలుస్తుంది. కరాళం ! ఆ
అమ్మాయి ఎదీ ?

క—(LM కేసి చెయ్యి చూపిస్తాడు)

మం—ఆవైపు గదిలోఉందా? అల్లానా?

న—బకవేళ నిజంగా ఆవిడ ఇక్కడ ఉన్నా ఆవిడ ఉద్దేశం బకటై ఉంటుంది. తనకి చిరకాల ప్రియుడూ, నాకు హృదయస్నేహితుడూ అయిన ఒకాయిన దగ్గరికి తనని తీసి గెళ్ళమని నన్ను కోరాలని అయిఉంటుంది.

మం—ఘో! అది కాదయ్యాయంటే, అల్లా మాటాడతావే? కేవలం నిన్నే ఈవిడ కోరుతుంటా, నిన్నుతప్ప మరెవర్ని కాదు. ఓహోహూ! సీకోసం ప్రాణంకుడా అర్పించే చక్కనిచుక్కని నువ్వు స్వీకరించడానికి మహా బలే గందరగోళం చేస్తున్నావే?

న—నాకీ అమ్మాయిమీద మనస్సు లేదండీ!

మం—అయితే కిశోరిమీద ఉందిగావును. ఏం? అయితే చెప్తావిన సభోమణీ! ఆ విషయంలో ఆశా లేశం కూడాలేదు. -అందుచేత ఇక్కడ కొంతలాభం నీకు దానంతట అదే కొట్టుగొచ్చింది, మూటగట్టుకో.

న—నేను నీకు స్నేహితుణ్ణి. నన్ను ఆదేశం చేస్తున్నావుగదా. నీ అంతరాత్మకి ఎల్లా సమాధానం చెప్పగలుగుతున్నావు?

మం—పోవోయ్, అంతరాత్మా నువ్వానూ! అంతరాత్మకీ, రాజకీయానికీ ఎట్లా సంబంధంలేదో, అంతరాత్మకీ ప్రేమవ్యాపారానికీకుడా అట్లాగే ఏమీ సంబంధంలేదు. ప్రేమ వ్యవహారంలోకుడా యధాశక్తి పోకిరీతనం చూపించ

లేనివాడు నిజాయితీమనిషి. కానేకాడు, ఆమాటకొస్తే! — అందుకని. ఆట్టే సాక్క, లోపలి కెళ్ళి ఆ అమ్మాయితో మాట్లాడి, రా, అధమం.

న—అల్లా అన్నారు, నచ్చింది. అందుకు నా అభ్యంతరంలేదు.

మం—(నభోమణి చెయ్యిపట్టుకుని LM దగ్గరికి తీసి కెళ్ళి) అదుగో చూడు - అక్కడుంది, ఆ కిటికీదగ్గర! లోపలికి వెళ్ళవోయ్, ఊఁ (అని నభోమణిని లోపలికి గెంటి, తలుపు గడియ వెయ్యడం అభినయిస్తాడు.) అమ్మయ్య! కరాళం! ఇకనాదీపూచీ, ఈసిల్లని వీడి నెత్తికి రుద్దేశానన్న మాటే! ఉండు! వీళ్ళ వన్యహారం గమనిస్తాను కొంచెం. (అని చూసి) ఓరి దేవుడా! వీడు నిర్ఘాంతపోయినట్టు నిలబడి పోయాడు. (మళ్ళీచూసి) చూడు చూడు కరాళం. మన వాడు కొంతవరకు దారికొస్తున్నాడు. అవును అవునూ! వీడు చిటిగిలో మరచిపోతాడు 'అంతరాత్మ' విషయం.

క—(చూసి) చూడు చూడు. వాళ్ళిద్దరూ నవ్వు కంటున్నారు.

మం—(చూసి) మరే! అవు నవును. ఇందాకా వీడు తన స్నేహితు డెవడో ఉన్నా డన్నాడే, వాడినోట్టో ఇక కరక్కాయేగదా అని వీళ్ళనవ్వు. వీళ్ళతస్సాదియ్యా, వీళ్ళు వాణ్ణి పట్టి కొట్టించేశారు.

క—చూడాలి, చూడాలి. ఈయన ఆవిడచెయ్యి ముద్దాడుతున్నాడు.

మం—భేష్, అవును, ఒట్టు, వీడు సరేఅని బప్పు గున్నాడు. బలే బలే! వీడు పట్టుబడిపోయాడు. ఉరిలో చిక్కుగున్నాడు. ఓయి నా ప్రియక రాళం! మనంచేకూర్చిన సంఘటనోయ్ ఇదీ! (అద్దంతీసి చూస్తూ) ఓ, ఓ, ఇదంతా నీ చిన్నారి జిత్తుల మెదడేనోయ్, మండ్కోదర మహానుభావా! కరాళం! నేను అపర మ్యాకివెల్లీని, అపర చాణక్యణి.

క—(RF కేసి చూస్తూ) మీకోసం ఎవరో కేక వేసి కనుక్కుంటున్నారు, ఎవరో చూసి వస్తాను. (అని RF కి వెళ్ళిపోతాడు,)

[LM నించి నభోమణి, కిశోరీ వస్తారు]

న—సరేనయ్యా, ప్రియస్నేహితుడా! జలేశం యింట్లో నీ విజయంయొక్క అమోఘత్వం ఈ యువతి నాకు పూర్తిగా నచ్చచెప్పేసింది గనక నా సంకల్పంకూడా అటువైపు వెళ్ళనీకుండా ఉపసంహారం చేసేసుకున్నాను.

మం—అల్లా అన్నావు, నచ్చింది, ఇంత తెలివిగా ఈ మధ్య ఎన్నడూ నువ్వు వ్యవహరించలేదు. ఇక, నీస్నేహితుడెవడో అన్నావేం, వాడికి ద్రోహం జరుగుతుందంటావేమో! జీలకర్ర పోదూ! ప్రేమవిషయంలో పన్నాగాలన్నీ న్యాయం లోనే జమ! కాదూ! అమ్మాయి!

కి—నిశ్చయంగా అంతేనండి. మీరే అల్లాంటి అభిప్రాయం కలిగి ఉండడం నాకు మరి సంతోషం వేసి పోతోంది.

మం—టయి దేవుడా ! నిజమే, ఆవిడా ! ఎవరేనా పచ్చి నామీద ఎత్తువేసి నెగ్గమను చూస్తాను ! అప్పుడూ నా తథాకా ! కాని, ఇల్లారండి, నేనే ఒకరిచెయ్యి ఒకరి చేతులో పెడితేగాని, నాకు తోచదు (అని కిశోరి చెయ్యి పట్టుకుని నభోమణిచేతులో ఉంచుతాడు) మణీ ! నువ్వు అదృష్టవంతుడవోయ్, భడవా ! మీ రిద్దరూ సుఖంగా పెళ్ళిచేసుకోవాలని నా ఆత్మ అట్టడుగునించి కోరుతున్నాను.

కి—మీరే అల్లా కోరితే, దీన్ని ఆటంకపరిచేవారు మరెవరూ ఉండజాలరని నేను రూఢిగా చెప్పగలను.

మం—నభోమణీ ! ఇంతటినించి మనిద్దరికి వైరం లేదు, మనం మంచి స్నేహితులంగా ఉందామా ?

న—హృదయపూర్వకంగా ఉందాం, మంజోదరం !

మం—ప్రేమలో వైరినిగురించి, ఇంత శ్రమపడడం గాని, ఇంత ఉదారంగా వ్యవహరించడంగాని ప్రతీ మానవు డికీ తరంకాదుస్తే అని నేను మీతో చెప్పవలసాచ్చినందుకు మీరు ఏమి అనుకోవద్దు.

న—అనుకోడంకుడానా ! ఈ దేశం మొత్తంలో, మీరుతప్ప ఇల్లా వ్యవహరించగలవాడు ఉండగలడని నమ్మడానికికుడా వీలులేదు.

మం—సరేగాని, నువ్వు ఆ యువతిని గురించిన సన్నాహాలు మానేసినట్టేనా ?

న—ఱి, ముమ్మాటికీ మానేశాను.

మం—అక్కడికి కా నీ కేమాత్రమో కొంత ఆశ
వడిపిస్తుందేమో అని నా సందేహం.

న—అబ్బేబ్బే! చీమంతేనా నాకు అటువైపు ఆశ
లేదండీ. సత్యప్రమాణిక్యంగా.

మం—ఆశ-అంటే ఆపిల్లమీదకాదు, ఆపిల్ల ఆస్తి
మీద!

న—ఆపిల్లకి ఉన్న యావదాస్తిని, ఆపిల్లని హృదయ
పూర్వకంగా తమరికి వదిలేస్తున్నాను. మహారాజులా వెళ్ళి
స్వీకరించండి.

మం—కాని అందరిమీదానూ నీ బేర మేలాభసాటి,
ఓ యిరవై రెట్లు, అని అల్లాడెంచు. ఇప్పుడు పరమరహస్యం
బకటి చెప్తాను ఆలకించండి—ఈ సాయంత్రమే నేను కిశోరిని
లేవదీసుకువస్తాను.

కి—అయ్యో! అయ్యో! నిజమేనాండీ?

మం—నిజమే. ఆ అమ్మాయి శపథం పట్టింది, లౌకి
తెచ్చినవాణ్ణి తను అంగీకరించను-అని. అందుకని నేనూ
ఆ అమ్మాయి సాయంత్రపువేళ తోటలో ఓహరించ
గలందుకు ఆయన్ని ఒప్పించాను. ఆ సమయంలో ఆయన
కంట్లో మెరిచిపోతే ఉడాయించేస్తాం.

కి—పాపం! ఆ జలీలంగారికి ఏమీ తెలియనియ్య
కుండా!

మం—ఓరి దయ్యం! వాడికి ఏమీ తెలియనియ్యం.
ఇందులో ఉండేమజాకా అదే. ఈఎత్తుతో అతణ్ణి తోకరా

తనిపించలేమూ? ఆపిల్ల ఆ స్తిమీద హక్కు నాకు సంక్రమిస్తుంది, నేను దానికి గవ్వేనా ఇవ్వఖ్ఖిలేదు. (అని నవ్వుతాడు.) నాబాడ్డుపోక్కా, నేనెంత, జిత్తులమారినక్కనో! కాదూ! పొట్టివాణైనా, పుట్టిడు పుంఠాకోర్ని...

న—(నవ్వుతూ). పుట్టిడేమిటీ, ఇంకా ఎక్కువే, అడ్డమా!

మం—పుంఠాకోర్ని మాత్రమే అనుకుంటున్నావు, కాని కుశాగ్రబుద్ధిని కూడానూ! కాదూ? కాకపోవడమేమిటీ, యమ-కుశాగ్రబుద్ధిని.

న—అవును. నువ్వు కుశాగ్రబుద్ధివి-చాలా, యమ, యమాంతక-

మం.—యథార్థం యావత్తూ బయటపడ్డప్పుడు జలే శంగరి ఇంటిదగ్గర, ఎంతనవ్వు వస్తుందో మాకందరికీ! ఏమంటారు?

కి—సందేహమేమిటండీ? నేను పూచీకూడా పడతాను కావలిస్తే. సత్యం వెల్లడికాగానే మాకందరికీ కూడా మహాబలేగా నవ్వుస్తుంది. అసలు నాకు ఇప్పుడే వస్తోంది. (అని నవ్వుతుంది.)

[R F నించి కరాళం వస్తాడు]

క—మండోదరం! నువ్వు రమ్మాన్నావుట, నట్టు వాళ్ళు వచ్చారు, నీకు నాట్యం నేర్పడానికి కిశోరి గౌరవార్థం నువ్వు వాళ్ళదగ్గర చురుకడుగు నేర్చుకుంటానన్నావుట.

మం—ఓరి వాళ్ళా! ఇప్పుడు నాకు అవసరంలేదు. కాని ఉండమను. వాళ్ళకి అనుకున్నసాము ఇచ్చేయాలిగా. డబ్బు దండగెందుకూ, పోనీ వింతడుగు నేరుస్తాను. మరి, మీరు నన్ను త్షమిస్తారా ?

కి—సంతోషపూర్వంగా !

మం—ఇడుగో నా స్నేహితుడు. మీకు ఏంకావలిస్తే అది చేసివెడతాడు, మీరు ఆజ్ఞ ఇవ్వడంతడువు. యువతీ-మిక్కిలి విధేయుణ్ణి. మణీ! నీకు సకలసాఖ్యాలూ కలగాలని దీవిస్తున్నాను. (తనలో) ఇల్లా మీటిపారేశాను, ఈ మట్టి తలకాయ్ గాణ్ణి! చేతులో కీలుబొమ్మగా చేసేశానువీణ్ణి— ఈ మణిగాడిమీద నేనిప్పుడు వేసినఎత్తు నాఎత్తులోకల్లా మణిపూస (అని RF కి వెడతాడు.)

కి—కరాళంగారూ! మీరు మళ్ళీ నాకూడాఉండి.

నన్ను గోమాత మఠానికి చేర్చాలి.

న—అదేమిటి, నువ్వక్కడి కెందుకూ ?

కి—నా కారణాలు నా కున్నాయి. మనం కలిసి కనపడకూడదు. అక్కణ్ణించి నేను మానాన్నకి రాస్తాను. బహుశా, తను నన్ను వీధికి తెచ్చాడో గ్రహించుకుంటే, కొన్ని మెట్లు దిగవచ్చు.

న—ఆయన విషయంలో నాకు ఆశలేదు. ప్రేయసీ! ఈ చేతులుగదా నీకు పవిత్రసదనం !

కి—ఆటేసేపు అఖిలేదు, కొద్దిగా ఓపికపట్టు, మణి!
అక్కణ్ణించి మానాన్న నన్ను ఇవతలికి తియ్యలేడు. కాని
సాయంత్రంలోపల నువ్వు నా కక్కడ కనిపించు, సంగ
తేముటో విశదంచేస్తాను.

న—అల్లాగే. శిరసావహిస్తున్నాను.

కి—రావయ్యా! నేస్తం. మణి! ఈ కరాళంకూడా
ప్రేమబాధ పడ్డవాడేసుమా!

న—అయితే, తన పూచీయొక్క విలువ తెలిసిన
వాడే.

క—నమ్మినచోట నేను మరొకమోస్తరు కానని
మీకే తెలుస్తుంది.

కి—రండి, కరాళంగారూ! (అని RM కి నడువగా,
వెనకాల కరాళం వెడతాడు. వాళ్ళ గమనం చూస్తూ
సభోమణి నిలబడతాడు. తెరపడుతుంది.)

రంగం-4

[జలేశం యింట్లో ఒకగది. జలేశం తోచనట్లు
ఇటూ అటూ తచ్చాడుతూ ఉంటాడు.]

జ—పరమాశ్చర్యంగా ఉండే! జన్మలో చూడలేదు ఇంపు వైపరీత్యం. కిశోరి వెళ్ళిపోవడం ఏమిటి మండోదరంతో? తన వెళ్ళి ఎవడితోటని నేను నిశ్చయించానో వాడితో రహస్యంగా ఎగడిపోనా! ముగుడితో లేచిపోయి దన్నట్టు వచ్చింది.—అబ్బే, ఇది సంభవసీయమా అని! తీరాచూస్తే తోటగుమ్మం భార్గతీసి ఉంది. ఇది మహాదురవగాహంగా తయారైందే! పాడుదైవమా! ఇందులో తప్పకుండా ఏదో రాక్షసం ఉంది. బుర్రకి అందడం లేదు!

తం—(RF నించి వచ్చి) అయ్యగాడు! ఉత్తరమండి మండోదరంగారి దగ్గరించి. (అని, ఉత్తరం ఇచ్చి వెళ్ళిపోతాడు).

జ—ఓహోహో! అల్లాచెప్పు! ఇందులో ఉంటాయిగావును, వయినాలు. ఔర! ఇసకపుట్ల మండోదరం! ఏమంటాడో చూద్దాం. (ఉత్తరం విప్పి) “ఇష్ట తమ మహాశయా! మీ అమ్మాయితో కలిసి నేను పరారీ అయిపోవడంవల్ల మీకు అత్యాశ్చరం కలిగిఉండడంకో ఏమీ ఆశ్చర్యంలేదు.”—అవును. నిజంగానే ఆశ్చర్యపడితే పడతాను.

(ఉత్తరంలో) “ప్రథమ సమావేశంలోనే ఆ యువతి హృదయం నేను హరించడం అనే అదృష్టం అనుభవించాను.”—

అవునోయ్ భడవా! అనుభవించావు అంత అదృష్టం.

(ఉత్తరంలో) “కాని, ఈపిల్ల మీరు తెచ్చినవాణ్ణి భర్తగా స్వీకరించకూడదు—అని కర్మనశంచేత లోగడ శపథం చేసుకుని ఉండడంచేత ఈవిడముచ్చట తీర్చవలసిన అవసరం నాకు కలిగింది.”—అల్లా చెప్పల్లా చెప్పు! అదాగ్రంథం!

(ఉత్తరంలో) “మేమిద్దరం వచ్చి త్వరలోనే మీ పాదాల మీద వాల్తాము. ఆ సమయానికి తమ ఆశీర్వాచనం సిద్ధం చేసిఉంచితే ఆ క్షణంనంచి తమ అల్లుడై ధన్యుడు కాదలిచిన—విధేయుడు—మంజోదరం.”—పిల్లకి ముచ్చటా, ఏం, దీనికి దెయ్యంగాని ఏమన్నా పట్టించా ఏమిటి? వాడితో పెళ్ళిఅంటే ఉదయాన్ని ఉరెట్టుకుంటానంది. సాయంత్రం పడకుండానే వాడితో ఉడాయించేసింది. పోనీ, పోనీ నాయిష్టం నెరవేరింది. ఉద్దేశాలు ఎల్లాగట ఉండనీ—మరి, ఆ వడ్డిదాసు, కడం గ్రంథం జరపను పొమ్మని అనేరకం కాడు.

తం—(RF నించి వచ్చి) అయ్యగారు! ఎవజో మనిషివచ్చి, కిశోరి అమ్మాయిగారు ఈ ఉత్తరం ఇక్కడ ఇమ్మన్నారని ఇచ్చాడండి. (అని మరోఉత్తరం ఇచ్చి వెడతాడు.)

జ—వదీ, వదీ! (అని ఉత్తరం తీసుకుని చూసి) అవునవును. అమ్మాయి దస్తూరీయే. ఓయి దేవుడా!

ఇద్దరూ చెగో ఉత్తరమూ రాయవలిసిన అవసరం ఏ మొచ్చిందో! సరే చూద్దాం! (ఉత్తరం నిప్పి) “నాయిష్ట తములైన నాన్నగారికి-నేను చేసిన సాహసంగురించి తమ క్షమాపణ ఎట్లా కోరుకోవాలో తెలియడం లేదు. ఉన్న ఉద్దేశం ఎట్లా ఒప్పేసుకోవాలో బోధపడటంలేదు” — ఆ, పోదూ! ఆ ఉద్దేశంసంగతి మంజోదరం నాకు రాశాడుగా! (తనలో) వీళ్ళిద్దరూ ఉత్తరాలు రాసేటప్పుడు ఒకేస్థలంలో లేరా ఏమిటిచెప్పా! (ఉత్తరంలో) “నిరాదరణ సహించ లేని రోషంగలదాన్ని అయి ఉండడం ఎంతనిజమో, నేను దయవల్ల కరిగిపోయే హృదయం గలదాన్ని అనడంకూడా అంతే నిజం.” — ఓహోహూ! మెల్లిమెల్లిగా గ్రంథంఅంతా బయటపడుతోంది. నభోమణి తనయెడల చూపించిన నిరాదరణ సహించలేక బాగా బుద్ధితెచ్చుకోగా మంజో దరంమొక్క దయ తనకి బోధపడిందన్నమాట. అవునవును. అంతా అరటిపండు బలిచినట్టుందిమరి! (ఉత్తరంలో) “ఈయన నన్ను ఆరాధించే వ్యక్తిఅయినా నేనింకా ఈయనను వెళ్ళిచేసుకోలేదు.” — అవునవును మంజోదరానికి పిల్లనిూద కొండంతప్రేమ. (ఉత్తరంలో) — “మీ సమాధానంకోసం ఎంతో ఆదుర్దాతో నిరీక్షిస్తాను. మీ ప్రత్యుత్తరంలో మీ అంగీకారం పొందగలిగేటంత అదృష్టమే నేను పెట్టివుడితే, మేరఉండని నా సౌఖ్యానికి కారణ భూతులు కాగల మీ ఎల్లకాల ప్రിയకుమారి — కిశోరి.” —

నా అంగీకారమా ? తప్పకుండా ఇచ్చేస్తాను. దైవమా !
ఇంతగా నేనెప్పుడూ ఆనందపడలేదు. నా మనోనిశ్చయం
నెరవేర్చుకోగలిగాను, నెరవేర్చితీరుతాననీ నాకు తెలుసు.
ఎవళ్ళికేనా మాంచి మొండిపట్టు ఉండాలి. దానిలాంటిది
మరోటిలేదు ! ఒరేయ్, ఎవర్రా ?

తం—(RF నించి వచ్చి) ఆయ్య !

జ—ఈ ఉత్తరం తెచ్చినవాణ్ణి ఉండమను. సిరా
బుడ్డి, కలం, కాగితం ఇచ్చినెళ్ళు.

తం—(RF కి పరిగెట్టికెళ్ళి వచ్చి LM కి వెళ్ళి సిరా
బుడ్డి, కలం, కాగితం తెచ్చిపెట్టి మళ్ళీ RF కి పోతాడు.)

జ—కిశోరి మనస్సు కుదటపడేదాకా నేను ఆగ
లేకుండా ఉన్నాను. (అని రాయడం అభినయించి, కాగితం
మడిచి) ఏంరా ?

తం—(RF నించి వచ్చి) ఆయ్య !

జ—ఇది ఆ మనిషి వాడికిచ్చి కిశోరికి అందజెయ్య
మను.

తం—చిత్తం ! (అని RF కి వెడతాడు.)

జ—అమ్మ ! ఇక ఘనంగా విందు ఏర్పాటుచేస్తాను
ఈరాత్రి ! అపరూపమైన ద్రావకాలు ! మనోహరమైన
గానం ! గేట్లన్నీ తెరిచేఉంచడం ! వచ్చినవా శృంతా
అతిథులే ! రాత్రి అంటే ఇదేరాత్రి అనిపిస్తాను. ముసిలి
ఘటంకుడా ఎంత హుషారుగా ఉండగలదో చూపిస్తాను.

నాయవ్వనంగోజు లెటువంటిరోజులూ !
 గ్రహం వక్రించినా నవ్విపారేశాను
 పొద్దు స్తనూనమూ ప్రేమసంభాషణే
 రాత్రిళ్ళు మధుసేవ సౌఖ్యపరమావధే !
 అప్పుడేమీనాకు జంగూటనలు లేవు,
 వాటిబెదరింపులకి నేను భయపడలేదు.
 వాటి చెడుగులు సగం యాననం కాసింది,
 ఆ మిగతనగాన్నీ మధువుమోసేసింది.
 సత్యముందంటారు సూతికట్టడుగుగా
 ఎమో, బట్టూ, నేను చూశ్చేకపోయాను
 అది ఎల్లకాలమూ అక్కడేఉన్నట్టు
 జలంతాగేవార్ని చెప్పమను చూస్తాను !
 తళుకుగల మధురసం అతిథులకి అందగా
 అబద్ధం అనే తెరకనబడేదేకాదు
 ప్రతిపానపాత్రకీ అట్టడుగుభాగాన్ని
 పరమసత్యం నాకు ప్రత్యక్షమయ్యేది.
 ఇక ఇప్పుడా ! నిజం, సత్తువగతించింది
 ఏళ్లొచ్చిపడ్డాయి, క్షీణదశ తెచ్చాయి,
 మిగిలిపోయినజుట్టు గుప్పిడికిరాదాయె
 ఆనాల్గు పరకలూ నెరసికూచున్నాయి !
 అయితేమీ, జలేశం ఎంతముసిలి అయినా
 తన ఉమార్ చావలేదని అతనికి గర్వం

చల్లారి నుసిపడ్డ తనవయసు నివురులో
 యవ్వనాగ్ని బాపతు రవ్వ ఉందంటాడు.
 (అంటూ ఉత్సాహంగా LM కి పోతాడు.
 రెండవతెర పడుతుంది.)

[LF నించి నచ్చి, RF కేసి నడిచి, మళ్ళీ వెనక్కి
 వచ్చి వేపం సర్దుకుంటూ తంపటి కంగారుగా ఉంటాడు.
 RF నించి పరిధానం తొంపరగా వస్తాడు.]

ప—ఏంరా తంపటి! ఆమె వయినం బొత్తిగా
 దొరకలేదూ? ఎక్కడికి వెళ్ళిందో తెలుసుకోలేకపోయా
 వన్నమాటే!

తం—నిజం చెప్పాలంటే, అంతేనండి. తెలుసుకో
 లేకపోయాను. తండ్రిగారికి తెలియకుండా ఇంట్లోంచి పారి
 పోయిందని అడ్డమైనవాళ్ళూ అనడమే. గాజూరావుగారు,
 ఆవిణ్ణి వెతుకుతున్నారనికూడా కింపదంతి. ఆవిడ ఎక్కడికి
 వెళ్ళిందో ఏమయిందో ఫలానా అని చెప్ప సాహసించిన
 వాడు ఒకడూలేడు.

ప—ఓరిశనీ! చావుబాబా! మొద్దూ! ఎక్కడికి
 వెడుతుందిరా, ఊళ్ళోంచీ!

తం—నేనూ అల్లానే ఊహించుకున్నానండి, నాలో
 నేను, “ఓరిశనీ! చావుబాబా! మొద్దూ! ఊరుదాటి ఆవిడి

వెళ్ళిఉండమరా!” అని నాతో చెప్పేసుకున్నాను. అయితే, ఎవరో చక్కావచ్చి ఆవిడ ప్రేమ ఉండబట్టలేక ఉరిపోసుకుం దన్నారు. మరో డొచ్చి నభోమణిగారు ఆవిణ్ణి లేవదీసుకు పోయాడన్నాడు.

ప—అది అబద్ధంరా, దుర్మార్గుడా! అల్లా ఎవ్వడూ అనలేదు.

తం—అల్లానాండీ! అయితే సరే వాళ్ళమాటలు నేను పెడర్థం చేసుకుని ఉంటాను.

ప—ఘీ, పో, మూర్ఖా, ఇంట్లోకి, పో! ఆమెగురించిన వై నం తెస్తేగాని, నువ్వు నాకు నీమొహం చూపించకు.

తం—(L F కి వెళ్ళడానికి తటపటాయిస్తాడు.)

ప—(వాణ్ణి తరుముతూ L F కి నిష్క్రమిస్తాడు.)

మం—[RF నించి ప్రవేశించి] అబ్బ! (అనినిట్టూర్చి) ఇప్పటికి ఆవిణ్ణి పదిలంగా లేవదీసుకు రావడం అయింది. ఇక వెళ్ళి చేయించేవా డొకడు దొరికితే చాలు, నావెళ్ళి అయిపోతుంది. నభోమణి ఆ విశాలని పెళ్ళాడనీ. మాననీ, వాడిష్టం!

ప—(LF నించి అప్పుడే వెనక్కివస్తూ) ఏమిటయ్యా! నువ్వు ‘విశాల’ గురించి ఏమిటో అంటున్నావు?

మం—ఓహో! నువ్వా! పరిధానానివా! కాబోయే బావా! ఇక్కడ నువ్ కనిపిస్తావని ఎవడనుకున్నాడు?

ప—సరే సరే! ఏమిటి విశాల సంగతి!

మం—బట్టు, క్షమించాలి నువ్వు. ఈఉదయం నేను తిరుగుతూండగా ఒక మతాబాలాంటి యువతి నాకు కనబడి తనపేరు విశాల అని చెప్పి తనని రక్షించాలని నన్ను అరిచింది.

ప—నమిటి ?

మం—తండ్రికి తెలియకుండా లేచి వచ్చేశానంది. తండ్రి గాజూరావు అని చెప్పింది. ఒక యువకుడిమీద ప్రేమే ఆ పలాయనానికి కారణం అంది.

ప—ఓయి దేవుడా ! అమాట ఒప్పేసుకుండా ?

మం—ఓ, తెగేసిబప్పేసుకుంది కాని మరోముక్క అంది. తన ప్రియుడికి తన పలాయనం సంగతి తెలియదంది. అసలతడు తన సంకల్పమే ఊహించి ఉండలేడంది.

ప—(తనలో) ఓహో ! చిన్నిప్రేయసీ ! నిజంగానే నీసంకల్పం ఊహించుకోలేకపోయాను. ఇంతసౌఖ్యం ఎవడికి ఉంటుంది ! (పైకి) సరే సరే, మరేమిటి మంజోదరా ?

మం—తన ప్రియుణ్ణి ఎల్లాగేనా వెతికి పట్టుకోమనీ తనని అతడి దగ్గర చేర్చమనీ నన్ను ఎంతో బతిమాలు కుంది.

ప—హా దైవమా, దైవమా ! ఎంత అదృష్టం ! అయితే, రా, అల్లా కళ్ళప్పగించి ఊరుకుంటావేం ? నడు వెడదాం, (అని మంజోదరాన్ని చెయ్యిపట్టుకు లాగుతాడు.)

మం—వడిసినట్టేఉంది ! మనం ఎక్కడికి వెళ్ళడం ? ఎందుకూ ?

ప—అయితే మరేమన్నా జరిగిందా ఏమిటి ?

మం—మరేమన్నానా ! ఆ, జరిగింది. ఏమైందంటే ఆవిడ విన్నపాలతో నామనస్సు కరిగింది. ఆవిడ కోరిన ప్రకారం వ్యవహరించాను.

ప—సరే, ఆవి డెక్కడుం దిప్పుడూ ?

మం—ఎక్కడందా ? సరే, నే నిప్పుడు చెప్పే శానుగా ! ఆవిడ కోరినప్రకారం నేను వ్యవహరించి, ఆవిణ్ణి భద్రంగా తీసికెళ్ళి ఆవిడ స్రియుడి ఒళ్ళో ఉంచాను.

ప—ఓయి ! నీదేవుడుకాలా, నన్ను హేళనచేస్తున్నావు ! నే నావిణ్ణి చూడండే !

మం—నువ్వూ ? నీదేవుడు సంతకెళ్ళా ! నువ్వెందుకు చూడాలి ఆవిణ్ణి ! ఆవిడ నభోమణిని కోరుకుంది. ఆవిణ్ణి అతడిదగ్గరే దిగబెట్టేశాను.

ప—(తనలో) ఔర ! ఔం ! ఇదే నరకం, ఇదే పిచ్చి ! (పైకి) అతడు నభోమణి ?

మం—అవు నవును. నభోమణి ! మన నేస్తం, అందులో మంచి తమాషా ఓటుంది. మొట్టమొదట వాడు తెగ మొహమాట పడ్డాడు. బోలెడుసోది మొదలెట్టాడు— గౌరవం అనీ, అంతరాత్మ అనీ, ఎవడో ప్రియస్నేహితుడికి

క్రోహం అని ఏమిచేముటో! కాని, దైవకృపనల్ల, అల్లాంటి
అష్టన్నీ మేం కొట్టిపారేశాం.

ప—నువ్వే కొట్టిపారేశావా ?

మం—ఓ. నేనే కొట్టిపారేశాను. అందులో నుళ్ళీ,
తక్షణం కొట్టిపారేశాను.

(వాడు)—ఇదెంత మోసమో, అన్నాడు.

(ఆవిడ)—ఛీ పోవయ్యా! ప్రేమలో మోసమే
న్యాయం. - అంది.

(వాడు)—అయ్యో! అవతల నా స్నేహితుడే,
అన్నాడు.

(నేను)—స్నేహితుడూలేదు సింగినాదంలేదు, వాణ్ణే
డవనీ! అన్నాను. అందుకని ఆ దిక్కుమాలి స్నేహితుడికి
ఏకోశాన్నీ ఆశలేదు. అబ్బేబ్బే! వీలైనంత శీఘ్రంగా వాడు
ఉరెట్టుగుంటేనే నయం.

ప—(తనలో) ఇక్కణ్ణించి నేను వెళ్ళిపోతాను. లేక
పోతే బయట పడవలసాస్తుంది. (అని LF కి వెళ్ళబోతాడు.)

మం— ఆగాగు. వెళ్ళకుమరీ! ఈ తమాషాలోకల్లా
అసలై సపట్టు నువ్వింకా వినలేదు.

ప—నీ తమాషా నాశనంఅయిరి లేస్తూ!

మం—అయ్యోకర్మమా! ఏమిటి సంగతి ఇప్పుడూ?
దీనివల్ల నీకు కాస్త వినోదం కలుగుతుందని ఎంచాను,

ప—నిన్ను చట్రంగా ఇమిడ్చి, చిత్రవళచేసి, నాశనం చెయ్యాలి !

మం—ఏమిటి ! అతడు చెప్పిన ప్రియస్నేహితుడవు నువ్వే కావుగదా ! కొంపతవ్వీ ! (అతణ్ణి పరీక్షగా చూస్తూ) అదుగో అదుగో మొహంలో కనిపిస్తుంటేనే, రూఢే, నువ్వే ! నువ్వే ! (అని నవ్వుతూ) ఓరి నీయిల్లు బంగారం గానూ, దానికంటే ఇది మంత్రమాషారకం తస్సాలాఉండే ! హఠి, హఠి (అని నవ్వుతాడు)

ప—ఏమిటా ? ఇందుకోసం నవ్వుతావా ? రాతి గుండె అల్లరిబైతుకానా ! (అని నాడిమెడ పట్టుకుని గుంజి) నాఅంతవాడి కోపానికి నీనంటి నీచుడేమిటని ఊడుకుంటున్నానుగాని లేకపోతే ఈపాటి నీకుండె బయటికి లాగి గిరవలేసి ఉండును.

మం—అయ్యో, అయ్యో ! కుంచాలి, క్షమించాలి. ఇదేనా బావగారికి చూపించే మర్యాదా ?

ప—బరేయ్, నామాట జాగ్రత్తగావిను, పుంధా కోర్ ! ఈదగా స్నేహితు లిద్దరూ ఎక్కడికి వెళ్ళిపోయారో, చెప్పు ! లేకపోతే ఆత్మసాక్షిగా—(అని కత్తిదూస్తాడు)

మం—దేవుడు మొహంచూసి, ఓ చిన్నబావా, కోపానికి కొంచెం కళ్ళెంపట్టు. నువ్వు కోరింది వీలైనంత జ్ఞాపకం చేసుకుంటాను.

ప—అల్లాయిలే త్వరగా కానీ అదేదో !

మం—అల్లానే, ఓ, అల్లానే. కాని అందరి జ్ఞాపకాలూ ఒకేమోస్తరుగా ఏడుస్తాయా? కొందరికి మహా ద్రోహకరమైన జ్ఞాపకశక్తి ఉంటుంది. నా జ్ఞాపకశక్తి కేవలం పిరికిరకం—విచ్చుకత్తి దర్శనం అయేసరికి అది పిక్కబలం చూపించేస్తుంది—ప్రమాణపూర్వంగా దానిగుణం అంతే. నేను ఎవరపడి కాసుగుంటేనే నయంగాని జ్ఞాపకం చేసుకుని ఇక లాభంలేదు.

ప—ఓరి పిరికిదేవుడా? అయితే సత్యం చెప్పేయ్, నిన్నేమీ చెయ్యను.

మం—అబ్బేబ్బే! నన్ను నువ్వేమన్నా చేసిపోతానని కాదోయ్, ముద్దుబావా! కాని అదుగో నీచేతులో ఉండే ఆ దిక్కుమాలి స్వరూపం—

ప—అయితే చెప్పనే చెప్పవా నాకు?

మం—ఎంతమా తెంతమాటా! విధాయకంగా చెబుతాను. సమగ్రంగా చెప్పేస్తాను, ఆత్మసాక్షిగా! కాని, అల్లా కత్తి చేతబట్టే వినాలా ఏముటోయ్, దాని మొహం ఈడ్చా!

ప—అయితే, సరే! (కత్తి ఒరలో వేసేస్తాడు) ఇప్పుడు చెప్పు.

మం—ఆఁ సరే. వాళ్ళిద్దరూ ఎక్కడికి వెళ్ళారని నా నమ్మకం అనగా—ఈసంగతేనా, నాకు విశాలని దిగ

బెట్టివచ్చిన కరాళం అనే స్నేహితుడు చెప్పినమాటన్నీ —
అదుగో, నా ముద్దు పరిధానం! నీచెయ్యి దాని దగ్గర్నించి
కాస్తంత ఎడంగా పెడుదూ నీపుణ్యమాయిరి - ఎక్కడి
కనగా, గోమాత మఠానికి.

ప—గోమాతా !

మం—అవును. నభోమణి ఆవిడకోసం అక్కడికి
వచ్చిఉన్నాడని!

ప—ఇది యధార్థమేనా ?

మం—ప్రమాణపూర్వంగా! పూర్తిగా! నే బతగా
లనుకున్నంత బట్టు!

ప—సరేసరే! పిరికిపందా! బతుకు! సత్యగౌరవాలు
లేని ఆ మణిగాడు చవిచూస్తాడులే నాకసి!

మం—అదీమాట. వాణ్ణిచంపు, వాడిమెడ ఉత్త
రించు! ఇదే నీకు నాస్వాగతం.

ప—కాని, విశాల! ఆవిడకొచ్చే అప్రతిష్ఠ చాలు!
ఆవిడమీద నా కోపంకూడా ఎందుకూ ?

మం—అఖిలేదు, అఖిలేదు. చిన్నారిబావా! ఆవిడ
మీద, నేనైతే, అసలు కోపపడను. ఆవిడికి అసలు ఆ
అర్హత ఏడిస్తేనా ?

ప—అల్లాకాదు, అనవలసింది. ఆవిడ శత్రుపక్షంలో
ఉండడానికి అర్హతగలవాళ్ళు రాజకుమారులు.

మం—ఆమాటా నిజమే. నిజమే. ఆనిడ అంతటిదే!
ఆనిడ నీకు దక్కనండుకు నీమీవ నాకు వెర్రి జాలివేస్తుంది.

ప—నోరుముయ్, లుచ్చా! నన్ను గురించి జాలిపడ
డానికి ధైర్యం గుడానా నీకు?

మం—లేదు, బావా, లేదులేదు. నీ క్షమాపణ
కోరుకుంటున్నాను, క్షమించు. నిన్ను గురించి నేను ఎంత
మాత్రం జాలిపడటంలేదు, దైవసాక్షిగా!

ప—అయితే, ఛో, అవతలకి ఛో, శీఘ్రంగా!
మూర్ఖశిఖామణీ! ఇంకా నాకు కోపం తెప్పించకు. నీ అనా
మకత్వం ఒళ్ళుటే నిన్నిప్పుడు రక్షించింది.

మం—(తనలో) నా అనామకత్వం ఒళ్ళుటే నన్ను
రక్షిస్తే అదే నా ఉత్తమస్నేహితుడు. (పైకి) వెల్లోస్తాను,
పరిధానం! (RF కి నడుస్తూ తనలో) ఏకకోపం, వీడి
కోపం నాశనంగాను! వెధవపొగరు! లోకువ కనిపెట్టి
ఎగిరిపడేరకం! చంపేసునీపాటి! (అని R F కి వెళ్ళి
పోతాడు.)

(పరిధానం వాడికేసి తీవ్రంగా చూస్తుండగా, తెర)

రంగం-5

[రేంజీ తేర లేవగా, మఠంతాలులు తోట కన పడాలి. కిశోరీ, విశాలా ఉంటారు. విశాల సన్యాసినీవేషం లోఉంటుంది.]

కి—నూ అన్న నిన్ను తెలుసుకో ఘోషదనే నీ యత్నం, నిజంగా ?

వి—అవును. లేకపోతే నే నింతవేషం ఎందుకూ వెయ్యడం ?

కి—అహా, ఒకవేళ ఈ వేషం నీకు కాగుంటుందని వేసుకున్నావేమో, అని. నీకు జన్మ అంతకీ సన్యసించేద్దామని సంకల్పం కాదుగా ?

వి—నిజమే, పరిధానం వచ్చి రాత్రి నాకు కోపం తెప్పించకుండా ఉండిఉంటే, నాకు అటువంటి సంకల్పం కలక్కపోయిండును.

కి—చాల్లేస్తూ! ఇంత బ్రహ్మాండం చేస్తావేమిటి ! నువ్వు ఎక్కడ దక్కకుండా పోగలవోఅని అతడు దురుసుగా వ్యవహరించి ఉంటాడు.

వి—నన్ను కఠినురాలని భావిస్తే భావించుగాని— నేను ప్రమాణం చేసి చెబుతాను—అతడు ఇప్పుడు ఇక్కడ ఉంటే అతణ్ణి నేను ఓమించి పారేస్తానేమో అని నా నమ్మకం.

మసప్రియుడు మనకెంత బాధకలిగించినా
 చిటిగెలో ఎగురుతుందా కోపమంతాను.
 ఒకరోజు విడచుండనీ, సగం సగం అయి
 అతడొచ్చి కలియనీ, పూర్తిగా పోతుంది.
 రాత్రి మీఅన్న విహరించుకూ వచ్చివడి
 నామనసు కలిచాడు, సాగనంపేశాను.
 నిజంగా అతిమోటు సాహసంచేశాడు
 తగినశాస్తి అయింది, నన్ను గోల్పోయాడు.
 అయినాసరే ఇప్పుడల డిక్కడుండనీ
 శృంగభంగం నాకు రూఢి అయినాసరే
 నా నాలికాతణ్ణి మందలించేముందు
 నాకన్ను లతణ్ణి క్షమించివదుల్తాయి.

కి—గట్టిగా అంటున్నానని, ఏమీ అనుకోకు గాని,
 విశాలా! నువ్వు సన్యాసినిగా ఉపక్రమణం చెయ్యడానికి
 గాఢంగా తీర్మానం చేసుకున్నట్టున్నావే !

వి—అవును గాఢంగానే ఆలోచిస్తే, సన్యాసినీ
 వేషధారణం నాకు ఉత్తమం కాకపోతుందా, అని నా
 సందేహం.

కి—సరే, సన్యాసినీవేషధారణం అనేది, ఎక్కడ
 డేనా తమాషాకోసం వేషాలు వేసుకునేటప్పుడు ఉచితం.
 అంతేకాని, చక్కని రూపంగలిగి, స్పృహలో ఉంటూ

ఎవరైనా యువతి కాసేపు, కూసేపు ఇల్లా ఉంటుందిగాని ఎక్కడైనా ఎల్ల కాలం ఈవేషంలో ఉంటానంటుందా ?

వి—(RF కేసి చూసి) అడుగో అడుగో, నీమణి వస్తున్నాడు. నేనుంటే మీకు అడ్డుకుడామూ ! ఆహా ! కిశోరీ ! ఆయన్ని కల్పారా చూసుకోడానికి ఎంతతొందర పడుతున్నావోగదా ! (అని LM కి వెళ్ళిపోతుంది.)

[RF నించి నభోమణి వస్తాడు.]

న—ఎం ? కిశోరీ ! నేవెళ్ళింతరవాత, ఏమిటి విశేషాలు ?

కి—ఏమీలేవు. మా నాన్నదగ్గరికి ఉత్తరం తీసి గెళ్ళినవా డింకా తిరిగిరా లేదు.

న—సరిసరి నామనస్సు చెప్పేస్తాను. ఆయనదగ్గరించి వచ్చేదాట్లో మనకేమీ ఉత్సాహం ఉంటుందని నేననుకోను.

కి—ఆయన్ని అడిగిచూస్తేనే నయం. మనస్సు ఎక్కువ స్థిమితంగా ఉంటుంది. నీ త్రికరణశుద్ధిగురించి సందేహంలేదు. కాని దారిద్ర్యం అనేమాటలో గుండె రుట్లు మనిషిచే గుణంఉంది. అనెరగనివాళ్ళకి దాంతో సంబంధం వద్దనిపిస్తుంది. ప్రేమని మనం ఇంటిదైవంగా చేసుకునేటప్పుడు ఆప్రేమకి ఇమ్మైన ఇల్లొకటి కట్టుదిట్టం చెయ్యాలా వద్దా ?

న—బౌరా ! కిశోరీ ! అవతల ఒక మహారాజుతో సింహాసనం ఎక్కేరాణిగా నన్ను చేసే సంబంధం దొరికినా,

నామణిని నేను విడిచిపెట్టను అని ఎన్నిసార్లు అన్నావు ఇది వరకు ? ఆ వెర్రెబడాయికబుర్లు అననేలేదంటావా ఇప్పుడు ? ఈ దయగల పెదవులూ, కోమలమై నాముద్ర పొందిన ఈ హస్తమూ మూలంగా గొప్ప విశ్వర్యానికీ, గొప్ప శక్తికీ నాకు అధికారం వస్తుంటే, దైవసాక్షిగా ఇవి నేను వనులుకో లేనే! రాజ్యాలవల్ల లభ్యంకానిది నాదైనప్పుడు మనం ఎల్లా దరిద్రులమో ఆత్మసాక్షిగా చెప్పి. నా సత్యహృదయానికి నువ్వు రాణివి. నిన్ను సేవించడంలో నేను రాజుని. మన్ని ఎవరూ ఆజ్ఞ పెట్టలేదు. మనధన్యత అన్యోన్యం. తరగని ప్రేమ గనులే నాధనం. నా పెదవుల మీంచి సంపదలు నువ్వు లాకోక్కో, నీ పెదవులమీంచి రాజ్యాలు నే పుచ్చుకుంటాను.

కి—(RF కేసి చూసి వెళ్ళి ఒకఉత్తరంతోతిరిగి ప్రవేశిస్తుంది.) ఇది మానాన్న సమాధానం అయి ఉంటుంది.

న—నే చెబుతా విను, ప్రియ కిశోరీ! దాల్లో బెదరింపులూ, తిట్లూ తప్ప మరేమీ ఉండదని రాసిస్తాను.

కి—ఏముంటే ? చూద్దాం! (ఉత్తరం విప్పి చదువుతుంది)—“ఇష్టతమురాలా, కుమారీ! నీ ప్రియుణ్ణి సౌఖ్యవంతుణ్ణి చెయ్యి. నీకు కలిగిన ముచ్చట చొప్పున నువ్వు పెళ్ళి చేసుకోడానికి ఇదే నా అంగీకారం! తప్పకుండా ఇంటికి వచ్చేసి కలిసి విందారగిస్తావని ఎదురుచూస్తాన్న నీ ప్రియ బనకుడు.”

న—వేళాకోళంగా చదివానా, కిశోరీ!

కి—(ఉత్తరం ఇచ్చి) ఇదుగో, చదవకూడదా !

న—(ఉత్తరం చూసి) బెను. కిశోరి ! నిజమే. దైనమా ! నిశ్చయంగా ఎక్కడో హెచ్చుతగ్గు ఉంది. కాని ఆ గోష మన కెందు కిప్పుమా!—మరి కిశోరి ! మరి ఆలస్యానికి నెపంకుడా లేదు.

కి—అందుకని, మనం మాయింటి కెళ్ళిపోయి, మానాన్నకి నమస్కారాలుపెట్టి రావద్దూ ?

న—ఆయన తరవాత పేచీ ఏమీ పెట్టడానికి వీలే కుండా, వెళ్ళి కానిచ్చెయ్యనీ పురోహితుడొచ్చి ! నేను పది గెట్టివెళ్ళి ఓణ్ణిలాక్కొస్తాను.

కి—అమ్మో! ఇప్పుడు నువ్వు నన్ను విడిస్తే బహుశా నీకు నేను లభించనేమో !

న—అయితే, నాతో వచ్చేయ్ ! ఈపక్కనే ఒక మఠాధికారి ఉన్నాడు నాన్నేహితుడు. నువ్వు ఇప్పటిదాకా కొంతవరకు సన్యాసినీ మఠంలో ఉండే రీతులు గమనించి పొద్దుపుచ్చావు. మొగసన్యాసుల మఠంలో ఉండే మహానుభావుల్లో మోసం తక్కువేమో గమనించుదాం, రా.

కి—ఆభయం అవసరంలేదు. సన్యాసులు, సన్యాసినీులకి నీసిపోయే రకంకాదు. మఠంలో—స్నేహంలోలాగే—ఎవరేనా ఎంత హడావిడి చేస్తారో వాళ్ళల్లో త్రికరణశుద్ధి అంత తక్కువ.

న—రా, రా. (అని RF కి నడవగా, వెనకాలే కిశోరి వెడుతుంది)

[LF నించి విశాల వస్తుంది]

ని—అరుగో! వెడుతున్నారు, అదృష్టవంతులు—
 సుఖంగా! ఒక రొక్కను ప్రేమించి, ఒకరితో ఒకరు ఒప్పేసు
 గున్నవాళ్ళు ఎంత సుఖంగా ఉంటారో వీళ్ళంత సుఖంగా
 నడిచారు. నన్ను ఒంటరిగా వదిలేసింది కిశోరి, ఔరా!
 కిశోరి తన ప్రియుడితో పారిపోయిన సాహసం—నాకూ
 ప్రేమంటే తెలుసునుగనక, నేనుకూమిస్తాను. కాని నాప్రేమక
 లక్ష్యం అయిన పురుషుడి సాన్నిధ్యం నాకు లభించి సప్పుడు
 గాని దీన్ని నేను తట్టుకోలేను. (LF కేసి చూసి) ఆ! ఆ!
 ఎవర్ని నే చూస్తూన్నాడీ! పరిధానం! రూఢిగా అతడే!
 నే నున్నంతరూఢి! ఈ ఆవరణలోకి ఎల్లా ప్రవేశించాడు
 చెప్పా! తంకం చెల్లించాడు గావును, నభోమణిలాగే!
 ఇతడు చాలా అదుర్దాగానూ కంగారుగానూకనిపిస్తున్నాడు.
 (ముసుగు వేసుకుంటూ) నన్నప్పుడే గుర్తుపట్టకూడ దీయస
 గారు! (అని జరిగి R కేసి తిరిగి RM దగ్గర నుంచుంటుంది)

[RF కేసి చూస్తూ. LF నించి పరిధానం

తొందరగావచ్చి మధ్యలో ఆగుతాడు]

ప—(తనలో) వాళ్ళే వాళ్ళే! తప్పకండా వాళ్ళే—
 నే విన్నది సినలే.

వి—(అతనికి ఎదురు వెళ్ళి) ఏంపని, స్వామీ! మీ
 కిక్కడా?

ప—(వినిపించుకోకుండా) కానీ, కానీ! (అని RF కి
 పరీక్షగాచూసి) అరే! ఆగుతున్నారే! (నిదానించి) అదుగో
 ఆ రాకాసి, విశాలా!

వి—(అతని వెనక్కి LF కేసి వచ్చి తనలో) ఓహో, ఈ పొరపాటులో ఎంత ఈర్ష్యా? ఈయన ఇల్లా బాధపడడం నాకు సంతోషంగా ఉంది.

ప—(తనలో, అతేచూస్తూ) అబ్బో! మారువేషం కుడా వేసింది! వేషంవేస్తే దాగుతుందా! అబ్బో! నే నావిణ్ణి పోల్చలేనూ!

వి—(తనలో) చాలా అద్భుతంగా పోల్చగలరు (పైకి) మహాశయా!

ప—ఏమమ్మోయ్, సన్యాసిని! నీ పుణ్యమాయిరి, కాస్తేపు ఊరుకో, నన్ను బాధించకు! (అటు దీక్షగాచూసి) అయ్యో దేవుడా! అది వాడి చేతిమీద ఎల్లా ఆనుకుంటుందో! ఆప్యాయంగా చేతిమీద ఎల్లా వేళ్ళాసిపోతోందో! బేర, ఆడదానా, ఆడదాన!

వి—ఏమండి! మీ రొచ్చింది ఎవరికోసం?

ప—నీకోసంకాదు, సన్యాసిని, నీకోసంకాదు, నీకు దణ్ణం, నన్ను విసిగించకు! (అని వెంటనే ఆగి) చూడండి సన్యాసినిగానూ, మీరు మహదొడ్డవారు. ఇక్కణ్ణించి, ఇప్పుడే అల్లా వెళ్ళింది విశాల అనే అమ్మాయికాదూ?

వి—విశాలాండీ! విశాల ఈతోట దాటిఉండదు.

ప—ఆఁ, నేనల్లాగే అనుకున్నాను. నాకు తప్పొస్తుందా? అయితే, దయచేసిచెప్పు ఆవిడతో. కూడా ఉన్నవాడు నభోమణి అనే పిల్లవాడేనా?

వి—అవునండి.

ప—అల్లాగా ! సరేసరే, మరొక్క ప్రశ్న-వాళ్ళల్లా కలిసి లేచిపోతున్నారగాదా, ఆ లేచిపోవడంయొక్క ఉద్దేశం ఏమన్నా నువ్వెరుగుదువా. సన్యాసిని !

వి—ఉద్దేశమాండీ ! పెళ్ళిచేసుకునే ఉద్దేశమే ! అని నేననుకుంటాను.

ప—సరేసరే, చాల్లే సన్యాసిని. నేపెళ్ళి ఆ పెళ్ళి ఎగరగొట్టకపోతేగా ! (అని గబగబా RF కి పరిగెట్టి పెళ్ళి పోతాడు.)

వి—(ముసుగు తీసేసి) ప్రేమవంతులు ఈర్ష్యలో పడ్డప్పుడు, దృష్టి చురుకొతుందని అనుకుంటోచ్చాను. కాని, ఇప్పుడు నాకు కళ్ళు కనిపించనేలేదు. ఈయన ప్రమాదంలో ఎందుకు పడ్డావో, కిశోరిచెప్పిన సమాచారంవల్ల నాకు తెలుస్తోంది. ఈయన్ని ఈమాత్రంగా చికాకుపరచడానికి శక్తి నాలో ఉన్నందుకు నాకు సంతోషంగాఉంది. ఈ మోసంలో ఉండే యధార్థం తెలిసిపోగా ఈయన తెల్ల మొహం వేసే తరుణంలో, ఆచోట, నేనుకూడా ఎందుకు ఉండకూడదూ ? వాళ్ళని చూస్తూ ఈయన నడిస్తే ఈయన్ని చూస్తూనేను నడుస్తాను. కిశోరి ఒక్కర్తేనా ఏమిటి పెళ్ళికూతురు ! ఈవేషంపని వేషం చేసేసింది, నాపని నేచేస్తాను. (అని ఆముసుగూ, సన్యాసిని వేషం నిమిత్తం ధరించిన ఇతరపరికరాలూ అక్కడ పారేసి, RF కి వెళ్ళిపోతుంది.)

(తెర)

రంగం-6

రెండోతెర ఎదట-తోట ఎదటి స్థలం

[RF నించి నభోమణి, LF నించి మంజోదరమూ

వచ్చి ఎదురవుతారు]

న—ఇడుగో, మంజోదర మహాశయుడూ !

మం—ఏం నభోమణి ! నాకు సుఖం కోరవేం ?
కిశోరిని భద్రంగా లాక్కొచ్చే శాను.

న—లాక్కొచ్చే శావా ? నీకు సుఖం కోరుతున్నాను,
మనసారా !

మం—తథాస్తు ! ఆ పెళ్ళికాస్తా చేయించెయ్యడానికి
ఎవడేనా పురోహితుడు దొరుకుతాడేమో అని వెతుకు
తున్నాను.

న—ఓయి సీతస్సాగయ్యా ! నేనూ ఆపనిమీదే
ఉన్నానయ్యా ! పెళ్ళిళ్ళు చెయించే క్షీరసాగరిం ఇటు వచ్చా
డంటే అతడికోసం చూస్తున్నాను.

మం—అల్లాగా! చాలా సంతోషం. కాని వాడు
మాకు ముందుగా ముడేసెయ్యాలి. నా ప్రేయసి నిరీక్షి
స్తోంది.

న—నాప్రేయసీ అంతే. తోట తూర్పు ద్వారందగ్గిర
అవిణ్ణి కూచోపెట్టి వచ్చాను.

మం—పైగా నేను తక్షణమే జలేశంయింటికి వెళ్ళవలసినపనిఉంది.

న—నాకూఉంది.

మం—అయితే, వీలైనంత వ్యవధి కలిసిరావడానికి, అతడు మన పెళ్ళిళ్ళు ఏకముఖూర్తంలో జోడించేస్తే సరి! నీకు పెళ్ళిపెద్దగా నేనుంటాను, నాకు నువ్వుండు. టీరిపోతుంది. నేనింత చేస్తూన్నందుకు నువ్వు నాకు కృతజ్ఞుడవై ఉండాలి.

న—అడ్డమా! నువ్వు (LF చూపించి) ఇల్లా వెళ్ళిరా! నేను (RF చూపించి) ఇల్లా వెళ్ళి అల్లా తిరిగి వస్తాను. అతడు కనపడితే వదలద్దు, కట్టేసేనాసరే ఈడ్చుగు రావాలి.

మం—జుట్టటుగుని బరబరా.....(అంటూ LF కి వెడతాడు.)

న—(ఒఖడూ) నేసిప్పుడు వెళ్ళొచ్చాను. ఆ పురో హితుల కూటమికి! ముగ్గురూ లోపల దెబ్బలాడుకుంటున్నారు ముడుపులాభాల పంపకాలలో! తప్పటమాటలు వినిపిస్తూనే ఉన్నాయి! నౌఖరు వాణ్ణిడిగితే లోపల ఎవరూ లేరన్నాడు. వాడిచెయ్యి ండిచేసేసరికి వాడు యధార్థం చెప్పేశాడు—క్షీరసాగరం లోపలే ఉన్నాడండీ, బుడ్డి మర్యాదలో ఉన్నాడు, నాకుమాత్రం ఆకలీదప్పీ లేదు. టయ్యూ అంటే నీకు దుంపలూ నీళ్లూ ఉన్నాయి చాలవా పొమ్మన్నాడండీ—న్నాడు. వీడెళ్ళి ఏం చేసుకొస్తాడో చూద్దాం.

[LF నించి సంతోషంతో మండోదరం వస్తాడు]

ఏం నేస్తం, ఏమయింది ?

మం—ఏమవుతుంది, నేవెవ్వరే ? వస్తున్నాడు.

స—కనిపించాడా ?

మం—ఆ !

స—వస్థితిలో ఉన్నాడూ ?

మం—పొట్ట కుండలాఉంది. అల్లా ఉండేమిని అడిగాను. అడిగితే, ఉపోష్యాల మూలంగా గాలిమాత్రమే పీలుస్తున్నాను, పొట్టతిత్తులు ఉబ్బిపోయాయి, - అన్నాడు. ముఖం ఇల్లా బుంగలాగ ఉండేం ? బుగ్గలు ఎర్రబడ్డాయేం, అన్నాను. అంటే, మానవజాతికి నేను ఎంతనీతి బోధచేస్తున్నావాళ్ళు పాపాలు చెయ్యడం మానకపోవడంనంచి తనకి సిగ్గు ఎక్కువైపోగా బుగ్గలు అల్లా అయిపోయా యన్నాడు.

స—అబ్బ ! వెళ్ళిచెయించడం గురించి అడిగావా, మరిచిపోయావా ?

మం—అడక్కుండానే వస్తానా ? కనుకోక్కా కావలిస్తే. అడిగితే రహస్యవివాహాలు తను చెయించడానికి ప్రతికూలమైన కారణాలు చాలా బలువైనవి తన బుర్రలో ఉన్నాయన్నాడు. అంటే వాటికి అనుకూలమైన కారణాలు అంతకంటే బలువైనవి నాచేతులో ఉన్నాయన్నాను.

స—వస్తానన్నాడా ?

మం—అ. ఈ న్యవహారంలో వాపం ఏదేనా ఉంటే, నాకాతానే కట్టుకోమన్నాడు.

న—సరే నువ్వు వాణ్ణి జుట్టుపట్టుకుని ఈడ్చుకొస్తానన్నావే !

మం—అన్నాను. అంటే ? వాడికి తీరాచూస్తే జుట్టులేదు. నడిచే రమ్మన్నాను. మనికి ఈడ్చుకురావడం శ్రమయెందుకని.

కి—(RF నించి పరుగులో వచ్చి) మణీ, మణీ ! పరిధానం వచ్చాడు. తోటద్వారందగ్గర మన్ని గురించి వాకబు చేస్తున్నాడు.

మం—ఎవరూ ? పరిధానమా ? ఆవాకబు నన్ను గురించి ఎంతమాత్రం కాదనుకుంటాను.

న—భయపడకు ప్రేయసీ ! అతడికోపం నేను దింపేస్తాను నిమిషంలో.

మం—నీమొహం, నువ్వెక్కడ దింపెయ్యగలవ్. మణీ ! నామాటవిను. వెంటనే పరుగుచ్చుకో. ఈపరిధానం ఉన్నాడే వీడు దయాదాక్షిణ్యాలు ఏకోశాన్నీ లేని కరోకటకుడు. వాడిచేతులో ఉండేటంత పొడుగాటి కత్తి ఎక్కడా ఉండదు, వాడికత్తి నాశనంగాను ! ప్రమాణంచేసి చెప్తాను, వాడిప్పుడు ఎందుకొస్తున్నాడంటే, నీమెడ ఉత్తరించడానికి.

న—ఛ, పోవయ్యా ! ఏమీ భయంలేదు.

మం—సరే అంత ధైర్యంఉంటే, నువ్వుండు కావలిస్తే. నాపెళ్ళి మరోడిచేత చెయించుగుంటాను. మోస దేవతా ! వాడు మరోసారి నన్నెల్లా పట్టుకోగలడూ, నా పిక్కలు రెండూ నేచెప్పేమాట వినగలిగినప్పుడూ ! (అని LF కి గబగబా పరిగెట్టిపోతాడు.)

కి—(ముసుగు వేసేసుగుంటుంది.)

ప—(RF నించి సరసరావచ్చి) ఏమయ్యా ! చివరికి నిన్ను పట్టుకోగలిగానే !

న—ఏమిటి గ్రంథం !

ప—ఊరుకో, సీచపుడ్రోహీ ! కుళ్ళుదగా మన స్పెట్టుగుని ఎక్కడ బతులు తెచ్చుగున్నాడో ఇంత నిబ్బరమైన చూపులు ! నన్ను బాధించి నాకేసి ఎల్లా చూస్తాడో ఏమీ ఎరగనట్టు !

న—పరిధానం! నువ్వు కొంచెం వేడిమీవ ఉన్నావు. నాప్రాణంకంటె ఎక్కువగా నేను ప్రేమించే ఈమెను నేను పెళ్ళి చేసుకోబోతున్నాను అన్నమాట నిజమే. కాని, నేనేమీ ఈవిడికి నూరిపోయ్యా లేదు. ఈవిణ్ణి లేవదీసుకు రానూ లేదు—మోసమంటే నీ కెంతరోతో నాకూ అంతే. నే నీవిణ్ణి కలుసుగునేవరకూ—దైవసాక్షిగా ఈవిడ తండ్రితో చెప్పకుండా వచ్చేసిందని నాకు తెలియదు.

ప—నీ నెపం ఎంత నీచంగాఉందో చూడు. స్నేహితుణ్ణెన నాకు అవజ్ఞ చేశావు, ఆవిడకోసం ! ఆవిడ అంత

చొరవగా శృంగారం ఎందుకు చెయ్యాలి అంటే నీమోసం ఆధారంచేసుగునే-ఇదంతా వాడు నాతో చెప్పాడు, ఈవిణ్ణి నీకు తార్చిన వడ్డీదాసు. కాని, నీ ప్రవర్తన సమంజసంగా ఉండనీ! మరి ఎల్లానూ నేరం చెయ్యడానికి, సాహసించావు గనక, రా, వచ్చి ధైర్యంతో సీచర్య సమర్థించుకో.

కి—మణీ! ఆయన తప్పు నాకు తెలుస్తోంది. నువ్వురుకో.

ప—నువ్వే ఇచ్చావా వాగ్దానం?

కి—(తల ఊపుతుంది)

ప—విశాలా! నీవకానం నేను మెచ్చాను. ఇతడన్న అబద్ధాలు నీ నాలికతో నువ్వు వెనకేసు గొస్తావేమో ఏమిటిధరి అనుకున్నాను రక్షించావు. నేను నిన్ను ఒళ్లు తిట్టుకుడా తిట్టకపోవడమే నీకు తగ్గశాస్తి అని జ్ఞాపకం ఉంచుకో.

[ముసుగులో విశాల LM నించి వస్తుంది]

వి—ఏమిటి, ఈ గందరగోళం!

ప—మణీ! నీ కిప్పుడు బలంఉంది. మరో అప్పుడు కలుద్దాం. (RF కి వెళ్ళిపోబోతాడు)

(ఎడంచెయ్యి విశాలా, కుడిచెయ్యి కిశోరీ పట్టుకుని పరిధానాన్ని ఆపేస్తారు.)

కి—ఈవైపు తిరగవోయ్. నీ పుణ్యముంటుంది. కాస్తేపు కోపం తమాయించు.

వి—నీకు కోపం తగ్గడానికీ, నిన్నాపడానికీ నాసాయముండాల్సి.

కి—ఇంత దగ్గరదాన్ని పోల్చుకోలేవ్ నన్నూ ?

వి—ప్రియుడవైతే నన్ను విడిచి వెడతావేమి ?

(వాళ్ళిద్దరూ ముసుగులు తీసేస్తారు.)

ప—అయ్యో ! ఏమిటిదీ ? చెల్లాయ్ ? విశాలకుడాను-నాబుర్ర గడబిడ అయింది.

కి—అవును. అన్నయ్యా ! కాని కేవలం చెల్లల్నే పోల్చుకోలేకుండా తయారయ్యావే !

వి—కేవలం ప్రియురాలే తరిమేస్తున్నావే ?

కి—బేర ! ఈర్ష్య, జనయొక్క కళ్లు కప్పేస్తుంది.

వి—మళ్ళీ వడిపోరుగదా ! ఇల్లాంటి ఈర్ష్యలో ?

ప—ఎన్నడూ, ఎన్నడూ పడను. నువ్వు నన్ను క్షమించేస్తావని నాకు తెలుసును. కాని, విశాలా ! నువ్వు నన్ను క్షమిస్తావని అనుకోడం—

వి—అనుకోవద్దు. అనుకోవద్దు. ఇప్పు డిప్పుడేగా మిమ్మల్ని విసగించవద్దుపోమ్మంటికి. “ఏమండీమీరొచ్చింది ఎవరికోసం ? అంటే “నీకోసంకాదు, నీకోసంకాదు” అనలేదూ ? అయ్యో గుడ్డిలోకమా ! మరెప్పుడూ ఈర్ష్యలో పడనని ఒట్టేసుగుంటే, మిమ్మల్ని క్షమిస్తాను.

ప—ఇదుగో, బట్టు అంతమీదా—

వి—చాలు చాలు. మరి ఆగండి. మీరు పెట్టుగో దల్చిన బట్టు పాటించండి. నేను మీదాన్నే.

కి—అన్నయ్యా! నువ్వు ఓమాపణ చెప్పగోలసిన వారు ఇక్కడ మరొకరు ఉన్నారు.

ప—అవు నవును. మణీ! అదంతా తల్చుకోడానికే నాకు సిగ్గేసిపోతుంది.

న—ఓమాపణ అనేమాట ఎత్తుకు పరిధానం! ప్రేమలో ఉన్నవాడి కోపానికి అడ్డువెళ్ళకూడదని తెలుసుకో లేకుండానే ఉండిపోలేదు, నే నిన్నాళ్ళనించి ప్రేమవ్యవహారంలో! ఇకచాలు, మనం మరి వెడదాం రండి. వెడుతూ ఈ పొరపాటు ఎల్లా బయల్దేరిందో చెప్పుకుందాం. (అని అంతా LF కి వెళ్ళిపోగా రెండోతెర లేస్తుంది.

[జలేశం ఇంటివీధిగది. చిన్నబల్ల, కుర్చీలు ఉంటాయి.]

జ—(నడ్డిమీద చేతులు పెట్టుకుని LB నించి వచ్చి పచారుచేస్తూ) అన్ని శుభ్రంచెయించాను. నౌకర్లని ఏడుపు మొహాలెట్టి నుంచోక, కాస్త కలకలలాడుతూ నుంచో ఉడ్రా అన్నాను విందు పూర్తిఅయినతరువాత కావలిస్తే ఏడవ వచ్చును, ఈలోపలమాత్రం తెగతాగద్దని చెప్పేశాను. (LM కేసి చూసి) ఓరీ! తంపటీ!

తం—(LM నించి వచ్చి) అయ్య!

జ—ఏడిరా, నీయజమానీ? విందువేళకేనా వస్తాడా రాడా?

తం—బహుశ, రారండి. నన్నుడిగితే! అసలు వారికి మతిపోయిందని నా సందేహమండి. నేను మాట్లాడడానికి వెడితే నన్ను తరుము కొచ్చారండి.

జ—సరే సరే, ఎవత్తి వెనకాలో తిరుగుతున్నాడు గావును, దిక్కుమాలివాడు ! తిరగనీ కుంకని ! వాడికోసం ఆపుతానా విందూ ? నువ్వెళ్ళు.

తం—ఇంకోసారి వార్ని వెతిగొస్తానండి (అని RF కి వెళ్ళి, మళ్ళీ అప్పుడే వచ్చి) అ క్యుగారండి ! తమకోసం మంజోదరంగారు నచ్చారు.

జ—రమ్మను, రమ్మను.

మం—(RF నించి నస్తాడు.)

జ—ఏమయ్యాయ్ ! అల్లుడువాడా ! నా ఆశీర్వాదమూ నా క్షమాపణా నీకిస్తున్నాను. ఏదీ మాలమ్మాయి? మా కిశోరీ ?

మం—కొంతదూరాన్ని ఆగిపోయిందండి. మీఆశీస్సు కోసం తొందర పడుతోంది గానండి, లోపలికి అడుగుపెట్టడానికి హాదిలిపోతోంది.

జ—అయ్యో వెరివాడా! ఎగిరివెళ్ళి దాన్ని తీసుకు రావోయి.

మం—(RFకి వెడతాడు.)

జ—పిచ్చిపిల్ల ! వెరిమొహమాని ! ఆ ముద్దు మొహం చూడ్డం ఎప్పుడా అని ఉన్నాను.

మం—(RF నించి వచ్చి వెనక్కి తిరిగి) ఓసీ నా మంత్రకత్తీ ! వణకిపోతున్నా దేవదూతా ! లోపలికి, రా! భయంలేదు.

[RF నించి కిసోరి వేషంలో, అమ్మతల్లి వస్తుంది.]

జ—(కిశోరే అనుకొని) ఇల్లా నా ఒళ్ళోకి, రా !
అమ్మా ! నా తల్లి ! (కిశోరి కాదని గ్రహించి వెనక్కి
అడుగేసి) ఇదేమిటి, ఈ పీనుగెవరూ ?

మం—న్యాయంకాదు, జలేశం గారూ ! ఈవిణ్ణి
క్షమిస్తానని తమరు లోగడ మాట యిచ్చున్నారు. చూడం
డప్పుడే నాచిట్టికూన కుంగిపోతుంది.

జ—కుంగిపోతోంది ? నీమొహంలా ఉంది. నేను
చచ్చినంతబట్టూ ! ఇది ఆ ముసిలి మరగాలమ్మ ! మరి,
మా అమ్మాయి ఏదీ ? కిశోరి !

మం—అయ్యో ! ఇదేమిటండీ, మీ కళ్ళవదలూ !
ఈవిడే ! (ఆవిడికేసి చూసి) అల్లా సిగ్గుపడకో, నాలర్థాంగీ,
నాతేనె !

జ—ఆ. అర్థాంగి ! చచ్చు వదలగొట్టేసింది ! ఓరి,
దేవుడా ! నువుగాని ఈ ఇంటిపెద్దమ్మని పెళ్ళిచేసు
గున్నావా ఏమిటి ?

అ—(జలేశం కాళ్ళకి మొక్కుతూ) ఓ ప్రియజనకా,
నాతండ్రీ ! నన్ను కూతురేగాదు పొమ్మనరుగదా !

జ—ఓసి నీమొహం బీడెట్టూ ! జనకా, జనకాట !
నీ పాడురూపానికి తగ్గలేఉంది నీపెడసరం !

మం—లే, లే ! మెల్లిగా, లే, నా మంత్రకస్త్రీ
లేచివెళ్ళి, మీనాన్న ఒళ్ళోపడి, నువ్వునువ్వేగాని మరొ
కర్తవి కావని, నాన్న గారికి నచ్చుచెప్పు.

అ—(లేచి) నన్ను క్షమించండి, నాన్నగారూ !
(అంటూ జలేశం ఒళ్ళో పడబోతుంది.)

జ—బాబో ! బాబో ! కూనీ కూనీ ! నరకం !
హత్య ! ఈ ముసిలినక్కని తోలుకొచ్చావేమిరా, నామెడ
పిసిగించపించడానికీ !

మం—ఏమిటండీ ! ఆకేకలూ ! మీస్వంతకూతురు
గదా ! క్షమించకుండా అంత రాతిగుండెతో ఉండడమా !
చాల్లెస్తురూ ! (RF నించి గబగబా నభోమణి, కిశోరి
వచ్చి మోకరిస్తారు.)

జ—ఓరి ఏక్కుమాలి దేవుడా ? ఏమిటిదీ ! నిన్నెవరు
రమ్మన్నారయ్యా ? అసలు నువ్వెవరు ?

న—ఈ యువతికి భర్తనండి.

మం—అవునండీ, నిజమే, భర్తే. నేను ప్రమాణం
చేసి చెప్పగలను. ఇండాకా పురోహితుడు మాకు లభించ
లేదు కాని, నేనే ఈ కన్యని ధారపోసి ఉండేవాణ్ణి.

జ—ఓరి, నీమొహం ఇదైపోనూ ! నువ్వే ధారపోసి
ఉండేవాడివా ?

మం—అవునండీ ఇతను నాన్నేహితుడు, నిజాయితీ
మనిషి, నభోమణి ! నేను ఓపిల్లని ఇతడిమెడకి చుట్టపెడతా
నని చెప్పలేదూ ! ఆపిల్ల ఈవిడే !

జ—భీ, పో, నువ్వు తాగొచ్చేనా ఉండాలి. లేక నీకు మతేనా చలించిఉండాలి. ఈఅమ్మాయే నాకూతురు.

మం—భీ ఊరుకొండి. మీరు తాగొచ్చి ఉండాలి, పైగా మీకు మతికుడా పోయిఉండాలి—అని నేననుకుంటాను—ఈవిడా మీకూతురు !

జ—ఓ ముసిలిపాపిష్టి ? ఈగొడవ ఏముటో తెలియ చెప్తావా, చెప్పవా ?

అ—అయితే, నేచెబుతా వినండి, జలేశంగారు !— ఈపాటికి మా వేషాలవల్లే మీరు సర్వమూ గ్రహించుకోవచ్చు. అవిడే మీ కూతురు. చూడండి. నన్నూ చూడండి.

మం—ఏమిటి అంటున్నావ్ ?

అ—యథార్థం వినండి. ఈవేళ పొద్దున్న తమరు కోపోద్రేకంలో పడిపోయినప్పుడు ఒక చిన్న తప్పిదం చేశారు. అదేమిటంటే మీఅమ్మాయినే మీరు ఇంట్లోంచి బయటికి సాగనంపేశారు. దీనవిధేయురాలినైన, నన్ను గదులోపెట్టి తాళంపేశారు.

మం—ఓరి దేవుడోయ్, ఓరి దేవుడోయ్ ! మా గట్టివాడవయ్యా ! కూతుర్ని తరిమేసి ముసిలి అవ్వని జాగర్ల చేశావు !

జ—ఓరి దేవుడోయ్, ఓరి దేవుడోయ్ ! మాగట్టి వాడవయ్యా, నా కూతుర్ని వదిలేసి ముసిలిలవ్వని వరించే శావు ! సరేసరే. తక్కిన గ్రంథం ఏమిటి ?

అ—మరేమిఉందండీ ! కిశోరిస్థానం నే నాక్రమించి నందుకు, నాకు అదృష్టం పండింది. ఈ ప్రియనాథుణ్ణి వరించి వీరిమనస్సు హరించడానికి నాకు వీలుచిక్కింది.

మం—నాథుణ్ణా ! వరించావూ ! ఓసి ముసిలివరడూ ! ఇప్పుడు అవుతానా నీకు నాథుణ్ణి ? అమ్మఎత్తూ ! అమ్మ మోసం ! మీకందరికీగుడాః సిగ్గుచేటు.

న—విను మండోదరం ! ఎవరో మోసంచేశారని ఇతడు ఫిర్యాదుచేస్తున్నాడు. జలేశంగానూ, ప్రమాణంగా చెబుతున్నాను. ఈ వడ్డీదాసే, పన్నడం మొదలెట్టి, అంతా తన నెత్తిమీదికి తెచ్చుకున్నాడు. మీమీద ఎత్తు వేద్దామని యత్నించాడు. అదేమిటంటే, పిల్లయొక్క ఆస్తి యావత్తూ లాగేసుకుని, ప్రతిఫలం ఏమీ ఆవిడికి లేకుండా చెయ్యాలని సంకల్పించాడు.

జ—ఎత్తు నామీదే ?

కి—అవును, నాన్నగారూ ! ఆసంగతి మేం ఋజువు చెయ్యగలం.

జ—నిజమే, నిజమే. అబద్ధాలాడితే నేనేపోతాను. లేకపోతే ఈ మరగాలమ్మ మొహంలాంటి మొహం చూసిం

తరవాత ఈ వీనుగు పెళ్ళికి బప్పుగుని ఉండడమేమిటి! సరే సరే, ఓ చిన్నారిబృహస్పతి! మనసారా కోరుతున్నాను నీకూ, నీఅర్థాంగికీ సౌఖ్యంఉండాలి—అని.

కి—మంహోదరం! ప్రేమలో మోసమే చాలా న్యాయం! పన్నాగంసంగతి నీకు వదిలేస్తే సరికాదూ?

న—నువ్వు జిత్తులమారినక్కవి, కాదూ? పొట్టిగా ఉండే తుంటరి లుచ్చావి కావూ? ఏం?

కి—పోకరీ, బహుశా! కాని, కుశాగ్రబుద్ధి-దేయ్యపు తెలివి!

జ—అవునవును. వీళ్ళమేనత్త ఇతణ్ణెప్పుడూ “పొట్టి బృహస్పతి” అనేది.

మం—ఓయి టూకందరికీ పెద్దమ్మవారురాసూ!

కి—మాకెల్లా వస్తుంది, ఆవిడే పెద్దమ్మ!

మం—ఈ ఘటాన్ని, మీరంతాకలిసి, నాసత్తిని రుద్దితే నేను బప్పు తాననుకున్నారా?

న—మంహోదరం! ఆలోచనచేసి నీతో ఓటంటాను విను. నీకు వచ్చేదాంతో తృప్తిపడు, ప్రజ్ఞగల జిత్తులమారి యొక్క పని ఆటకట్టు అయిపోయినప్పుడు, వాడికంటె నీచమూ, హాస్యాస్పదమూ అయినవిషయం మరొకటి ఉండదు—అని ప్రపంచం భావిస్తారనేసంగతి నీకూ తెలి సాస్తుంది. అందుకని బప్పుగో, వచ్చిందేకట్టం.

మం—నాకఖరేడు. ఇది నేను భరించలేను. జలేశం గారూ! మీరూ దీనికంతకీ కారణభూతులు! మీరు గదిలో తాళంవేసిఉంచి నావిడయొక్క అందం, మీరు అదే వర్ణన, అదేవర్ణన తెగయమవర్ణన! కాని నేను మొదటి నించీకుడా, అక్కడున్న వ్యక్తి మాఅమ్మంత ముసిలివనీ, పెద్ద దెయ్యమంత కురూపిలనీ, మీతో ఎన్నిసార్లు మొత్తు గున్నాను చెప్పండి!

అ—ఏమిటేమిటీ! ఓరి మడగుజ్జ నేలబారు అనా మకుడా!

జ—బాగుంది, మరగాలమ్మా బాగుంది! అల్లా కవ్వించు, కానీ విసురూ!

అ—నీలాంటి పవార్థం ఒకడు బయల్దేరి అందం గురించి వాగెయ్యడమే! ఓరి నడక నేర్చినడబ్బా! ఏమి తీరండి! ఆకళ్ళు చూస్తే జుర్రోగంవల్ల కలిగిన ఫలాలా ఉంది. ఆకళ్ళు! ఆహా! తడిపిండిముద్దమీద చచ్చిన బొజ్జంకల జతలా ఉన్నాయి. ఆగడ్డం అన్నారా, సరేసరి, గల్లేరు మొలిచినట్లుంది. మరి, శ్రీవారి, ఆదవడలు ఎంజీ నొక్కులుపడి కోతిశవందవడలకి నామూషీ తెచ్చేట్లున్నాయి.

జ—దంచేశావు, మరగాలమ్మా! బలేరచన.

అ—అన్నీ అయింతరవాత మరోటి వినాలి. నాకు తమ్ము డోడున్నాడు. వాడిదగ్గర మంచిక తీ ఉంది-బారేడు! నాకు గనక అన్యాయంజరిగిందా—.

మం—నీతమ్ముణ్ణీ నిన్నూ అంటించితి.లేస్తూ ! నిన్ను విరగడ చేసుగోడానికి నేను ఎక్కడికో లేచిపోతాను. చెప్పకుండా !

అ—ఎక్కడికట లేచిపో ! నిన్ను వెన్నంటుతాను.

జ—మరగాలమ్మా ! నీ బాహు లతలతో అతణ్ణి పెనవెయ్యక, ఇంకా చూస్తావేం ?

మం—(RF కి వెళ్ళిపోగా, వేనకాలే అమ్మతల్లి కూడా వెళ్ళిపోతుంది.)

జ—కిశోరీ ! ఈ యువకుణ్ణి - ఇతడు సజావుమనిషే- నువ్వు వెళ్ళి ఆడేశావా ?

కి—అయ్యా ! తమ ఆజ్ఞ శిరసావహించి, ఇప్పుడిప్పుడే ఈయనకి నామాట ఇచ్చాను.

జ—నా ఆజ్ఞ ?

న—అవునండి. ఇదిగో లిఖితమైన తమ అంగీకారం! మీ దస్తూరీ చూసుకోండి.

జ—ఓహోహో ! నువ్వు తమాషాగా నటించి, ఎత్తువల్లె లాగేస్తున్నావే, నా పిల్లనీ ? ఈ ఎత్తుతోటే పిల్ల ఆస్తికుడా వేసుగోవాలనుకున్నావా ? అమ్మా ! నువ్వు ఆ మండ్లోదరంకంట తక్కువ మోసగాడవు కావే !

న—ఆగండి. జలేశంగాడు ! మీ ఉత్తరంవల్ల నేను మీ అమ్మాయిని అర్జించు గున్నాను, నిజమే. కాని, ఈవిడ ఆస్తి మోసంవల్ల సంపాదించడం అంటే నాకు చాలా

అసహ్యం. ఇదిగో చూడండి. (అని ఒక కాగితంఱీసియిస్తాడు)
 ఇప్పుడు తమరు ఇవ్వవలసిన కట్నమల్లా తమ ఆశీర్వాదమే.
 నాకుగల యావదాస్తీ ఈ పిల్లపేర వేస్తున్నాను. ఒక
 మహారాజు కొడుక్కి ఈవిణ్ణి మిరిచ్చినా వాడు చేసేదీ
 ఇంతకంటె మరి ఉండదు.

జ—ఓర్చిదైవమా ! నువ్వెక్కడో అసాధారణం
 మనిషిలా ఉన్నావే ! ఔదార్యం నువ్వు తప్ప మరెవ్వరూ
 చూపించలేరని భావించి నువ్వు గర్విస్తున్నావేమో! చూడు,
 కిశోరీ ! చెప్పు నీ గర్విష్టిమూర్ఖుడితో చెప్పు. ఏమనీ ?
 బ్రహ్మాండంగా పిల్లతో వచ్చే ఆస్తి తనకి అవసరంలేదని
 వదులుకునేవాణ్ణి ఈ దేశంలోకల్లా నిన్నే చూశానని. ఇక,
 నా ఆత్మనాక్షిగా నే చెప్పేదేమిటంటే, ఈ దేశంలోకల్లా
 ఇతడు తప్ప మరొకడు ఆ ఆస్తికి అర్హుడు కాడని ! ఇదిగో
 మీ కిద్దరికీ నా దీవెను ! పెడదార్ని పడ్డానంటే నాది మహా
 మొంటిపట్టు, సరియైన దాగ్లో ఉన్నానా, నాకు మహా
 నిదానం. (RF కేసి చూడడం నటించి) మరో అద్భుతంలా
 ఉందే ! ఏమయ్యాయ్, పరిధానం ! ఏదేనా మఠంలోంచి
 లేవదీసు గొచ్చావా ఏమిటి, ఈవిణ్ణి !

ప—ఈవిడ వేషంలోమాత్రమే సన్యాసిని ! ఇంకా
 తణికిగా చూస్తే ఈ అమ్మాయి గాజురావుగారి కూతుడు,

విశాల ! మేం ఒక్క వివాహం మీతో చెప్పకుండా తస్కరించినందుకు మీరు మన్నిస్తే, ఈవిడ నాభార్య.

జ—ఓరిదైవమా ! మంచిఆస్తే ! అమ్మ గడుసు భడవా ! పరిధానం ! నిన్ను క్షమించేశానోయ్ ! క్షమించాను. ఆ ముసుగు తీసేయ్. చక్కనిదేరా ! మామగారికి మొక్కకుండా అల్లా చూస్తూ నుంచున్నావేమో !

వి—(జలేశానికి మొక్కి) ఇదిగోనండి, మనసారా మొక్కుతున్నాను. ముసలయ్యగారు ! మాయెడల ఇక్కణ్ణించి సరిగ్గా వర్తించండి.

జ—అమ్మ, ఓడలా ! అల్లాగే, అల్లాగే ! ఇంత ఆసందం మరి ఊడదు. అందర్నీ పిలిచేస్తాను. తలుపులన్నీ తెరిపించి వచ్చినవాళ్ళందర్నీ ఆదరిస్తాను. ఈకాలంలో చెప్పకోతగ్గ పవిత్రదినాలు పిల్లల పెళ్ళిళ్ళరోజులే !

(LF నింజి, తంపటి వచ్చి నవ్వుమొహం పెట్టగా తెరపడుతుంది.)

